አንቀጽ ፴ወ፬ቱ ።

በእንተ ፡ ተሳትፎ ።

፩ሺ፩፻፰ እምአብጥሊስ ፡ ዘ፲ወ፱ቱ ፡ ወ፰ ፡ ወክልኡኒ ። ተሳትፎሰ ፡ ትከውን ፡ በቃል ፡ ወበገቢር ፡ ወበተልእኮ ፡ ማእከለ ፡ ኵሉ ፡ ዘይደሉ ፡ ሥርዓቱ ። ወትከውን ፡ እማነ ፡ በእንተ ፡ ንጊድ ፡ ወእስተዋጽኦ ፡ ወበእንተ ፡ ኵሉ ፡ ንዋይ ፡ ዘየኀሥሡ ፡ ረባኀ ፡ ዚአሁ ፡ ወማእከለ ፡ እለ ፡ ኢይትኤረዩ ፡ በብዕል ፡ እስመ ፡ ነዳይ ፡ እምኔሆሙ ፡ ነዋ ፡ ይፌጽም ፡ መፍቅዶ ፡ ዘኀጥአ ፡ እምንዋዩ ፡ በተውሳካት ፡ እንዘ ፡ ያስተሐምም ፡ ውስተ ፡ ዕቅበት ። ወለእመ ፡ ኮነት ፡ ተሳትፎቶሙ ፡ በመልእክት ፡ ዘኢተዘክረ ፡ ኀበ ፡ አይኑ ፡ ግብር ፡ ከዊኖታ ፡ ይእቲ ፡ ትከውን ፡ ላዕለ ፡ ንዋይ ፡ ዘሀለወ ፡ ዘይጠረዩ ፡ እምግብር ፡ ዘእንበለ ፡ ርስት ፡ ወሀብት ፡ ወትእዛዛት ።

፩ሺ፩፻፱ ወለእመ ፡ ኮነት ፡ ተሰናእዎ ፡ ማእከለ ፡ ሱቱፋን ፡ ከመ ፡ ይኩን ፡ ዘይበጽሖሙ ፡ እምርስቶሙ ፡ ለተሳትፎ ፡ ማእከሌሆሙ ፡ ኢያብኡኬ ፡ ውስተ ፡ ዝንቱ ፡ በዘተአዘዘ ፡ ሎሙ ። ወለእመ ፡ ኮነት ፡ ተሰናእዎቶሙ ፡ ከመ ፡ ኢይሠዐር ፡ ተሳትፎቶሙ ፡ እስከ ፡ ጊዜ ፡ እሙር ፡ ዕዳ ፡ ይደልዎ ፡ ለዘይሥዕሮ ፡ አቅዲሙ ፡ ዘእንበለ ፡ በምክንያት ፡ ዘይደሉ ፡ እስከ ፡ ኮነ ፡ ሥርዓተ ፡ ተሰናእዎቶሙ ፡ ዘኢተፈጸመ ፡ አው ፡ ለእመ ፡ ኮነ ፡ ሱቱፍ ፡ ዐብደ ፡ ወዘረዌ ፡ ንዋዮ ፡ ወዘይከውን ፡ እምሀኬቱ ፡ አው ፡ እምኍሕሉቱ ፡ ለተሳታፊሁ ፡ ይደልዎ ፡ ዕዳ ፡ ለባሕቲቱ ።

፩ሺ፩፻፲ ወዘተሰርቀሰ ፡ ወተዳደቆ ፡ ጥፍአት ፡ ወእስተዋዕኦ ፡ መፍቅዳት ፡ ዘኢይከውን ፡ ድልወ ፡ ለ፩ዱ ፡ ባሕቲቱ ፡ እምውሉድ ፡ ወዘመድ ፡ ወተለቅሖ ፡ ዝንቱሰ ፡ ይደልዎሙ ፡ ለክልኤሆሙ ። ወከማሁ ፡ ተኀጕሎተ ፡ ንዋይ ፡ ወረባኁ ፡ ወአልቦ ፡ ሱታፌ ፡ ማእከለ ፡ ፩ዱ ፡ ወካልኡ ፡ በዘአጥረዮ ፡ በአፍአ ፡ እምንዋየ ፡ ተሳትፎ ። ወለእመ ፡ ጠፍአ ፡ ንዋየ ፡ ፩ዱ ፡ እምኔሆሙ ፡ በባሕቲቱ ፡ እምድኅረ ፡ ተሳትፎ ፡ ኢይደልዎ ፡ በባሕቲቱ ፡ አላ ፡ ለ፪ሆሙ ። ወለእመኒ ፡ ተረክበ ፡ ሚጥ ፡ አው ተዓስቦ ፡ እንተ ፡ እምድኅረ ፡ ውፍየት ፡ ለ፩ዱ ፡ ወኀጕልኒ ፡ ወረባኅኒ ፡ ለ፪ሆሙ ። ወለእመ ፡ ተማየጠ ፡ ሱቱፍ ፡ በንዋዩ ፡ ፍሉጥ ፡

አንቀጽ ፡ ፴፬ ።

ስለሽርክና ፡ ይናገራል ።

፩ሺ፩፻፰ ከአብጥሊስ ፡ ፲፱ ፡ ፰ ። ከሁለተኛውም ፡ የተገኘ ፡ ነው ። ሽርክና ፡ ግን ፡ በቃል ፡ በሥራ ፡ በማገልገል ፡ ሥርዓቱ ፡ በሚገባ ፡ ሁሉ ፡ መካከል ፡ ትሆናለች ። ስለ ፡ መነገድና ፡ ስለመዋጮ፡ ትርፉንም ፡ ስለሚፈልጉት ፡ ገንዘብ ፡ ሁሉ ፡ በሀብት ፡ በማይተካከሉ ፡ መካከልም ፡ እውነተኛ ፡ ትሆናለች ። ከእነርሱ ፡ ወገን ፡ በመጠበቅ ፡ እየተጋ ፡ ከገንዘብ ፡ ውስጥ ፡ ያጣ ፡ ድኃ ፡ በትርፉ ፡ እነሆ ፡ መፍቅዱን ፡ ይፈጽማልና ። የሽርክናቸው ፡ ሁኔታዋ ፡ በማናቸውም ፡ ሥራ ፡ ያልተነገረ ፡ በመልእክት ፡ ብትሆን ፡ ከሥራ ፡ ይገኝ ፡ ዘንድ ፡ ባለው ፡ ገንዘብ ፡ ላይ ፡ እርሷ ፡ ትጸናለች ፡ (ትሆናለች) ፡ ከርስትና ፡ ከሀብት ፡ ካዘዙትም ፡ በቀር ።

፩ሺ፩፻፱ ከርስታቸውም ፡ የሚደርሳቸው ፡ ገንዘብ ፡ በመካከላቸው ፡ ላለው ፡ ስምምነት ፡ እንዲሆን ፡ በሽርኮች ፡ መካከል ፡ ስምምነት ፡ ቢሆን ፡ የታዘዙላቸውን ፡ ከዚህ ፡ ውስጥ ፡ አያግቡ ። ስምምነታቸው ፡ እስከታወቀ ፡ ጊዜ ፡ ድረስ ፡ ሽርክናቸው ፡ እንዳይፈርስ ፡ ቢሆን ፡ የሚገባ ፡ ምክንያት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ አስቀድሞ ፡ ለሻራት ፡ ሰው ፡ ዕዳ ፡ ይገባዋል ። የስምምነታቸው ፡ ደንብ ፡ ያልተፈጸመ ፡ ሁኗልና ። ወይም ፡ ሽሪኩ፡ ሰነፍና ፡ ገንዘብ ፡ የሚበትን ፡ ከስንፍናው ፡ ወይም ፡ ከሽሪኩ ፡ ተንኮል ፡ የተነሣ ፡ ቢሆን ፡ ለብቻው ፡ ዕዳ ፡ ይገባዋል ።

፩ሺ፩፻፲ የተሠረቀ ፡ ጥፋትም ፡ ያገኘው ፡ ለግዳጅም ፡ የተወጣጣ ፡ ገንዘብ ፡ ግን ፡ ከልጅ ፡ ከዘመድ ፡ ከብድር ፡ የተነሣ ፡ ለአንዱ ፡ ብቻ ፡ ሊሆን ፡ አይገባም ። ይህስ ፡ ለ፪ቱም ፡ ይገባቸዋል ። የገንዘቡ ፡ ኪሣራና ፡ ትርፍም ፡ እንደዚሁ ነው ። ከሽርክናው ፡ ገንዘብ ፡ ውጭ ፡ ካገኙት ገንዘብ፡ በአንደኛውና ፡ በሁለተኛው ፡ መካከል ፡ ሽርክና ፡ የለም ። ከሽርክና ፡ በኋላ ፡ ከእነርሱ ፡ የአንዱ ፡ ገንዘብ ፡ ብቻውን ፡ ቢጠፋ ፡ ለሁለቱም ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ለአንዱ ፡ ብቻ ፡ አይገባውም ። ለአንዱ ፡ ከመስጠቱ ፡ በኋላ ፡ የምትሆን ፡ ዋጋና ፡ ኪራይ ፡ ቢገኝ ፡ ኪሣራም ፡ ትርፍም ፡ ለሁለቱ ፡ ነው ። ሽሪኩ ፡ ገንዘቡ ፡ በሆነ ፡ በተ

አንቀጽ ፡ ፴፩ ።

ዘኮነ ፡ ንዋዩ ፡ አው ፡ ንዋየ ፡ ሱታፌሁ ፡ ወረባኅ ፡ ወኅጕሉ ፡ ላዕለ ፡ ማእከል ።

፩ሺ.፩፻፲፩ ወለእመ ፡ ሐደሰ ፡ ፩ዱ ፡ እምሱቱፋን ፡ ቤተ ፡ ዘይሳተፉ ፡ ኪያሁ ፡ ፈረሆ ፡ ከመ ፡ ኢይማስን ፡ አው ፡ በተሰናእዎ ፡ ሱታፌሁ ፡ ይትነሣዎ ፡ እስከ ፬ቱ ፡ አውራኅ ፡ በዘአስተዋፅአ ፡ እምንዋዩ ። ወእምከመ ፡ ተፈጸመት ፡ ዛቲ ፡ ዕድሜ ፡ ወተነሥዎ ፡ ወኢወሀቦ ፡ ዘይደልዎ ፡ ይኩን ፡ በዘነረየ ፡ አሕ[illegible]ጺሁ ፡ ለእመ ፡ ፈቀደ ፡ ይንበር ፡ በነሢኣሁ ። ወለእመ ፡ ኢፈቀደ ፡ ይንሥእ ፡ ለቤት ፡ እምድኅረ ፡ አመሮ ፡ ለመኰንን ፡ ዘውእቱ ፡ ይሬሲ ፡ ሎቱ ፡ ክፍለ ፡ ዘይረክቦ ፡ ለሱቱፍ ፡ በአምጣነ ፡ ዘይደልዎ ፡ እምነ ፡ ዘአስተዋፅአ ፡ እስመ ፡ ሕግ ፡ ያገብእ ፡ ምልክና ፡ ማኅደር ፡ ለዘሐነጸ ።

፩ሺ.፩፻፲፪ ወሊቃሕያትሰ ፡ ዘተሳትፎ ፡ ይፍድዩ ፡ እምኔሃ ፡ እምቅድመ ፡ ትሠዐር ። ወተሳትፎሰ ፡ ዘኢያንቀለቅል ፡ አልቦ ፡ ለ፩ዱ ፡ እምሱቱፋን ፡ ከመ ፡ ያስተዋፅእ ፡ ውስተ ፡ ካልእ ፡ ክፍል ፡ ዘእንበለ ፡ በትእዛዘ ፡ ዚአሁ ፡ አው ፡ ለመፍቅድ ፡ ዘከሡት ፡ በትእዛዘ ፡ መኰንን ። ወዘእንበለ ፡ ዝንቱሰ ፡ ይደሉ ፡ ከመ ፡ ትኩን ፡ ተሳትፎ ፡ ላዕለ ፡ ኵሉ ፡ ንዋይ ፡ ወአስተዋፅኦ ፡ ለግብረ ፡ እድ ፡ ወኵሉ ፡ ተገብሮ ፡ ይከውን ፡ ተዓርዮ ፡ አው ፡ አፈድፍዶ ፡ በረባኅ ፡ ውስተ ፡ ሥርወ ፡ ንዋይ ፡ ወዘተግባር ፡ ወዝንቱኒ ፡ በከመ ፡ ኮነ ፡ ተሰናእዎቶሙ ፡ ላዕሌሁ ።

፩ሺ.፩፻፲፫ ወይደሉ ፡ ከመ ፡ ይሳተፉ ፡ ኵሉ ፡ ለለ፩ዱ ፡ በኵሉ ፡ ንዋዩ ፡ ወበ፩ዱኒ ፡ እምንዋዩ ፡ ወኢይደሉ ፡ ከመ ፡ ይቁም ፡ ሱቱፍ ፡ ህየንተ ፡ ሱታፌሁ ፡ በንዋይ ፡ ዘዚአሁ ፡ ዘእንበለ ፡ በመባሕቱ ። ወለእመ ፡ ኮነ ፡ ተሰናእዎ ፡ ከመ ፡ ይሥራዕ ፡ ውስተ ፡ ንዋየ ፡ ተሳትፎ ፡ ዘእንበለ ፡ ፩ዱ ፡ እሙር ፡ ዘኢይደሉ ፡ ለካልኡ ፡ ከመ ፡ ይሥራዕ ፡ ውስቴቱ ፡ ዘእንበለ ፡ በመባሕቱ ።

፩ሺ.፩፻፲፬ ወለእመ ፡ ኮነ ፡ ተሰናእዎ ፡ ላዕለ ፡ ፪ቱ ፡ አው ፡ በ፫ቱ ፡ አው ፡ በዘይበዝኅ ፡ ከመ ፡ ይሥራዕ ፡ ውስቴቱ ፡ ይደሉ ። ወለሱቱፍ ፡ ኢይደልዎ ፡ በዘይሣየጦ ፡ ወይሠይጦ ፡ ወበዘይሰክዮ ፡ እምኅጕለ ፡ ንዋይ ፡ አው ፡ በእጥፋእቱ ፡ ወበዘይስክይዎ ፡ እምተንኅልዎ ፡ ዳእሙ ፡ በጥያቄ ፡ ስምዕ ።

ስለ ፡ ሽርክና ።

ለየ ፡ ገንዘብ ፡ ወይም ፡ በሽሪኩ ፡ ገንዘብ ፡ ቢገዛ፡ ኪሣራውና ፡ ትርፉም ፡ በመካከላቸው ፡ ነው ።

፩ሺ.፩፻፲፩ ከተሻረኩት ፡ ሰዎች ፡ አንዱ ፡ የጋራ ፡ ቤታቸው ፡ እንዳይፈርስ ፡ ፈርቶ ፡ ወይም ፡ በሽሪኩ ፡ ስምምነት ፡ ቢያድስ ፡ እስከ ፡ አራት ፡ ወር ፡ ድረስ ፡ ያወጣጣዉን ፡ ገንዘብ ፡ ይጠይቀው ። ይችም ፡ ቀጠሮ ፡ ብትፈጸም ፡ ቢፈላለገውም ፡ የሚገባውንም ፡ ባይሰጠው ፡ አሠሪዉ ፡ እንደመረጠ ፡ ይሁን ። ቢወድ ፡ በመፈላለጉ ፡ ይቆይ። ባይወድ ፡ ግን ፡ ለዳኛ ፡ ካመለከተ ፡ በኋላ ፡ ቤቱን ፡ ይውሰድ ። ይኸውም ፡ ካወጣው ፡ ገንዘብ ፡ የሚገባውን ፡ ያህል ፡ ለሽሪኩ ፡ የሚደርሰውን ፡ ክፍያ ፡ የሚያደርግ ፡ ነው ። ሕግ ፡ የቤቱን ፡ እጅነት ፡ (ሥልጣን) ፡ ለሠሪዉ ፡ ይፈቅድለታልና ።

፩ሺ.፩፻፲፪ የሽርክና ፡ ብድርን ፡ ግን ፡ ከመሻሯ ፡ አስቀድሞ ፡ ከእርሷ ፡ ይክፈሉ ። የማይፈርስ ፡ ሽርክና ፡ ግን ፡ ከሽሪኮቹ ፡ ለአንዱ ፡ ለሌላ ፡ ክፍል ፡ ሊያወጣው ፡ አይገባውም ። በእርሱ ፡ ትእዛዝ ፡ ወይም ፡ በዳኛ ፡ ትእዛዝ ፡ ለታወቀ ፡ መፍቅድ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ያለዚህ ፡ ግን ፡ በገንዘብ ፡ ሁሉ፡ ሽርክና ፡ መግባት ፡ ለተግባረ ፡ እድም ፡ ማወጣጣት ፡ ይገባል ። ሥራ ፡ ሁሉ ፡ በገንዘቡና ፡ በሥራዉ ፡ ዓይነት ፡ በትክክል ፡ ወይም ፡ ትርፍን ፡ በማብዛት ፡ ይሆናል ። ይኸውም ፡ በእርሱ ፡ ላይ ፡ እንደተስማሙ ፡ ነው ።

፩ሺ.፩፻፲፫ ሁሉም ፡ እያንዳንዱ ፡ በገንዘቡ ፡ ሁሉ ፡ ወይም፡ ከገንዘቡ ፡ በአንዱ ፡ ሽርክና ፡ ሊገባ ፡ ይገባል ። ሽርክና ፡ ያለው ፡ ያለፈቃድ ፡ ለሽሪኩ ፡ ሊቆም ፡ አይገባም ። በሽርክናው ፡ ገንዘብ ፡ ያለአንደኛው ፡ ሊሠራ ፡ ስምምነት ፡ ቢኖር ፡ ያለፈቃዱ ፡ በገንዘቡ ፡ ሊሠራበት ፡ እንዳይገባ ፡ የታወቀ ፡ ነው ።

፩ሺ.፩፻፲፬ በ፪ ፡ ወይም ፡ በ፫ ፡ ወይም ፡ በሚበዛ ፡ ስምምነት ፡ ቢደረግ ፡ ሊሠራበት ፡ ይገባል ። ሽሪኩ ፡ በሚገዛውና ፡ በሚሸጠው ፡ በገንዘብ ፡ ጥፋት ፡ ወይም ፡ በማጥፋቱ ፡ በሚከሰውም ፡ ገንዘብ ፡ እርሱንም ፡ ከተንኮልና ፡ ከመሥረቅ ፡ ከስንፍናም ፡ የተነሣ ፡ በሚከሱት ፡ ገንዘብ ፡ ሊከፍል ፡ አይገባውም ፡ በምስክር ፡ አስረጅነት ፡ ቢሆን ፡ ነው ፡ እንጂ ።

አንቀጽ : ፴፪ ።

፩ሺ፩፻፲፭ ወለእመ : ሠዐሮ : ፩ዱ : እምስቱፋን : ለሱታፌሁ : እምሥርዓት : ዘተፈልጠ : ወይሄሉ : ካልኡኒ : ላዕለ : ሥርዓት : እስከ : ይፈልጦ : ካልኡኒ ። ወለእመ : ሞተ : ፩ዱ : እምኔሆሙ : አው : ዐብደ : አው : ታሕተ : ምግበ : ካልኡ አው : ተፈትሐ : ላዕሌሁ : ፍትሐ : ሞት ተሥዕረት : ሱታፌ : እምነቢሁ ።

፩ሺ፩፻፲፮ ወለእመ : ተፈጸመት : ዕድሚ : ተሳትፎ : አው : በተኀጥአ : ንዋይ : ዘተሰነአወ : ላዕሌሁ : አው : ኮነት : ተከልአ : በግብር : እምግብናሁ : ውስቴቱ ። አው : ለእመ : አበዩ : ኵሉ : ለለ፩ዱ : እምስቱፋን : አው : ለእመ ተኀሠሠ : ፩ዱ : ለካልኡ : በኵሉ : ንዋዩ : በቃለ ሐተታ : አው : በመንበረ : ፍትሕ : አው : ሠርዐ : እምእሉ : ለለ፩ዱ : በአስተራብዖ : ንዋዩ : በባሕቲቱ : ተሥዕረት : ተሳትፎ ።

ስለ : ማስገደድና : ቅሚያ ።

፩ሺ፩፻፲፭ ከሸሪኮች : አንዱ : በመለየት : ሥርዓት : ሽርክናውን : ቢያፈርስ : ሌላውም : ሌላው : እስኪለየው : ድረስ : በሥርዓቱ : ይኖራል ። ከእነርሱ : አንዱ : ቢሞት : ወይም : አእምሮውን : ቢያጣ : ወይም : ከሌላው : አስተዳደር : በታች : ቢሆን : ወይም : የሞት : ፍርድ : ቢፈረድበት : ሽርክናው : ከእርሱ : ዘንድ : ትሻራለች ።

፩ሺ፩፻፲፮ የሽርክናው : ዘመን : ቢፈጸም : ወይም : በተስማሙበት : ገንዘብ : መታጣት : ወይም : በግድ : ከሥራው : መከልከል : ብትሆንበት : ወይም : ከሸሪኮች : እያንዳንዳቸው : ሁሉም : እንቢ : ቢሉ : ወይም : አንዱ : ሌላውን : በገንዘቡ : ሁሉ : በምርመራ : ቃል : ወይም : በፍርድ : ሸንጎ : ቢፈላለገው : ወይም : ከእነርሱ : እያንዳንዱ : ገንዘቡን : ለብቻው : በማራባት : ቢያከናውን : ሽርክና : ትፈርሳለች ።

አንቀጽ ፴ወ፫ቱ ።

በእንተ : አገብሮ : ወተኀይሎ ።

፩ሺ፩፻፲፯ አገብሮስ : ለእመ : ኮነ : ላዕለ : ክሒደ : ሃይማኖት : ወተአመነ : እምሕሊናሁ : ኢይደሉ : ግሙራ : በከመ : ተነግረ : ውስተ : አንቀጸ : ሰማዕት : ወዘይፀውር : ኮነኒ : በእንተ ሃይማኖት : ወለእመ : ተቀትለ : ውእቱኒ ሰማዕት ። ወለእመ : ድኅነ : እንዘ : ማእምን : ስምዐ : ከዊኖ : ውእቱ : ዘይሰመይ : ምእመነ : ስምዕ : ወመዓርጉሂ : እምድኅረ : መዓርገ : ሰማዕት : ወቀረበቱ : ኀበሁ : በመጠነ : ሕማም : ዘፆረ : ወሐለየ : በዐዊሮቱ ።

፩ሺ፩፻፲፰ ወለእመ : ኮነ : አገብሮ : በእንተ : ኀዲገ : ትእዛዝ : አው : በእንተ : ዘይመጽእ : ላዕሌሁ : ሰልጠት : አው : ቀትል : አው : ዝሙት : ይደሉ : ከመ : ይፁር : ዘኢይትፈረሀ : እምኔሁ : ኀጕለ : ነፍስ : ወኢ : ሙስና : ፩ዱ : አባል : እምአባለ : ሥጋ ።

፩ሺ፩፻፲፱ ወኢይደሉ : ተወክፎ : ዘእንበለ : ትዕግሥት : በፀዋረ : ምንዳቤ : ዘበጽሐ : ወተዓቅቦ : እምኀጕል : ለዘይትከሀሎ : ነሢአ : በቀኖት : ዘይሜፎ : ኪያሁ : ወይደሉ : ከመ : ይኩን :

አንቀጽ : ፴፫ ።

ስለማገበርና : ስለቅሚያ : ይናገራል ።

፩ሺ፩፻፲፯ አገብሮስ : ሃይማኖትን : በመካድ : ላይ : ቢሆን : ከሕሊናውም : ቢያምን : ፈጽሞ : አይገባም ። በአንቀጸ : ሰማዕት : እንደተነገረ (ፍት : ነገ : ፺፻፶፺) ። ስለሃይማኖት : ቅጣትን : የሚቀበል : ቢኖር : ቢሞትም : ሰማዕት : እርሱ : ነው ። አማኒ : ሳለ : ምስክር : ሁኖ : ቢድን : የታመነ : ምስክር : የሚባል : እርሱ : ነው ። መዓርጉም : ከሰማዕት : መዓርግ : ቀጥሎ : ነው ወደ : እርሱም : መቅረቡ : በተቀበለውና : ተቀብሎም : ባሰበው : መከራ : ልክ : ነው ።

፩ሺ፩፻፲፰ አገብሮ : ትእዛዝን : ስለማስተው : ወይም : በራሱ : ላይ : ስለሚመጣው : ወንጀል : ወይም : ሞት : ወይም : ዝሙት : ቢሆን : ከእርሱ : የነፍስ : ጥፋትና : ከሥጋ : ሕዋስ : አንዱን : አካል ከማጥፋት : የተነሣ : የማይፈራውን : ሊሸከም : ይገባል ።

፩ሺ፩፻፲፱ የደረሰውን : መከራ : በመቀበል : ጊዜ : ትዕግሥት : ሳያደርግ : መቀበል : አይገባም ። ከጥፋት : መጠበቅም : እርሱን : ተስፋ : የሚያደርገውን : ጥቅም : ማግኘት : ለሚቻለው : ይገ

ጽኑዐ ፡ አው ፡ አሠንዮት ፡ ዘእንበለ ፡ ተከል
አት ። ወፀዊርሰ ፡ በመጠነ ፡ ዕበዩ ፡ ወናእሳ ፡
ለአገብሮ ፡ አበሳ ፡ ወነቦንኬ ፡ አገብሮሰ ፡ ወዕል
ወቱ ፡ ለአገባሪ ፡ ላዕለ ፡ ዘአገብሮ ።

፩ሺ.፩፻፳ ወለእመ ፡ አገብሮዎ ፡ በቀትል ፡ በእንተ ፡
ቀትለ ፡ ብእሲ ፡ ኢይደልዎ ፡ ተወክፎተ ፡
ዝንቱ ፡ ወኢለገቢረ ፡ ዝሙት ፡ ወፈድፋደሰ ፡
በእንተ ፡ አስተዋስቦ ፡ ሐርምት ።

፩ሺ.፩፻፳፩ ወለእመ ፡ አገበሮዎ ፡ ለብእሲ ፡ በእንተ ፡
ሠይጠ ፡ ንዋዩ ፡ አው ፡ ላዕለ ፡ ተማይጦ ፡ ንዋዩ፡
ካልእ ፡ አው ፡ ከመ ፡ የዐስብ ፡ ዘይመልክ ፡
አው ፡ ይትዐሰብ ፡ ምልከተ ፡ ካልእ ፡ አው ፡
ከመ ፡ ይእመኖ ፡ ለካልእ ፡ በዘኢኮነ ፡ ውእቱ ፡
በኀበሁ ፡ ወውእቱ ፡ እንከ ፡ ይደልዎ ፡ በኀ
ርዮት ፡ ለእመ ፡ ፈቀደ ፡ ይፈጽም ፡ ወለእመ ፡
ኢፈቀደ ፡ ይሥዐር ።

፩ሺ.፩፻፳፪ ወአገብሮ ፡ ትሕቢት ፡ ለእመ ፡ አጥፍአ ፡
ገብሩ ፡ ዘኮነ ፡ ሎቱ ፡ በጽልአ ፡ ላዕሌሁኬ ፡
ይደሉ ፡ ከመ ፡ ይፍዲ ፡ ቁመተ ፡ አምሳሊሁ ፡
ዘከማሁ ። ወለእመ ፡ ኮነ ፡ ዘጐየ ፡ ይደልዎ ፡
አብጽሖቱ ፡ አው ፡ ይፍዲ ፡ ፍጻሜ ፡ ቁመት ፡
ዘከማሁ ፡ ወለእመ ፡ አብጽሐ ፡ እምድኅረ ፡
ዝንቱ ፡ ይከውኖ ፡ ለዘአገበሮዎ ፡ በሤጠ ፡
ንዋዩ ፡ ይኅረይ ፡ እመ ፡ ያገብእ ፡ ዘነሥአ ፡
አው ፡ ይነሥእ ፡ ለገብረ ፡ ዚአሁ ፡ አው ፡ እመ ፡
ይበቍዖ ፡ ይንሣእ ፡ ገብሮ ፡ ወከማሁ ፡ ለእመ ፡
ኮነ ፡ ዘሤጦ ፡ አው ፡ ወሀቦ ፡ ወእምዝ ፡ ገብአ ፡
ኀቤሁ ።

፩ሺ.፩፻፳፫ ወለእመኒ ፡ ኮነ ፡ ዘተማየጦ ፡ በአገብሮ ፡ ናሁ፡
አግአዞ ፡ አው ፡ ጕለቆ ፡ አው ፡ መጽወቶ ፡
ኪያሁ ፡ ደለዎ ፡ አግብአተ ፡ ሤጡ ፡ ዘከማሁ ፡
ወለእመኒ ፡ ኢተከህሎ ፡ ዝንቱ ፡ ይኩን ፡
በከመ ፡ ኅረየ ፡ ዘአገበሮዎ ፡ ለእመ ፡ ፈቀደ ፡
ይጽሐፍ ፡ መጽሐፈ ፡ ዕዳ ፡ ላዕሌሁ ፡ ወይለ
ብዎ ፡ እስከ ፡ ጊዜ ፡ ይብዕል ፡ ወይሳተፎ ፡ በዝ
ንቱ ፡ ለፈጽሞ ፡ ጽድቅ ። ወእመ ፡ አኮሰ ፡ ይከ
ውን ፡ ሎቱ ፡ መንፈቀ ፡ ምልክና ፡ በአምጣነ ፡
አግብአተ ፡ ሤጥ ፡ ዘከማሁ ። ወለእመ ፡ አስተ
ዋሰቦ ፡ አው ፡ ተዋሰቦ ፡ ውእቱ ፡ ኢይሥዐር ፡
ሤጥ ፡ ወደለዎ ፡ ለአገባሪ ፡ ፍጻሜ ፡ ቁመተ ፡
አምሳል ።

፩ሺ.፩፻፳፬ ወእመሰ ፡ ዘአገበሮ ፡ ለእግዚእ ፡ አመት ፡

ባል ። ያለ ፡ መከልከል ፡ በኃ ፡ በማድረግ ፡
ፅኑዕ ፡ ሊሆን ፡ ይገባል ። ቅጣትንና ፡ ፍርድን ፡
መሸከምስ ፡ በማስገደድ ፡ ማነስና ፡ መብዛት ፡
ልክ ፡ ነው ። ማስገደድና ፡ ያስገዳጅ ፡ ወንጀሉ ፡
በአገባሪው ፡ ላይ ፡ ነው ።

፩ሺ.፩፻፳ ሰውን ፡ ስለመግደል ፡ በግዳይ ፡ በሰልፍ ፡ ጊዜ
ቢያገብሩት ፡ ይህን ፡ መቀበል ፡ አይገባውም ።
ዝሙት ፡ ለመሥራትም ፡ ቢሆን ፡ ይልቁንም ፡
ስለተከለከለችው ፡ ጋብቻ ።

፩ሺ.፩፻፳፩ ሰውን ፡ ገንዘቡን ፡ ለመሸጥ ፡ ወይም ፡ የሌላ
ውን ፡ ገንዘብ ፡ ለመግዛት ፡ ወይም ፡ ገንዘቡን ፡
እንዲያከራይ ፡ ወይም ፡ እርሱ ፡ የሌላውን ፡ ገን
ዘብ ፡ እንዲከራይ ፡ ወይም ፡ በእርሱ ፡ ዘንድ ፡
ባልሆነው ፡ ነገር ፡ ሌላውን ፡ እንዲያምነው ፡
ቢያገብሩት ፡ እንግዲህ ፡ እርሱ ፡ ምርጫ ፡ ይገ
ባዋል ፡ ቢወድ ፡ ይፈጽም ፡ ባይወድ ፡ ይሻር ።

፩ሺ.፩፻፳፪ ማገበር ፡ ዋስትና ፡ ነው ። በመጣላት ፡ ለእ
ርሱ ፡ የሆነ ፡ ባሪያ ፡ ቢያጠፋ ፡ እንደርሱ ፡ የመ
ሰለውን ፡ መተካት ፡ ለእርሱ ፡ ይገባል ። የኮበ
ለለ ፡ ቢሆንም ፡ ሊያደርሰው ፡ ወይም ፡ እንደ
ርሱ ፡ ያለ ፡ ፍጹም ፡ ዓይነቱን ፡ ሊከፍል ፡ ይገ
ባዋል ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ቢያደርሰው ፡ በገንዘቡ ፡
ዋጋ ፡ ላገበሩት ፡ ሰው ፡ ይሆነዋል ። የወሰደውን
ቢመልስ ፡ ወይም ፡ ባሪያውን ፡ ሊወስደው ፡
ወይም ፡ ከጠቀመው ፡ ባሪያውን ፡ ይወስደው ፡
ዘንድ ፡ ይምረጥ ። የሸጠው ፡ ወይም ፡ አሳልፎ ፡
የሰጠው ፡ ቢሆን ፡ ከዚያ ፡ በኋላ ፡ ወደእርሱ ፡
ቢመለስ ፡ እንደዚሁ ፡ ነው ።

፩ሺ.፩፻፳፫ በማስገደድ ፡ የገዛውን ፡ ባሪያ ፡ ነፃ ፡ ቢያወ
ጣው ፡ ወይም ፡ ቢጕልተው ፡ ወይም ፡ እርሱን ፡
ቢመጸውተው ፡ እንደእርሱ ፡ ያለውን ፡ ዋጋ ፡
ሊመልስ ፡ ይገባዋል ። ይህ ፡ ባይቻለውም ፡ ያገ
በሩት ፡ ሰው ፡ እንደመረጠው ፡ ይሁን ። ቢወ
ድ ፡ በእርሱ ፡ ላይ ፡ የዕዳ ፡ ደብዳቤ ፡ ይጻፍ ።
ሀብታም ፡ እስኪሆን ፡ ድረስ ፡ ያስተውለው ፡
(ይታገሠው) ፡ በዚህም ፡ ጽድቅን ፡ ለመፈጸም ፡
ያምሰለው ። ይህ ፡ ባይሆን ፡ ግን ፡ እንደ ፡ እርሱ
ያለ ፡ ዋጋ ፡ በመመለሱ ፡ ልክ ፡ የገንዘብነቱ ፡
እኩሌታ ፡ ለእርሱ ፡ ይሆናል ። ቢያጋባው ፡
ወይም ፡ እርሱ ፡ ቢጋባው ፡ ዋጋ ፡ አይሻርም ።
ላገባሪ ፡ መሰሉን ፡ መተካት ፡ ተገባው ።

፩ሺ.፩፻፳፬ የባሪያዩቱን ፡ ጌታ ፡ ከእርሱ ፡ እስኪገዛት ፡

እስከ ፡ ይሣየጣ ፡ እምኔሁ ፡ ወእምገ ፡ አውሰበ፡ ኪያሃ ፡ አው ፡ አስተዋሰባ ፡ ለካልእ ፡ ኢይሠዐር ፡ ሤጥ ፡ ወደለዎ ፡ ለአገባሪ ፡ ፍጻሜ ፡ ቊመተ ፡ አምሳል ። ወለእመ ፡ ሞተት ፡ በኀቤሁ ፡ ዘተሣየጣ ፡ ሎቱ ፡ በአገብሮ ፡ ዘእንበለ ፡ ተኀሕልዎ ፡ ወኢንከየት ፡ እመንገሌሁ ፡ አው ፡ ሄድዎ ፡ እምኔሁ ፡ ኢይደልዎ ፡ ዕዳ ፡ በአግብአተ ፡ ሤጡ ።

፩ሺ.፩፻፳፭ ወለእመ ፡ አገበርዎ ፡ ከመ ፡ ያግዕዝ ፡ ገብሮ ፡ አው ፡ ከመ ፡ ይጐልቶ ፡ አው ፡ ይመጽውቶ ፡ ሎቱ ፡ አው ፡ ከመ ፡ ያስተዋስቦ ፡ ይኩን ፡ በከመ ፡ ኀረየ ፡ ውእቱ ፡ ለእመ ፡ ፈቀደ ፡ ይኅድግ ፡ ዘተዐሰበ ፡ ሎቱ ፡ ወለእመ ፡ ኢፈቀደ ፡ ያግብእ ፡ ለዘአገበርዎ ፡ ሤጠ ፡ ዚአሁ ።

፩ሺ.፩፻፳፮ ወዘተ፡ንደሎሰ ፡ ለእመ ፡ ኮነ ፡ ተ፡ንደሊ ፡ ባዕለ ፡ ይደልዎ ፡ ከመ ፡ ይፍዲ ፡ ፳ተ ፡ ምክዕቢተ ፡ አው ፡ ፬ተ ፡ በከመ ፡ ተዘከረ ፡ በውስተ ፡ ኦሪት ፡ ይደልዎ ፡ ዕዳ ፡ በዝንቱ ፡ ወለእመ ፡ ኢተክህሎ ፡ ወተክህሎ ፡ ከመ ፡ ይፍዲ ፡ ምክዕቢተ ፡ በከመ ፡ ተነግረ ፡ በአብጥሊስ ፡ ዘ፴ወ፱ቱ ፡ ይደልዎ ፡ ሎቱ ።

፩ሺ.፩፻፳፯ ወእመ ፡ አኮ ፡ ሥርዓት ፡ ትኤዝዝ ፡ ከመ ፡ ያግብኡ ፡ ንዋየ ፡ ዕጉል ፡ እምተዓጋሊ ፡ ዘለንታሁ ፡ አው ፡ እምዘ ፡ ተረክበ ፡ በኀቤሁ ፡ ወለእመ ፡ ኢተረክበ ፡ ዓይኑ ፡ ያግብእ ፡ አምሳሊሁ፡ በመጠነ ፡ ሤጡ ። ለእመ ፡ ኀረየ ፡ ዘተዐገልዎ ፡ ንዋዮ ፡ ለእመ ፡ ፈቀደ ፡ በአምጣነ ፡ ሤጡ ፡ ለዘተዐገሎ ፡ ኪያሁ ፡ በጊዜ ፡ ትዕግልቱ ፡ አው ፡ በጊዜ ፡ ዘነሥአ ፡ ኪያሁ ፡ በጊዜ ፡ ተኳንኖ ፡ በእንቲአሁ ፡ አመ ፡ ተክህሎ ፡ እምተዓጋሊ ፡ ይንሣእ ፡ ዋሕስ ፡ እምዘተዓገሎ ፡ በአምጣነ ፡ ፍትሕ ፡ ዘትደሉ ።

፩ሺ.፩፻፳፰ ወለእመ ፡ ተወለጠ ፡ ዓይነ ፡ ዕጉል ፡ በገቢረ ፡ ተዓጋሊ ፡ በከመ ፡ ዓፀድ ፡ ወገብረ ፡ ውስቴታ ፡ ቤተ ፡ አው ፡ ሐጸረ ፡ ሐጹረ፡ ሐዲስ ፡ እመ ፡ ኮነ ፡ በዕፅ ፡ አው ፡ ሐነጸ ፡ መንበረ ፡ ባቲ፡ ትከውን ፡ ሎቱ ፡ ጥሪተ ፡ ወይደልዎ ፡ ዕዳ ፡ አግብአተ ፡ ሤጣ ፡ ዘከማሁ ፡ እምቅድመ ፡ ይወልጣ ።

፩ሺ.፩፻፳፱ወእመኒ ፡ ኮነ ፡ እንስሳ ፡ ወአስብሐ ፡ ኪያሃ ፡ አው ፡ ገብረ ፡ ዘመሀሮ ፡ ግብረ ፡ እድ ፡ ይደልዎ፡ ለዘተዐገልዎ ፡ ከመ ፡ ይኅረይ ፡ ለእመ ፡ ፈቀደ ፡ ይንሣእ ፡ ሤጠ ፡ ዘእምቅድመ ፡ ተሐድሶቱ ፡

ድረስ ፡ ያገበረው ፡ ሰው ፡ ቢኖር ፡ ከዚሀ ፡ በኋላ፡ እርሷን ፡ ቢያገባት ፡ ወይም ፡ ለሌላ ፡ ቢያጋባት፡ ዋጋ ፡ አይሻርም ። አገባሪውም ፡ መሰሉን ፡ መተካት ፡ ተገባው ፡ በግድ ፡ ለእርሱ ፡ የገዛት ፡ ባሪያ ፡ ያለተንኮል ፡ ከርሱ ፡ በኵል ፡ የደረሰባት ጉዳት ፡ ሳይኖር ፡ ወይም ፡ ከእርሱ ፡ ቢቀሙት ፡ ዋጋ ፡ በሚመልስበት ፡ ጊዜ ፡ ዕዳ ፡ አይገባውም።

፩ሺ.፩፻፳፭ ባሪያውን ፡ ነፃ ፡ እንዲያወጣው ፡ ወይም ፡ እንዲጐልተው ፡ ወይም ፡ ለእርሱ ፡ እንዲመጸውተው ፡ ወይም ፡ እንዲያጋባው ፡ ቢያገብሩት ፡ እርሱ ፡ እንደመረጠው ፡ ይሁን ። ቢወድ ፡ ምንደኛ ፡ የሆነበትን ፡ ይተውለት ። ባይወድ ፡ ግን ፡ ያገበሩት ፡ ሰው ፡ ዋጋውን ፡ ይቀበል ።

፩ሺ.፩፻፳፮ የቅሚያስ ፡ ነገር ፡ እንዲህ ፡ ነው ። ቀማኛው ፡ ባለጸጋ ፡ ቢሆን ፡ ፳ ፡ ወይም ፡ ፬ ፡ እጥፍ ፡ አድርጎ ፡ ሊከፍል ፡ ይገባዋል ። በኦሪት ፡ እንደተነገረ ፡ በዚህ ፡ ዕዳ ፡ ይገባዋል ። (ዘፀ ፡ ፳፪ ፡ ፩) ። በአብጥሊስ ፡ በ፴፱ ፡ እንደተነገረ ፡ በእጠፌታ ፡ ሊከፍል ፡ ይገባዋል ።

፩ሺ.፩፻፳፯ ይህም ፡ ባይሆን ፡ የተቀማውን ፡ ሰው ፡ ገንዘብ ፡ ከቀማኛው ፡ ሁሉን ፡ ወይም ፡ በእርሱ ፡ ዘንድ ፡ ከተገኘው ፡ እንዲመልሱ ፡ ሕግ ፡ ታዛለች ። ዓይነቱም ፡ ባይገኝ ፡ በዋጋው ፡ ልክ ፡ መሰሉን ፡ ይመልስ ። ገንዘቡን ፡ የቀሙት ፡ ሰው ፡ ቢመርጥ ፡ እርሱን ፡ በቀሙት ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ በተቀማበት ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ እርሱን ፡ በወሰደ ፡ ጊዜ ፡ ስለእርሱ ፡ በተቻለው ፡ ሰዓት ፡ ከቀማኛ ፡ በመፈራረድ ፡ ጊዜ ፡ ቢወድ ፡ በምትገባ ፡ ፍርድ ፡ ልክ ፡ ከቀማኛው ፡ ሰው ፡ ዋስ ፡ ይቀበለው ።

፩ሺ.፩፻፳፰ የተቀማው ፡ ገንዘብ ፡ ዓይነት ፡ በቀማኛ ፡ ሥራ ፡ ቢለወጥ ፡ እንደቦታ ፡ ሁኖ ፡ በውስጧ ፡ ቤት ፡ ቢሠራ ፡ ወይም ፡ አዲስ ፡ አጥር ፡ ቢያጥር ፡ በእንጨት ፡ ቢሆን ፡ ወይም ፡ ግንብ ፡ ቢሠራበት ፡ ለእርሱ ፡ ገንዘብ ፡ ትሆናለች ። ሳይለውጣት ፡ እንደነበረው ፡ ያለ ፡ ዋጋዋን ፡ የመመለስ ፡ ዕዳ ፡ ይገባዋል ።

፩ሺ.፩፻፳፱ እንስሳ ፡ ቢሆንና ፡ ቢያሰባት ፡ ወይም ፡ ተግባረ ፡ እድ ፡ ያስተማረው ፡ ባሪያ ፡ ቢሆን ፡ የተቀማው ፡ ሰው ፡ ሊመርጥ ፡ ይገባዋል ። ቢወድ ፡ ከመታደሱ ፡ በፊት ፡ በቀማኛ ፡ ዘንድ ፡

አንቀጽ ፡ ፴፰ ።

በነበ ፡ ተዓጋሊ ። ወለእመ ፡ ፈቀደ ፡ ዘተዐገ ልዎ ፡ ይደልዎ ፡ ይንሣእ ፡ ዕዳ ፡ አስብሖተ ፡ ላሕም ፡ ወትምህርተ ፡ ግብር ። ወበ ፡ ፪ቱ ፡ ፍና፡ በጺሕ ፡ ኀበ ፡ ዘተደለወ ፡ ወድኅኒን ፡ እምነ ፡ ዘላ ዕሌሁ ። ወለእመ ፡ ኢተሰነአወ ፡ ለከዊነ ፡ ሚጥ ይኩን ፡ በከመ ፡ ቃሉ ፡ ለዘተዐገልዎ ፡ እምኔሁ ፡ ምስለ ፡ መሐላሁ ፡ ለእመ ፡ ኢቆመ ፡ በስምዐ ፡ ጥዩቅ ።

፩ሺ.፩፻፴ ወበቀኑዓቱስ ፡ ለዘተዐገሎ ፡ ኪያሁ ፡ እመሂ ፡ በዓስበ ፡ ዚአሁ ፡ አው ፡ በፍሬሁ ፡ አው ፡ በተ ዋልዶ ፡ እንስሳ ፡ ይንሣእ ፡ እምኔሆሙ ፡ ዘተዐ ገልዎ ። ወለእመ ፡ ጠፍዐ ፡ ዘተረክበ ፡ እምኔ ሆሙ ፡ በነበ ፡ ተዓጋሊ ፡ በገቢሮቱ ፡ አው ፡ በጕ ሕሉቱ ፡ ይደልዎ ፡ አግብአቱ ፡ መጠነ ፡ ሚጡ ። ወእመሂ ፡ ጠፍአ ፡ ዘእንበለ ፡ ፈቃደ ፡ ዚአሁ ፡ ኢይደልዎ ፡ ዕዳ ።

፩ሺ.፩፻፴፩ ወእመኒ ፡ ኮነ ፡ ዘተዐገልዎ ፡ ንዋይ ፡ ውእቱ ፡ ይደሉ ፡ ከመ ፡ የሀቡ ፡ ምጽዋተ ፡ ለረባሑ ፡ ዚአሁ ። ወዘሂ ፡ ሰጠጠ ፡ ልብሰ ፡ ካልኡ ፡ ይፍዲ ፡ ሕጸጸ ፡ ሚጠ ፡ ዚአሁ ። ወለእመ ፡ ኮነ ፡ ዘበጠለ ፡ ከዊነ ፡ በቀኑዓት ፡ ዐቢ ፡ ግሙራ ፡ ይደልዎ ፡ የሀብ ፡ ሚጠ ፡ አምሳሊሁ ። ወዘተዐገለ ፡ ልብሰ ፡ ዐዓዳ ፡ ወሴረየ ፡ ይኩን ፡ በከመ ፡ ኅረየ ፡ እግዚኡ ፡ ለእመ ፡ ፈቀደ ፡ ይን ሣእ ፡ መጠነ ፡ ሚጡ ፡ ወእመኒ ፡ ፈቀደ ፡ ይን ሣእ ፡ ኪያሁ ፡ የሀብ ፡ ሚጠ ፡ ተሴርዮቱ ።

፩ሺ.፩፻፴፪ ወለገብርኒ ፡ ለእመ ፡ መሀሮ ፡ ግብረ ፡ ጥም ዓታተ ፡ ኀብረ ፡ የሀቦ ፡ ለእግዚኡ ፡ ዘአጥረየ ፡ በግብረ ፡ እዴሁ ። ወበእንተ ፡ ዝንቱ ፡ ጥሪት ፡ ዘወ ሀበ ፡ እመኒ ፡ አግዐዞ ፡ አው ፡ ገሰሶ ፡ አው ፡ መጽወቶ ፡ አው ፡ አስተዋሰበ ፡ ብእሲተ ፡ አል ቦቱ ፡ ተፈልጦ ፡ በፍትሕ ፡ ማእከሌሁ ፡ ወማ እከለ ፡ ዕጉል ፡ ዘእንበለ ፡ ዳእሙ ፡ ዘተዐገልዎ፡ አግብአተ ፡ ሚጥ ፡ ወላዕለ ፡ ተዓጋሊ ፡ ኵሉ ፡ ፈድዮ ፡ ሚጥ ። ወለእመ ፡ ኢተክህሎ ፡ ውሂበ ፡ ኵሉ ፡ ዘተዐገሎ ፡ እመኒ ፡ ኮነ ፡ ገብረ ፡ ወአግዐዞ ወተረክበ ፡ ሎቱ ፡ መንፈቀ ፡ ሚጡ ፡ ይንሣእ ፡ ዘኮነ ፡ መላኪሁ ፡ ወይረትዕ ፡ ላዕለ ፡ ተዓጋሊ ፡ አግብአቱ ፡ መጠነ ፡ ሚጠ ፡ ረባኑ ።

፩ሺ.፩፻፴፫ ወለእመኒ ፡ ኮነ ፡ ዘወለጠ ፡ አው ፡ መጽወቶ ፡ ሎቱ ፡ ወኢተረክበ ፡ ሚጡ ፡ አው ፡ መንፈቀ ፡ ሚጡ ፡ ወዘተዐገልዎ ፡ ይኩን ፡ በከመ ፡ ኅረየ ፡

ስለ ፡ ማስገደድና ፡ ቅሚያ ።

የነበረ ፡ ዋጋውን ፡ ይውሰድ ። የቀሙት ፡ ሰው ፡ ቢወድ ፡ የላሙን ፡ የማስባትና ፡ የባሪያውን ፡ የመ ማር ፡ ዋጋ ፡ ሊቀበል ፡ ይገባዋል ። ለዚህ ፡ ሁለት ፡ መንገድ ፡ አለው ። ወደቀደመው ፡ መድ ረስና ፡ በእርሱም ፡ ላይ ፡ ካለው ፡ መዳን ፡ ነው ። በዋጋው ፡ ሁኔታ ፡ ባይስማሙ ፡ በማስረጃ ፡ ምስክር ፡ ካልጸና ፡ ከመሐላው ፡ ጋር ፡ እንደተ ቀማው ፡ ሰው ፡ ቃል ፡ ይሁን ።

፩ሺ.፩፻፴ ጥቅሙስ ፡ እርሱን ፡ ለቀሙት ፡ ሰው ፡ ይሁን ፡ በክራይ ፡ ወይም ፡ በፍሬው ፡ በእንስሳው ፡ መራ ባትም ፡ ቢሆን ፡ የቀሙት ፡ ሰው ፡ ከእርሱ ፡ ይውሰድ ። ከእነርሱ ፡ የተገኘው ፡ በቀማኛው ፡ ዘንድ ፡ በሥራው ፡ ወይም ፡ በተንኮሉ ፡ ቢጠፋ ፡ በዋጋው ፡ ልክ ፡ መመለስ ፡ ይገባዋል ። ያለ ፈቃዱ ፡ ቢጠፋበት ፡ ግን ፡ ዕዳ ፡ አይገባውም ።

፩ሺ.፩፻፴፩ የተቀማው ፡ ገንዘብ ፡ ቢሆን ፡ ለእርሱ ፡ ጥቅም ፡ ምጽዋት ፡ ሊሰጡት ፡ ይገባል ። የሌላ ውን ፡ ልብስ ፡ የቀደደ ፡ ሰው ፡ የዋጋውን ፡ ጉድ ለት ፡ ይክፈል ። በእርሱ ፡ ያለው ፡ የጥቅም ፡ ሁኔታ ፡ ፈጽሞ ፡ የጠፋ ፡ ቢሆን ፡ የመሰሉን ፡ ዋጋ ፡ ሊሰጥ ፡ ይገባዋል ። ነጭ ፡ ልብስ ፡ ቀምቶ፡ ወስዶ ፡ ቀለም ፡ ቢያገባው ፡ ጌታው ፡ እንደመ ረጠ ፡ ይሁን ። ቢወድ ፡ የዋጋውን ፡ ልክ ፡ ይው ሰድ ። እርሱንም ፡ ሊወስድ ፡ ቢወድ ፡ ቀለም ፡ የገባበትን ፡ ዋጋ ፡ ይስጥ ።

፩ሺ.፩፻፴፪ ለባሪያው ፡ ቀለም ፡ የማግባት ፡ (የመንክር) ፡ ሥራ ፡ ቢያስተምረው ፡ በእጁ ፡ ሥራ ፡ ያገኘ ውን ፡ ገንዘብ ፡ ለጌታው ፡ ይስጠው ። ስለዚህ ፡ ስለሰጠው ፡ ገንዘብም ፡ ነፃ ፡ ቢያወጣው ፡ ወይ ም ፡ ቢጕልተው ፡ ወይም ፡ ቢመጸውተው ፡ ወይም ፡ ሚስት ፡ ቢያጋባው ፡ በእርሱና ፡ በተቀ ማው ፡ ገንዘብ ፡ መካከል ፡ በፍርድ ፡ ልዩነት ፡ የለም ። የተቀማውን ፡ ዋጋ ፡ የሚከፍል ፡ ቢሆን ነው ፡ እንጂ ። ለቀማኛውም ፡ ሁሉ ፡ ዋጋን ፡ መክ ፈል ፡ ይገባዋል ። የቀማውን ፡ ሁሉ ፡ መስጠት ፡ ባይቻለው ፡ ባሪያም ፡ ቢሆን ፡ ነፃ ፡ ቢያወጣው ፡ የዋጋው ፡ እኩሌታው ፡ ቢገኝለት ፡ ጌታው ፡ የሆነውን ፡ ይውሰድ ። ከቀማኛ ፡ የትርፉን ፡ ዋጋ ፡ ልክ ፡ መመለስ ፡ ይገባል ።

፩ሺ.፩፻፴፫ የለወጠው ፡ ወይም ፡ የመጸወተው ፡ ቢሆን ፡ ዋጋው ፡ ወይም ፡ የዋጋው ፡ እኩሌታ ፡ ባይገኝ ፡ የቀሙት ፡ ሰው ፡ እንደመረጠ ፡ ይሁን ። ቢወድ፡

አንቀጽ ፡ ፴፯ ።

እመ ፡ ፈቀደ ፡ ይጽሐፍ ፡ ላዕሌሁ ፡ በዝንቱ ፡ መጽሐፈ ፡ ዕዳ ፡ ወየሀቦ ፡ ዕድሜ ፡ እስከ ፡ ይብሰል ፡ በሰታፈሁ ፡ ለዝንቱ ፡ ለፈጽሞቱ ፡ ዕድሜ ፡ አው ፡ በውሂበ ፡ ምጽዋት ፡ ለእመ ፡ ፈቀደ ፡ ያግብእ ። ወእመኒ ፡ ኮነ ፡ ዘአስተዋሰቦ ፡ አው ፡ አውሰበ ፡ ለሊሁ ፡ ኢይሠዐር ፡ ከዊነ ፡ ሤጥ ። ወይደልዎ ፡ ለተዓጋሊ ፡ መጠነ ፡ ሤጡ ፡ ወለእመኒ ፡ ነሥአ ፡ ኪራየ ፡ ይፍትሑ ፡ ላዕሌሁ ፡ በመጠነ ፡ ዘአጥረየ ።

ስለ ፡ ኪራይና ፡ አከራይ ።

በዚህ ፡ የዕዳ ፡ ደብዳቤ ፡ በእርሱ ፡ ላይ ፡ ይጻፍ ። ቀጠሮውን ፡ ለመፈጸም ፡ ወይም ፡ ምጽዋት ፡ ለመስጠት ፡ በአንድነቱ ፡ ሀብታም ፡ እስኪሆን ፡ ድረስ ፡ ቢወድም ፡ ይመልሰው ። ሚስት ፡ ያጋባው ፡ ቢሆን ፡ ወይም ፡ እርሱ ፡ ቢያገባ ፡ የዋጋው ፡ ሁኔታ ፡ አይሻርም ። ለቀማኛው ፡ በዋጋው ፡ ልክ ፡ ሊከፍል ፡ ይገባዋል ። እርሷንም ፡ ቢያወጣ ፡ ባገኘው ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ በእርሱ ፡ ይፍረዱ ።

አንቀጽ ፴ወ፰ቱ ።

በእንተ ፡ ተዓስቦታት ፡ ወዓሳብ ፡

፩ሺ፩፻፴፬ ጠስ ፡ ፯ቱ ፡ ፲ወ፰ቱ ፡ ፲ወ፱ቱ ፡ ወክልኤሆሙ ። ተዓስቦስ ፡ በከዊነ ፡ ሤጠ ፡ ለበቍዔት ፡ ወተዓስቦትኒ ፡ ተሰናእዎ ፡ ይእቲ ፡ ላዕለ ፡ በቍዔት ፡ በተወላጥ ፡ በቃላት ። ወዘሂ ፡ ይለዎ ፡ ይኩን ፡ መጠነ ፡ ሤጥ ፡ ጊዜ ፡ ተማይጦ ፡ ይለወ ፡ ከመ ፡ ይኩን ፡ ምግባሩ ፡ ዓስብ ፡ ዘዐስቦ ፡ በእንተ ፡ ኵሉ ፡ በቍዔት ፡ ዘኢኮነ ፡ ሕሩመ ። ወኵሎሙ ፡ ዘይደሉ ፡ ሥርዓተ ፡ ተማይጦ ፡ ማእከሌሆሙ ፡ ኢይቀውም ፡ ዘእንበለ ፡ በሥምረቶሙ ፡ ለተዓሳቢ ፡ ወዓሳብ ፡ ወይኩን ፡ ዘበቍዔት ።

፩ሺ፩፻፴፭ ወለዓሳብስ ፡ ፪ቱ ፡ አእምሮታት ፡ ዘይትከሀል ፡ አወፍዮቶሙ ፡ አእምሮተ ፡ በቍዔት ፡ ለእመ ፡ ኮነት ፡ በዕድሜ ፡ ወተፍጻሜት ፡ ዘከመ ፡ ተዓስቦተ ፡ ዓፀድ ፡ ለነቢሮታ ፡ ወእንስሳ ፡ ለተጽዕኖታ ፡ ይደሉ ፡ ለጠይቆተ ፡ ዕድሜ ፡ ወፍኖት ። ወእመኒ ፡ ኮነ ፡ በገቢር ፡ ከመ ፡ ዘይትዐሰብ ፡ ብእሲ ፡ ለሰፍየ ፡ ልብስ፡ አው ፡ እንስሳ ፡ ለዐፂረ ፡ ምንትኒ ፡ ይከውን ፡ ከመ ፡ ውሳኔሁ ፡ ለውእቱ ።

፩ሺ፩፻፴፮ ወዘይደሉስ ፡ ለአወፍዮታ ፡ ከመ ፡ ዘይትዐሰብ ፡ ምድረ ፡ ግብጻዊተ ፡ ለዘራእ ፡ ወይትዐወቅ ፡ ፍጻሜሃ ፡ በረውዮታ ፡ እምፈለገ ፡ ኒል ፡ ወወረደ ፡ ማይ ፡ ላዕሌሃ ፡ ወተግኅሦተ ፡ ማይ ፡ እምኔሃ ፡ በጊዜ ፡ ዘራእ ። ወላዕለ ፡ ዘይትፈቀድ ፡ ወይደልዎ ፡ ለዘተዐሰብዎ ፡ ከመ ፡ ይጽሐቅ ፡ በዘይትፈቀድ ፡ ለበቍዔት ፡ ዘከመ ፡ ተመርሐ ፡ ውስተ ፡ ዓፀድ ፡ ወአሰስሎተ ፡ ዘይከልእ ፡ ከዊነ፡

አንቀጽ ፡ ፴፰ ።

ስለመከራየትና ፡ ስለአከራይ ፡ (ስለውለታዎችና ስለአዋዋይ ፡ ይናገራል ።)

፩ሺ፩፻፴፬ ጠስ ፡ ፯ ፡ ፲፰ ፡ ፲፱ ። ሁለተኛውም ፡ ማከራየትስ ፡ በዋጋዋ ፡ ሁኔታ ፡ ለጥቅም ፡ ነው ። መከራየትም ፡ በልዋጭ ፡ ለመጠቀም ፡ በቃል ፡ መስማማት ፡ ነው ። በመገበያየት ፡ ጊዜ ፡ በዋጋው ፡ ልክ ፡ ሊሆን ፡ የሚገባው ፡ የተከለከለ ፡ ስላልሆነ ፡ ጥቅም ፡ ሁሉ ፡ የማከራየት ፡ ዋጋ ፡ ልክ ፡ እንዲሆን ፡ ተገባው ። በመካከላቸው ፡ የመገበያየት ፡ ሥርዓት ፡ ሊያደርጉት ፡ የሚገባቸው ፡ ሁሉ ፡ በተከራይና ፡ በአከራይ ፡ ፈቃድ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ አይጸናም ።

፩ሺ፩፻፴፭ ለአከራይስ ፡ ሁለት ፡ እውቀቶች ፡ (አስተያየቶች) ፡ አሉት ፡ ጥቅምን ፡ አውቆ ፡ እነርሱን ፡ መስጠት ፡ የሚቻል ፡ ነው ። በተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ በጭራሽ ፡ ቢሆን ፡ ይኸውም ፡ በእርሷ ፡ ለመኖር ፡ ቦታን ፡ ለመጫን ፡ እንስሳን ፡ እንደ መከራየት ፡ ነው ። ቀኑንና ፡ መንገዱን ፡ መረዳት ፡ ይገባል ። በሥራም ፡ ቢሆን ፡ ልብስ ፡ ለማሰፋት ፡ ሰውን ፡ ወይም ፡ ማናቸውን ፡ ለመጫን እንስሳን ፡ እንደተከራየ ፡ ቢሆን ፡ ውሳኔው ፡ እንደዚሁ ፡ ይሆናል ።

፩ሺ፩፻፴፮ እርሷን ፡ (ቀን) ፡ ለመስጠት ፡ የሚገባስ ፡ ዘር ፡ ለመዝራት ፡ የግብፅን ፡ ምድር ፡ እንደሚጠመን ያለ ፡ ቢሆን ፡ ነው ፡ ፍጻሜዋም ፡ ከዐባይ ፡ ውሀ ፡ በመጠጣቷ ፡ በእርሷ ፡ ላይም ፡ ውሀ ፡ በመውረዱ ፡ ጊዜ ፡ በዘርና ፡ በሚሻውም ፡ ነገር ፡ ጊዜ ፡ ባሕረ ፡ ሸሸ ፡ በመሆንዋ ፡ ነው ። ያከራዩት ፡ ሰው ፡ ለጥቅም ፡ በሚያሻው ፡ ነገር ፡ ሊተጋ ፡ ይገባዋል ። ይኸውም ፡ ቦታ ፡ ተመርቶ ፡ ገንዘ

አንቀጽ ፡ ፴፯ ።

በቍዔት ፡ ለአጥርዮታት ፡ ወእንስሳት ፡ ዘመ ፍቅድ ። ወዘሂ ፡ ይነሥእ ፡ ተዓሳቢ ፡ ለበቍዔተ ዚአሁ ፡ እምድኅረ ፡ ተሥዕረ ፡ ተዓስቦ ፡ ይን ሣእ ፡ ማኅየበ ፡ ዓዘቅት ፡ ወሐብለ ፡ ዚአሁ ። ወኢይደሉ ፡ ተዓስቦተ ፡ ሕሩማት ፡ ዘከመ ፡ መስ ቆቅዋት ፡ ወሰብአ ፡ ሥራይ ፡ ወኢዲናራት ፡ ወጠፋልሐት ፡ እስመ ፡ ዝንቱ ፡ ረዳኤ ፡ ርዴ ፡ ውእቱ ።

፩ሺ፩፻፴፯ ክፍል ፡ ተዓስቦሰ ፡ እምርት ፡ እመሂ ፡ ኮለንታሃ አው ፡ መንፈቀ ፡ ዚአሃ ፡ ወአወፍዮተ ፡ በቍዔ ትሰ ፡ ኢይደልዎሙ ፡ ለሰፋዪ ፡ ወለሐፃቤ ፡ አል ባስ ፡ ወለበዓለ ፡ እቶን ፡ ኀባዚ ፡ ወለእለ ፡ ይመስ ልዎሙ ፡ ከመ ፡ ይኅሥሡ ፡ ዓስቦሙ ፡ እምቅ ድመ ፡ ይፈጽሙ ፡ ግብሮሙ ፡ ዘእንበለ ፡ ዳእሙ ለእመ ፡ ፈጸሙ ፡ በዝንቱ ።

፩ሺ፩፻፴፰ ወለበዓለ ፡ ዓፀድ ፡ እምድኅረ ፡ ተሰነአወ ፡ በተዓስቦታ ፡ እመሂ ፡ ኀደሩ ፡ ባቲ ፡ አው ፡ ዘኢኀደሩ ፡ ባቲ ፡ ይደሉ ፡ ከመ ፡ ይትኀሠሥ ፡ ዓስበ ፡ ኅድረታ ፡ እምእለ ፡ ተሰነአዎሙ ፡ በበዕ ለቱ ፡ ዘእንበለ ፡ ዳእሙ ፡ ለእመ ፡ ኮነ ፡ ተሰናእ ዎቶሙ ፡ ወአእምሮቶሙ ፡ ገሃደ ፡ ይትኀሠሥ ፡ ለለወርኁ ።

፩ሺ፩፻፴፱ ወኵሉ ፡ በዓለ ፡ ግብረ ፡ እድ ፡ ይደልዎ ፡ እኀ ዞቱ ፡ እመላኪሁ ፡ እስከ ፡ ይነሥእ ፡ ዕሤቶ ፡ ዘከመ ፡ ሴራዪ ፡ ወነሃቤ ፡ ብሩር ፡ ወለእመኒ ፡ ተኀጕለ ፡ በኀቤሁ ፡ ዘእንበለ ፡ ተኀይዮ ፡ በእን ቲአሁ ፡ ወኢ ፡በተኅሕልዎ ፡ ኢይደልዎ ፡ ዕዳ ፡ አላ ፡ ይኅድግ ፡ ዓስቦ ።

፩ሺ፩፻፵ ወዘሂ ፡ ተዐሰበ ፡ ምንተኒ ፡ ወማሰነ ፡ በኀቤሁ ፡ ወለእመ ፡ ኢኮነ ፡ ዘተዐሰብዎ ፡ ይወፅእ ፡ እም ተሰናእዎ ፡ ወኢኮነ ፡ ሙስናሁ ፡ በተኅሕልዎ ፡ ወኢበተኀይዮ ፡ ኢይደልዎ ፡ ዕዳ ። ወለእመ ፡ ኮነ ፡ ተሰናእዎ ፡ ከመ ፡ ኢያንድድ ፡ እሳተ ፡ ወአ ንደደ ፡ ይደልዎ ፡ ዕዳ ። ወከማሁ ፡ ይነሣእ ፡ ዋሕስ ፡ መስተገብር ፡ እንበለ ፡ ይውጥን ፡ ግብረ ቤት ፡ በረኪበ ፡ ሣዕር ፡ ወዕፀ ።

፩ሺ፩፻፵፩ ወለእመ ፡ አክበደ ፡ በዓለ ፡ ሐመር ፡ ፆረ ፡ ሐመሩ ፡ ዘእንበለ ፡ ምክረ ፡ አብያጺሁ ፡ አው ፡ በገዜ ፡ ዘኢይደሉ ፡ አው ፡ ኀበ ፡ ሐመር ፡ እንተ ፡ ኢትሣኒ ፡ ይደልዎ ፡ ዕዳ ፡ ወለእመ ፡ ኢተኀየየ ፡ ኢይደልዎ ፡ ዕዳ ።

፩ሺ፩፻፵፪ ወለእመ ፡ ነሥአ ፡ ብእሲ ፡ እብነ ፡ ከመ ፡

ስለ ፡ ኪራይና ፡ አከራይ ።

ብና ፡ የሚሻውን ፡ እንስሳ ፡ ለማግኘት ፡ የጥቅ ምን ፡ ሁኔታ ፡ የሚከለክለውን ፡ ማስወገድ ፡ ነው ። ተከራይ ፡ ለጥቅሙ ፡ የወሰደውን ፡ የውሀ መቅጃና ፡ ገመድ ፡ መከራየቱ ፡ ከቀረ ፡ በኋላ ፡ ይውሰድ ። የተከለከሉትንም ፡ መከራየት ፡ አይ ገባም ። ይኸውም ፡ እንደአስለቃሾች ፡ (እንደ ሙሾ ፡ አውጭዎች) ፡ ሥራይ ፡ እንደሚያደ ርጉ ፡ ሰዎች ፡ እንደ ፡ ዲናር ፡ እንደ ፡ ተመዘነ ፡ ያለ ፡ ነው ። ይህ ፡ ያረጣ ፡ ረዳት ፡ ነውና ።

፩ሺ፩፻፴፯ ክፍል ፡ መከራየትስ ፡ መላዋን ፡ ወይም ፡ እኩ ሌታዋን ፡ ቢሆን ፡ የታወቀች ፡ ናት ። ጥቅም ፡ መስጠት ፡ ግን ፡ ለሰፊ ፡ ለልብስ ፡ አጣቢ ፡ ለእ ንጀራ ፡ ጋጋሪ ፡ እነርሱንም ፡ ለመሰሉ ፡ ሥራ ቸውን ፡ ከመፈጸማቸው ፡ በፊት ፡ ዋጋቸውን ፡ ሊጠይቁ ፡ አይገባቸውም ። ይህን ፡ ቢፈጽሙ ፡ ነው ፡ እንጂ ።

፩ሺ፩፻፴፰ ለባለቦታ ፡ በመከራየቱዋ ፡ ከተዋዋለ ፡ በኋላ ፡ ቢያድሩባትም ፡ ወይም ፡ ባያድሩባት ፡ ከተዋዋላቸው ፡ ሰዎች ፡ ያደሩባትን ፡ ኪራይ ፡ በየቀኑ ፡ ሊፈላለግ ፡ ይገባል ። በየወሩ ፡ እንዲቀ በል ፡ አውቀው ፡ በግልጽ ፡ የተስማሙ ፡ ቢሆን፡ ነው ፡ እንጂ ።

፩ሺ፩፻፴፱ ባለተግባረ ፡ እድ ፡ ሁሉ ፡ ከገኘው ፡ ዋጋ ዉን ፡ እስኪቀበል ፡ ድረስ ፡ ሊይዝ ፡ ይገባዋል ። ይኸውም ፡ እንደ ፡ ቀለም ፡ አግቢ ፡ እንደ ፡ ብር ፡ አንጥረኛ ፡ ያለ ፡ ነው ። ስለ ፡ እርሱ ፡ ያለ ፡ ቸል ታና ፡ ያለተንኮል ፡ በእርሱ ፡ ዘንድ ፡ ቢጠፋም ፡ ዋጋውን ፡ ይተዉ ፡ እንጂ ፡ ዕዳ ፡ አይገባውም ።

፩ሺ፩፻፵ ማናቸውንም ፡ የተከራየ ፡ ሰው ፡ በእርሱ ፡ ዘንድ ፡ ቢጠፋ ፡ የተከራዩት ፡ ከስምምነት ፡ የወጣ ፡ ካልሆነ ፡ ጥፋቱም ፡ በተንኮልና ፡ በቸ ልታ ፡ ካልሆነ ፡ ዕዳ ፡ አይገባውም ። እሳት ፡ እንዳያነድ ፡ ስምምነት ፡ ቢሆን ፡ ቢያነድም ፡ ዕዳ ፡ ይገባዋል ። እንደዚሁም ፡ ሠራተኛ ፡ ሣርና ፡ እንጨት ፡ በማግኘት ፡ ቤት ፡ ሥራን ፡ ሳይጀምር ፡ ዋስ ፡ ይቀበል ።

፩ሺ፩፻፵፩ ባለመርከብ ፡ ያለጓደኞቹ ፡ ምክር ፡ ወይም ፡ በማይገባ ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ በማትገባ ፡ መርከብ ፡ የመርከቡን ፡ ጭነት ፡ ቢያከብድ ፡ ዕዳ ፡ ይገባ ዋል ። ቸል ፡ ባይል ፡ ግን ፡ ዕዳ ፡ አይገባውም ።

፩ሺ፩፻፵፪ ሰው ፡ ሊሸከመው ፡ ወይም ፡ ሊጠርብ ፡ ድን

ይሁር ፡ አው ፡ ከመ ፡ ይጽርብ ፡ ወለእመ ፡ ተሰብረ ፡ በሕጸጸ ፡ አእምሮቱ ፡ ይደልዎ ፡ ዕዳ ፡ አው ፡ አልቦ ።

፪ሺ.፱፻፵፫ ወለእመ ፡ አማሰነ ፡ አንጼዋ ፡ ምንተኒ ፡ እምነ ዘይሜጥውዎ ፡ ለሐሣቢ አልባስ ይደልዎ ዕዳ ፡ እስመ ፡ ውእቱ ፡ ኢርእዮ ፡ በሀኬት ። ወከማሁ ፡ ዘወሀቦ ፡ ፩ዱ ፡ ለካልኡ ፡ ምንተኒ ፡ ወኢዐቀበ ፡ ወገብረቱኒ ፡ ተኀይዮ ፡ ውእቱ ። ወለእመ ኮነ ፡ ዘይትከሀሎ ፡ ከመ ፡ ይትበአስ ፡ በእንተ ፡ ዘሀለወ ፡ ኀቤሁ ፡ ወኢተበአሰ ፡ ይደልዎ ዕዳሁ ።

፪ሺ.፱፻፵፬ ወዘተዐሰበ ፡ ምንተኒ ፡ እንዘ ፡ የአምር ፡ ከመ ይረክቦ ሕሡም ለዘተዐሰበ ፡ ኪያሁ ፡ ወኢነገሮ ፡ ይደልዎ ፡ ዕዳሁ ፡ ለእመ ፡ ኢያእመረ ፡ ዐሳብ ፡ ዘንተ ፡ ከመ ፡ ዘይኅሥእ ፡ ወይትዐሰብ ፡ ንዋየ ፡ ሥጡቀ ፡ አው ፡ ምርዓየ ፡ ሥሁረ ፡ አው ፡ ማዩ ፡ ዘየደዊ ፡ በዘይትረኃዩ ፡ ውስቴቱ ። ወዘይኅሥእ ፡ ዓስበ ፡ ለዐቂበ ፡ ምንትኒ ፡ ይደልዎ ፡ ዕዳ ፡ ለእመ ፡ ተኀየየ ፡ ለዐቂቦቱ ።

፪ሺ.፱፻፵፭ ክፍል ፡ ወይደሉ ፡ ተዓስቦተ ፡ ማኅደር ፡ ወለእመ ፡ ኢተዐውቀ ፡ ዘይትገበር ፡ በውስቴታ ፡ በኀበ ፡ ኢይትገበር ፡ ዘእንበለ ፡ ዘይትዐወቅ ፡ አው ፡ በዘኢይብእሳ ፡ ዘእንበለ ፡ ለእመ ፡ ተሰነአው ፡ በገቢረ ፡ ዝንቱ ፡ በከመ ፡ ይገብሩ ፡ ቤተ ፡ ዕጣን ፡ ወቤተ መበስል ።

፪ሺ.፱፻፵፮ ወይደሉ ፡ ተዓስቦተ ፡ ምድር ፡ ለዘሪእ ፡ ውስቴታ ፡ ይኩን ፡ በከመ ፡ ልማዶሙ ፡ ለእለ ፡ ከማሃ ። ወለእመ ፡ ኢየበየነ ፡ ዘይዘርእ ፡ ሶበ ፡ ይትፌጸም ፡ ዕድሜ ፡ ተዓስቦ ፡ ይደልዎ ፡ ለዐሳቢ ፡ ኅሡሣሁ ፡ ለተዓሳቢ ፡ በከሊአ ፡ ሕንጻ ፡ ወተኪል ፡ አው ፡ ከመ ፡ ይሰነአው ፡ ላዕለ ፡ ሀልዎተ ፡ ሕንጻ ፡ አው ፡ ዘተክል ፡ ከመ ፡ ይኩን ፡ ለመላኪሁ ፡ ወምድርኒ ፡ ለመላኪሃ ፡ በእንተ ፡ ተማይጦ ፡ ተዓሳቢ ፡ ምድረ ፡ ወተሐድሶተ ፡ ዓስበ ፡ ምድር ፡ አው ፡ ሤጠ ፡ ዚአሁ ፡ ለዓስበ ፡ ምድር ፡ አው ፡ ተዐስቦተ ፡ ካልእ ፡ ዘሕንጻ ፡ አው ፡ ዘአትክልት ።

፪ሺ.፱፻፵፯ ወበዉሕ ፡ ከመ ፡ ይሚጥ ፡ ዐሳቢ ፡ ለተዓሳቢ ፡ ዘተዐሰበ ፡ ቦቱ ፡ ወትትርፍ ፡ ዓስብ ፡ ዘተዐደመት ፡ ላዕሌሁ ፡ ዘይቀድሞ ፡ ለተማይጦ ፡ ወበ

ጋይ ፡ ቢወስድ ፡ በሰውቀቱም ፡ ጉድለት ፡ ቢሰበር ፡ ዕዳ ፡ ይገባዋል ። ወይም ፡ አይገባውም

፪ሺ.፱፻፵፫ ለአጣቢ ፡ ከሰጡት ፡ ልብስ ፡ አይጥ ፡ ማናቸውንም ፡ ቢያጠፋ ፡ ለአጣቢ ፡ ዕዳ ፡ ይገባዋል ። በስንፍና ፡ አልጠበቀውምና ። እንደዚሁም ፡ አንዱ ፡ ለሌላው ፡ ምንም ፡ ምን ፡ ሰጥቶት ፡ ባይጠብቀው ፡ ይህም ፡ ቸልታ ፡ ነው ። በእርሱ ፡ ዘንድ ፡ ስላለው ፡ ነገር ፡ መከላከል ፡ ሲቻለው ፡ ባይከላከል ፡ ዕዳው ፡ ይገባዋል ።

፪ሺ.፱፻፵፬ እርሱን ፡ ለተከራየ ፡ ሰው ፡ ጉዳት ፡ እንደሚያገኘው ፡ እያወቀ ፡ ማናቸውንም ፡ ነገር ፡ ያከራየ ፡ ሰው ፡ ባይነግረውም ፡ ተከራዩም ፡ ይህን ፡ ባያውቅ ፡ ዕዳ ፡ ይገባዋል ። ይኸውም ፡ የተሠነጠቀ ፡ ዕቃ ፡ ወይም ፡ የተፈታ ፡ ምድረ ፡ በዳን ፡ ወይም ፡ ውኃው ፡ በውስጡ ፡ የሚሰማሩትን ፡ የሚያሳምመውን ፡ እንደማከራየት ፡ ነው ። ማናቸውንም ፡ ለመጠበቅ ፡ ኪራይ ፡ የተቀበለ ፡ ሰው ፡ መጠበቁን ፡ ቸል ፡ ቢል ፡ ዕዳ ፡ ይገባዋል ።

፪ሺ.፱፻፵፭ ክፍል ፡ ቤት ፡ መከራየት ፡ ይገባል ። ከሚታወቀው ፡ ወይም ፡ በማይጐዳት ፡ ገንዘብ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ በማይሠራበት ፡ በውስጧ ፡ የሚሠራው ፡ ካልታወቀ ፡ የዕጣን ፡ ቤትና ፡ የማብሰያ ፡ ቤት ፡ እንደሚሠሩ ፡ በዚህ ፡ ቢስማሙ ፡ ነው ፡ እንጂ ።

፪ሺ.፱፻፵፮ በውስጧ ፡ ዘር ፡ ለመዝራት ፡ ምድር ፡ መጠመን ፡ እንደ ፡ እርሷ ፡ ባሉ ፡ ምድሮች ፡ ልማድ ፡ ሊሆን ፡ ይገባል ። የሚዘራ ፡ ባይናገር ፡ የመጠመን ፡ ወራት ፡ በተፈጸመ ፡ ጊዜ ፡ አስጠማኙ ፡ ተጠማኙን ፡ ሕንፃውንና ፡ ተክሉን ፡ በመከልከል ፡ ወይም ፡ በሕንፃው ፡ ወይም ፡ በተክሉ ፡ መኖር ፡ እንዲስማሙ ፡ ሊፈላለገው ፡ ይገባዋል ። ተክሉ ፡ ለባለቤቱ ፡ ምድርም ፡ ለባለ ፡ ርስቱ ፡ ትሆን ፡ ዘንድ ። ተጠማኝ ፡ ምድርን ፡ ስለመግዛትና ፡ ስለምድሩ ፡ ዋጋ ፡ ወይም ፡ ስለምድሩ ፡ ኪራይ ፡ ዋጋ ፡ መታደስ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ሌላ ፡ የሕንጻ ፡ ቤት ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ አትክልት ፡ ቦታ ፡ መከራየት ፡ ይናገራል ።

፪ሺ.፱፻፵፯ አከራይ ፡ ለተከራይ ፡ የተከራየበትን ፡ ሊሸጥ ፡ ይገባዋል ። መገበያየትን ፡ የሚቀድመው ፡ በእርሱ ፡ ላይ ፡ የተቀጠረችበት ፡ ኪራይ ፡ ትቅር ።

አንቀጽ ፡ ፴፪ ።

ሕጉ ፡ ይስነአዉ ፡ ጊዜ ፡ ተማይጦ ፡ ይሠዐር ፡ ተዓስቦ ። ወለእመ ፡ ተወለጠ ፡ ተዓሳቢ ፡ ላዕለ፡ ዘይማየጥ ፡ ይኩን ፡ በከመ ፡ ኅረየ ፡ ተዓሳቢ ፡ በውስተ ፡ ዓስብ ። ወእመኒ ፡ ኢያእመረ ፡ ተማ ያጢ ፡ በተዓስቦ ፡ ይኩን ፡ በከመ ፡ ኅረየ ፡ ለከ ዊነ ፡ ሤጥ ፡ አው ፡ ለአብጥሎታ ።

ስለ ፡ ኪራይና ፡ አከራይ ።

ነገር ፡ ግን ፡ በመገበያየት ፡ መከራየት ፡ በቀረ ፡ ጊዜ ፡ ይስማሙ ። ተከራይ ፡ በሚገዛው ፡ ላይ ፡ ቢለውጥ ፡ በኪራይ ፡ ተከራይ ፡ እንደመረጠ ፡ ይሁን ።

፩ሺ፩፻፶፰ ወይደሉ ፡ ተዓስቦተ ፡ እንስሳ ፡ ለተዕዕኖ ፡ አው ፡ ለፀዊር ፡ በከመ ፡ ልማድ ፡ ወዘከማሃ ፡ ከማሁ ። ወለእመ ፡ ኢያጠየቀ ፡ ዘይጼዐን ፡ አው ፡ ዘያፀውር ፡ ዘተሰነአወ ፡ ቦቱ ፡ በግብር ፡ እሙር ፡ ኢይከውኖ ፡ ለዘተዐሰበ ፡ ከመ ፡ ይወ ልጥ ፡ ኪያሁ ፡ ወአርአያሁ ፡ ዘእንበለ ፡ በአቅ ልሎ ፡ ክበድ ፡ እምኑቢሁ ፡ከመ ፡ ዘይትዐሰብ ፡ እንስሳ ፡ ከመ ፡ ያጹራ ፡ መክሊተ ፡ ጥጥ ፡ ኢይ ደልዎ ፡ ከመ ፡ ያፁራ ፡ መክሊተ ሐፂን ፡ ወኢ ፡ ዘይፈደፍድ ፡ እመጠን ፡ ዘተወሰነ ፡ አላ ፡ በዐ ቅም ።

፩ሺ፩፻፶፰ ለመጫኛ ፡ ወይም ፡ እንደልማዱ ፡ ለማሸ ከም ፡ እንስሳ ፡ መከራየት ፡ ይገባል ። ይኸውም፡ እንደ ፡ እርሷ ፡ ያለው ፡ እንደ ፡ እርሷ ፡ ነው ። የሚጫኝ ፡ ወይም ፡ የሚያሸክም ፡ ሰው ፡ በታወ ቀ ፡ ሥራ ፡ የተስማማበትን ፡ ባያረጋግጥ ፡ ሸክ ሙን ፡ ከእርሷ ፡ በማቅለል ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ የተ ከራየውን ፡ ዓይነቱንና ፡ መልኩን ፡ ሊለውጥ ፡ አይገባውም ። የጥጥ ፡ መክሊት ፡ ሊያሸክማት ፡ እንስሳ ፡ ተከራይቶ ፡ የብረት ፡ መክሊት ፡ ወይ ም ፡ ከተወሰነው ፡ ልክ ፡ የሚበዛ ፡ ሊያሸክማት፡ እንደማይገባ ፡ ነው ። በልክ ፡ ነው ፡ እንጂ ።

፩ሺ፩፻፶፱ ወዘሂ ፡ ተዐሰበ ፡ እንስሳ ፡ በሐዊረ ፡ ፍኖት ፡ እሙር ፡ ወዐደወ ፡ ኪያሃ ፡ ለእመ ፡ ገብረ ፡ ዘንተ ይረክብ ፡ ዕዳ ፡ አማስኖታ ፡ ዘእንበለ ፡ ዳእሙ ፡ ለእመ ፡ አእመረ ፡ መላኪሃ ፡ ዘንተ ፡ ወኢ.ከልአ። ወለእመ ፡ ተነጥአ ፡ እምሃገረ ፡ እንስሳ ፡ ምን ትኒ ፡ እምዘ ፡ ተሰነአወ ፡ ላዕሌሁ ፡ ከመ ፡ ስንቅ ወዘይመስሎ ፡ ይደሉ ፡ ከመ ፡ ይንሣእ ፡ ዘተዐ ሰበ ፡ ህየንቴሁ ፡ በአምሳለ ፡ ዚአሁ ፡ ዘእንበለ ፡ ለእመ ፡ ተሰነአወ ፡ በካልእ ፡ እምዝንቱ ።

፩ሺ፩፻፶፱ የታወቀ ፡ መንገድ ፡ ለመሄድ ፡ እንስሳን ፡ የተከራየ ፡ ሰው ፡ ከዚያም ፡ ቢያልፍ ፡ ይህን ፡ ቢያደርግ ፡ ባለቤቱ ፡ ይህን ፡ አውቆ ፡ ባይከለክ ለው ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ እርሷን ፡ የማጥፋት ፡ ዕዳ ፡ ያገኘዋል ። ከእንስሳው ፡ ጭነት ፡ ከተስማሙ በት ፡ እንደስንቅና ፡ እንደመሰለው ፡ ያለ ፡ አን ዳች ፡ ነገር ፡ ቢጠፋ ፡ የተከራየው ፡ ስለእርሱ ፡ ፈንታ ፡ በመሰሉ ፡ ሊቀበል ፡ ይገባዋል ። ከዚህ ፡ በሌላ ፡ የተስማሙ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ።

፩ሺ፩፻፷ ክፍል ፡ በእንተ ፡ ዘይሥዐር ፡ ተዓስቦ ። ወእም ከመ ፡ ተፈጸመት ፡ ዕድሜ ፡ ተዓስቦ ፡ በጠለ ፡ ወይቀውም ፡ ሤጠ ፡ ምሳሌ ፡ ወከማሁ ፡ ለእመ ፡ ኮነት ፡ ሤጠ ፡ ተዓስቦ ፡ ሙስንተ ፡ ወዘተዐሰበሰ ዓፀደ ፡ ወረከበ ፡ ኃውረ ፡ በውስቴታ ፡ ዘይከ ውን ፡ ሕሠመ ፡ ለንዲር ፡ ይከውኖ ፡ ከመ ፡ ይሥ ዐር ። ወእምከመ ፡ ተዳደቀ ፡ ነውር ፡ ይደልዎ ፡ ከመ ፡ ይሥዐር ፡ በጊዜ ፡ ተዳድቆቱ ፡ ለዘኢይበ ቍዕ ፡ ወከማሁ ፡ ተረፈ ፡ በቋዕደት ፡ ወለእመ ፡ ሞተ ፡ ዐሳቢ ፡ አው ፡ ተዓሳቢ ፡ ወኮነ ፡ ተሰና እዎቱ ፡ ምስለ ፡ ካልኡ ፡ ተሥዕረት ፡ እንከ ።

፩ሺ፩፻፷ ክፍል ፡ መከራየት ፡ ስለሚቀርበት ፡ ይናገራል። የመከራየት ፡ ቀጠሮ ፡ ከተፈጸመች ፡ ዘንድ ፡ ፈረሰ ፡ የመሰለውም ፡ ዋጋ ፡ ይተካል ። የመከ ራየት ፡ ዋጋ ፡ መጥፎ ፡ ብትሆን ፡ እንደዚሁ ፡ ነው ፡ ቦታ ፡ የተከራየ ፡ ሰው ፡ ግን ፡ ለማደር ፡ ጥፋት ፡ የሚሆን ፡ ነውር ፡ በውስጧ ፡ ቢያገኝ ባት ፡ ሊያፈርስ ፡ ይገባዋል ። ድንገት ፡ ነውር ፡ ቢያገኘው ፡ ነውር ፡ ድንገት ፡ ባገኘው ፡ ጊዜ ፡ የማይጠቅመውን ፡ ሊያፈርስ ፡ ይገባዋል ። የቀ ቅሙም ፡ ትርፍ ፡ እንደዚሁ ፡ ነው ። አከራይ ፡ ወይም ፡ ተከራይ ፡ ቢሞት ፡ ስምምነቷ ፡ ከሌ ላው ፡ ጋር ፡ ቢሆን ፡ እንግዲህ ፡ ተሻረች ።

፩ሺ፩፻፷፩ ክፍል ፡ ወይደሉ ፡ ዕሤት ፡ ለሐናጺ ፡ እም ድኅረ ፡ ፈጸመ ፡ ሕንጻሁ ፡ ወእመ ፡ አኮ ፡ ይን ሣእ ፡ ዋሕስ ። ወይደሉ ፡ ከመ ፡ ይሚጥ ፡ ዕሤተ፡ ዘአጥረየ ፡ በተገብሮቱ ፡ በኵሉ ፡ መዋዕለ ፡ ሕይ ወቱ ። ወዝንቱ ፡ ትእዛዝ ፡ ይደሉ ፡ ለሠያጢ ፡

፩ሺ፩፻፷፩ ክፍል ፡ ሥራውን ፡ ከፈጸመ ፡ በኋላ ፡ ለአናጺ፡ ዋጋው ፡ ይገባዋል ። ይህም ፡ ባይሆን ፡ ዋስ ፡ ይቀበል ፡ ባለ ፡ ዘመኑ ፡ ሁሉ ፡ በሥራው ፡ ያገኘ ውን ፡ ገንዘብ ፡ ሊሸጥ ፡ ይገባዋል ። ይህ ፡ ትእ ዛዝ ፡ ለሻጭም ፡ ለገዥም ፡ ይገባል ። ያልሠራ

ወለተማየጢ ፡ ወለእመ ፡ ዔጠ ፡ ዘእንበለ ፡ ዕሜቱ ፡ ዘኢገብረ ፡ ወአእመረ ፡ ተማየጢ ፡ ይደልዎ ፡ አበሳ ፡ ሎቱ ፡ ወእመሰ ፡ ኢየእመረ ፡ አልቦቱ ፡ ዕዳ ፡ ላዕሌሁ ፡ ለዘተማየጠ ፡ ዘከመ ፡ እንስሳ ፡ ወበቅል ፡ ወበግዕ ፡ ወዘይመስልዎሙ፡ ለእሉ ፡ እንስሳት ፡ አው ፡ ንዋያት ፡ ወባሕቱ ፡ ይኩን ፡ ዘይሠይጥ ፡ ወዘይማየጥ ፡ በአእምሮተ ፡ ሰማዕት ፡ ማእምራን ።

፩ሺ፩፻፺፪ ክፍል ፡ ወለእመ ፡ ጠፍአ ፡ ዕሤቱ ፡ ለመስተገብር ፡ እምድኅረ ፡ ጻመወ ፡ ብዙኀ፡ መዋዕለ ፡ ወለእመ ፡ ተረክበ ፡ ቦቱ ፡ ነውር ፡ ዘኢይደሉ ፡ ይደሉ ፡ ሎቱ ፡ ዕሤተ ፡ ጻምዎቱ ፡ ዘከመ ፡ ተወሰነ ፡ በዓቅም ፡ በአምጣነ ፡ ደለውዎ ፡ ወዕሤትሰ ፡ ለእመ ፡ ተአመነት ፡ ወቆመት ፡ ቁመተ ፡ አምሳል ። ወከማሁ ፡ ለእመ ፡ ኮነት ፡ ዕሤት ፡ ጥፍእተ ፡ እምነ ፡ ዘከልአ ፡ ዓስበ ፡ ዓፀድ ፡ ወተረክበ ፡ ባቲ ፡ ነውር ፡ ዘኢይነኪ ፡ በማኅደር ፡ ውእቱ ፡ ጥፉእ ፡ ለእመኒ ፡ ተረክበ ፡ ቦቱ ፡ ነውር ፡ ውእቱ ፡ ጥፉእ ፡ ኢይማኒ ፡ ወከማሁ ፡ ተረፈ ፡ በቋዕያት ። ወለእመ ፡ ሞተ ፡ ዐሳቢ ፡ አው ፡ ተዓሳቢ ፡ ወኮነ ፡ ተሰናእዎታ ፡ ምስለ ፡ ካልኡ ፡ ተሥዕረት ፡ እንከ ።

፩ሺ፩፻፺፫ ወዘሂ ፡ ተዓሰበ ፡ ዓፀደ ፡ ለለኵሉ ፡ አውራኅ፡ በዲናር ፡ ወኢየእመረ ፡ ኍልቈ ፡ ኵሎን ፡ አውራኅ ፡ ይከውኖ ፡ ለተዓሳቢ ፡ እምድኅረ ፡ ፩ዱ ፡ ወርኅ ፡ ከመ ፡ ያብጥል ፡ ሥርዓተ ፡ ተዓስቦ ። ወይደሉ ፡ ሥርዓተ ፡ ኀሬ ፡ በተዓስቦ ፡ መዋዕለ ፡ እሙረ ፡ ወአብጥሎታሂ ፡ ወለእመኒ ፡ ተነደደ ፡ ንዋይ ፡ ዘተዐሰብዎ ፡ አው ፡ ተዳደቀ ፡ ዘይከልእ ፡ ከዊነ ፡ በቀኖኔት ፡ ቦቱ ፡ ይሠዐር ፡ ዓስብ ፡ እምነ ፣ ተዓሳቢ ፡ በተረፈ ፡ ዕድሜሁ ፡ ህየንተ ፡ ዘኀለፈ ፡ እምኔሃ ፡ ዘእንበለ ፡ ዳእሙ ፡ ለእመ ፡ አግብአ ፡ እምኔሁ ፡ በከመ ፡ ውእቱ ፡ ጊዜ ። ወምክንያት ፡ ከሠት ፡ ያበጥሎ ፡ ለተዓሳቢ ፡ በዘተርፈ ፡ እምነ ፡ ዘኀለፈ ፡ ወኵሎሙ ፡ ይገብኡ ፡ ኀበ ፡ ተከልአ ፡ እምበቀኖኔት ፡ ዘእንበለ ፡ ኀርየት ።

፩ሺ፩፻፺፬ ወበእንተ ፡ ተዓስቦሰ ፡ ለእመ ፡ ተዐሰበ ፡ ዓፀደ ፡ በዕድሜ ፡ ወእምዝ ፡ አኀዘዎ ፡ በዕዳ ፡ እምቅድመ ፡ ፍጻሜሃ ፡ ወለእመ ፡ አልቦቱ ፡ ዘእንበለ ፡ ዔጠ ፡ ዘአሃ ፡ ይፍዲ ፡ ኪያሁ ፡ አው ፡ ለእመ ፤ አግዐዞ ፡ ለዘተዐሰበ ፡ አው ፡ ኮለቶ ፡ አው ፡ መጽወተ ፡ ቦቱ ፡ ወዘሂ ፡ ጕጕአ ፡ በእ

ውን ፡ ያለዋጋው ፡ ቢሸጥ ፡ ገዥም ፡ ቢያውቅ ፡ ዕዳ ፡ የለበትም ። ይኸውም ፡ እንደ ፡ እንስሳ ፡ እንደ ፡ በቅሎ ፡ እንደ ፡ በግ ፡ እኒህንም ፡ እንስሳት ፡ እንደሚመስሏቸው ፡ ወይም ፡ እንደ ፡ ገንዘብ ፡ ያለ ፡ ቢሆን ፡ ነው ። ነገር ፡ ግን ፡ የሚሸጥም ፡ የሚገዛም ፡ በሚያውቁ ፡ ምስክሮች ፡ አስረጅነት ፡ ይሁን ።

፩ሺ፩፻፺፪ ክፍል ፡ ብዙ ፡ ቀን ፡ ከደከመ ፡ በኋላ ፡ የሠራተኛ ፡ ደመወዝ ፡ ቢጠፋ ፡ የማይገባም ፡ ነውር ፡ ቢገኝበት ፡ በገመቱት ፡ ልክ ፡ እንደተወሰነው ፡ መጠን ፡ የድካሙ ፡ ዋጋ ፡ ይገባዋል ። ዋጋስ ፡ ብትታመንና ፡ አምሳያውን ፡ በመተካት ፡ ብትጸና ፡ ነው ። እንደዚሁም ፡ ዋጋ ፡ ከሌላው ፡ ቤት፡ ዋጋ ፡ የጠፋች ፡ ብትሆን ፡ በቤቱም ፡ የማይጐዳ ፡ ነውር ፡ ቢገኝበት ፡ ጥፉ ፡ ነው ። ነውር ፡ ቢገኝበትም ፡ ያ ፡ ጥፉው ፡ አያምርም ። የጥቅሙም ፡ ትርፍ ፡ እንደዚሁ ፡ ነው ። አከራይ ፡ ወይም ፡ ተከራይ ፡ ቢሞት ፡ በእርሷ ፡ መስማማቱ ፡ ከሌላው ፡ ጋር ፡ ቢሆን ፡ እንግዲህ ፡ ፈረሰች ።

፩ሺ፩፻፺፫ በየወሩ ፡ ሁሉ ፡ በዲናር ፡ ቦታ ፡ የተከራየ ፡ የወሮቹን ፡ ሁሉ ፡ ቁጥር ፡ ባያውቅ ፡ ካንድ ፡ ወር ፡ በኋላ ፡ ለተከራዩ ፡ የኪራዩን ፡ ውል ፡ ሊያፈርስ ፡ ይገባዋል ። በታወቀ ፡ ቀን ፡ በመከራየት በማፍረስ ፡ የምርጫ ፡ ደንብ ፡ ይገባል ። የተከራዩት ፡ ገንዘብም ፡ ቢዘረፍ ፡ ወይም ፡ በእርሱ ፡ ያለውን ፡ የጥቅሙን ፡ ሁኔታ ፡ የሚከለክል ፡ ድንገተኛ ፡ አደጋ ፡ ቢገጥመው ፡ ከእርሷ ፡ ስላለፈው ፡ በቀጠሮው ፡ መቅረት ፡ (ማለፍ) ፡ ኪራይ ፡ ከተከራይ ፡ ይቀራል ። እንደዚያው ፡ ጊዜ ፡ ከእርሱ ፡ (ውሉን) ፡ ቢመልሱ ፡ ነው ፡ እንጂ ። የታወቀ ፡ ምክንያት ፡ ካለፈው ፡ በቀረው ፡ ተከራይን ፡ ያስቀረዋል ። ሁሉም ፡ ያለምርጫ ፡ ከጥቅም ፡ ወደ ፡ መከልከል ፡ ይመለሳሉ ።

፩ሺ፩፻፺፬ ስለመከራየትስ ፡ በቀጠሮ ፡ (በውሳኔ) ቦታ ፡ ቢከራይ ፡ ከዚያ ፡ በኋላ ፡ ከመፈጸሚ ፡ በፊት ፡ በዕዳ ፡ ቢያዝ ፡ ከዋጋውም ፡ በቀር ፡ ባይኖረው ፡ እርሱኑ ፡ ይክፈል ። ወይም ፡ ነፃ ፡ ቢያወጣው ፡ ወይም ፡ ቢጐልተው ፡ ወይም ፡ ቢመጸውተው ፡ ስለእርሱም ፡ ቢችኩል ፡ ይመልሰው ። በራሱ ፡

አንቀጽ ፡ ፴፯ ።

ንቲአሁ ፡ ያግብእ ። ወዘሂ ፡ ጕየ ፡ እምተዓስ
ቦተ ፡ ርእሱ ፡ አው ፡ እምተዓስቦተ ፡ ንዋይ ፡
ክቡድ ፡ ዘጕየ ፡ ወእምከመ ፡ ረከበ ፡ ተዓሳቢ ፡
ይደልዎ ፡ ከመ ፡ ይትኃሠሥ ፡ ወይደልዎ ፡ ከመ፡
ይሚጥ ፡ እምእንስሳሁ ፡ ወይክፍል ፡ ላዕሌሃ ፡
በትእዛዘ ፡ መኰንን ፡ ወያስተዋፅእ ፡ ኪያሃ ፡
በእንተ ፡ ልቃሕ ፡ ዘላዕሌሁ ፡ በቅድመ ፡ ሰማ
ዕት ።

ስለ ፡ ኪራዩና ፡ አከራዩ ።

ከመከራየት ፡ የሸሸ ፡ ወይም ፡ ከከባድ ፡ ገንዘብ ፡
መከራየት ፡ የተነሳ ፡ የሸሸ ፡ ተከራይን ፡ አከራዩ
ቢያገኘው ፡ ሊፈላለገው ፡ ይገባዋል ። ከእንስሳ
ዎቹም ፡ ሽጦ ፡ በዳኛ ፡ ትእዛዝ ፡ ሊከፍል ፡ ይገ
ባዋል ። በምስክር ፡ ፊት ፡ በእርሱ ፡ ላይ ፡ ስላ
ለው ፡ ብድር ፡ እርሷን ፡ ያወጣጣት ።

፩ሺ.፩፻፶፭ ወበእንተሰ ፡ ተዓሳቢ ፡ እመቦ ፡ ዘተዐሰበ ፡
ዓፀደ ፡ ከመ ፡ ይኅድር ፡ ውስቴታ ፡ ወአኀዘ ፡
ይንግድ ፡ አው ፡ ተዐሰበ ፡ እንስሳ ፡ ከመ ፡ ይን
ግድ ፡ ባቲ ፡ ወአዕርዐ ፡ ንግዶቶ ፡ አው ፡ ተዐ
ሰበ ፡ ቤተ ፡ ዘይሠይጥ ፡ ቦቱ ፡ ወይሣየጥ ፡ ወጠ
ፍአ ፡ ንዋዩ ። ወሕፃንኒ ፡ ለእመ ፡ ሞተ ፡ እም
ድኅረ ፡ ተሰናእዎ ፡ በተዓስቦ ፡ ለአጥብዎቱ ፡
አው ፡ አበየ ፡ ጠቢወ ፡ አው ፡ ብእሲት ፡ ለእመ ፡
አበየት ፡ አጥብዎቶ ።

፩ሺ.፩፻፶፭ ስለተከራይስ ፡ እንዲህ ፡ ነው ። በውስጧ ፡
ሊያድር ፡ ቦታ ፡ የተከራየ ፡ ቢኖር ፡ ሊነግድባ
ትም ፡ ቢጀምር ፡ ወይም ፡ ይነግድባት ፡ ዘንድ ፡
እንስሳ ፡ ቢከራይ ፡ ንግዱንም ፡ ቢተወው ፡
ወይም ፡ የሚሸጥበትና ፡ የሚገዛበት ፡ ቤት ፡
ቢከራይ ፡ ገንዘቡም ፡ ቢጠፋ ፡ ሊያጠቡት ፡ በኪ
ራይ ፡ ስምምነት ፡ ካደረጉ ፡ በኋላ ፡ ሕፃኑ ፡
ቢሞት ፡ ወይም ፡ አልጠባም ፡ ቢል ፡ ወይም ፡
ሴትዮዋ ፡ ማጥባቱን ፡ እንቢ ፡ ብትል ፡ ስምም
ነቱ ፡ ይቀራል ።

፩ሺ.፩፻፶፮ ክፍል ፡ ወቦቱ ፡ ኍልቈ ፡ ጸዋትው ፡ ወይደ
ልዎ ፡ ለተዓሳቢ ፡ ከመ ፡ የሀቦ ፡ ለዓሳቢ ፡ በአ
ምጣነ ፡ ዓስቡ ፡ ዘተዐሰበ ፡ ቦቱ ፡ ወአብዝኆስ ፡
ወአሕጽጾ ፡ እምከመ ፡ ተሰነአወ ፡ ከመ ፡ ኢይእ
በይ ፡ ይኩን ፡ ከማሁ ። ወለእመ ፡ አንበረ ፡ ፩ዱ ፡
ብእሲ ፡ ተሐባዬ ፡ ምንተኒ ፡ በእንተ ፡ ንዋይ ፡
በበይነ ፡ ረኃብ ፡ ወእምዝ ፡ ተሴሰየ ፡ ወእምዝ ፡
እምድኅረ ፡ ዓመት ፡ ኮነ ፡ ጽጋብ ፡ እስመ ፡
ውእቱ ፡ ያገብእ ፡ ወይነሥእ ፡ ዘአንበረ ፡ ወእ
መኒ ፡ መጽአ ፡ ረኃብ ፡ በድኅረ ፡ ዓመት ፡ ይኅ
ድግ ፡ በውስቴታ ፡ ካዕበ ።

፩ሺ.፩፻፶፮ ክፍል ፡ የወገኖች ፡ ቁጥር ፡ አለበት ። ቀጣሪ ፡
ለተቀጣሪ ፡ በደመወዙ ፡ ልክ ፡ የተቀጠረበትን ፡
ሊሰጠው ፡ ይገባዋል ። ማብዛትና ፡ ማሳነስ ፡
ከተስማማ ፡ እንቢ ፡ እንዳይል ፡ እንደዚሁ ፡
ይሁን ። አንድ ፡ ሰው ፡ በረኃብ ፡ ምክንያት ፡
ስለገንዘብ ፡ ማናቸውንም ፡ ዋስ ፡ ቢጠራ ፡ ከዚ
ህም ፡ በኋላ ፡ ቢበላ ፡ ከዚያም ፡ በኋላ ፡ ጥጋብ ፡
ቢሆን ፡ ተመልሶ ፡ ያኖረውን ፡ ይቀበል ። በሁ
ለተኛውም ፡ ዓመት ፡ ረኃብ ፡ ቢመጣ ፡ ደግሞ ፡
በውስጧ ፡ ይተው ።

፩ሺ.፩፻፶፯ ወዘተሐበየ ፡ በምንትኒ ፡ እምንዋይ ፡ አል
ቦቱ ፡ ዕዳ ፡ በዘይከውን ፡ ላዕለ ፡ ፍሬያት ፡ እመ
ዓተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘያማስን ፡ አላ ፡ ዘይደል
ዎሰ ፡ ዕዳ ፡ በዘኮነ ፡ ማእከላየ ፡ እምነ ፡ ዝንቱ ፡
ወተሐባዬሰ ፡ በዘይከፍሎ ፡ ለካልኡ ፡ ወይእ
ኅዞ ፡ ዕዳ ፡ በንዋየ ፡ ተሳትፎ ፡ ከመ ፡ ይክፍሎ ፡
በረባኅኒ ፡ ወበኅጕልኒ ። ወለእመ ፡ ኀደገ ፡
ተሐባዬ ፡ ለዓሀድ ፡ እንተ ፡ ተሐበየ ፡ ኪያሃ ፡
ዘእንበለ ፡ ምክንያት ፡ እምቅድመ ፡ ፍጻሜ ፡
ዕድሜ ፡ ይነብር ፡ ውእቱ ፡ በተሐብዮ ፡ እስከ ፡
ተፍጻሜተ ፡ ዕድሜሁ ። ወለእመ ፡ ኮነ ፡ ተሰና
እዎ ፡ ከመ ፡ ይሠየም ፡ በዓለ ፡ ግብረ ፡ እድ ፡
ንሕነ ፡ ነነሥሥ ፡ ተሠይሞተ ፡ ብእሲ ፡ ኄር ፡
ለዝንቱ ።

፩ሺ.፩፻፶፯ ከገንዘብ ፡ በማናቸውም ፡ የተዋሰ ፡ ሰው ፡
አጥፊ ፡ ከሆነው ፡ ከእግዚአብሔር ፡ መዓት ፡
የተነሣ ፡ በፍሬ ፡ ላይ ፡ በሚሆነው ፡ ዕዳ ፡ የለ
በትም ። ዕዳ ፡ የሚገባውስ ፡ ከዚህ ፡ አማካይ ፡
በሆነ ፡ ነገር ፡ ነው ፡ እንጂ ። ለሌላው ፡ በሚከ
ፍለው ፡ ገንዘብ ፡ የተዋሰስ ፡ በትርፍ ፡ በኪሣ
ራም ፡ ይከፍለው ፡ ዘንድ ፡ በአንድነት ፡ ገንዘብ፡
ዕዳ ፡ ይይዘዋል ። ተጠማኝ ፡ ከቀጠሮ ፡ ፍጻሜ ፡
በፊት ፡ ያለምክንያት ፡ እርስዋን ፡ የተጠመና
ትን ፡ ቦታ ፡ ቢተዋት ፡ እስከ ፡ ቀጠሮ ፡ ፍጻሜ ፡
ድረስ ፡ በተከራይነቱ ፡ ይኖራል ። ባለተግባረ ፡
እድ ፡ እንዲሾም ፡ ስምምነት ፡ ቢሆን ፡ እኛ ፡
ለዚህ ፡ የደግ ፡ ሰው ፡ መሾምን ፡ እንሻለን ።

አንቀጽ ፡ ፴፯ ።

፩ሺ፩፻፶፰ ወለእመ ፡ ተዐሰበ ፡ ሰብእ ፡ መካነ ፡ ወእምዝ ፡ ተነጥአ ፡ እስከ ፡ ዕድሜ ፡ ዓመታት ፡ ወኢያስተሐመሙ ፡ በዘይትፈቀድ ፡ ለመካን ፡ እምጠፈረ ፡ ጠፈር ፡ ወዘይመስሎ ፡ ወዝንቱ ፡ ብዉሕ ፡ ለዘመጽአ ፡ ላዕሌሁ ፡ ዘከመዝ ፡ ግብር ከመ ፡ ያብጽሕ ፡ ዐበይተ ፡ ሰብአ ፡ ወያስተጻንዕ ፡ በቅድሜሆሙ ፡ ዘተገብረ ፡ በሀየ ፡ ወእምዝ ፡ ይግበር ፡ ዘፈቀደ ። ወለእመ ፡ አንቀልቀለ ፡ መካን ፡ እምድልቅልቅ ፡ ዕዳሁ ፡ ለዝንቱ ፡ ላዕለ ፡ በዓለ ፡ መካን ።

፩ሺ፩፻፶፱ ወተዓሰበሰ ፡ ይከውን ፡ እስከ ፡ ተፍጻሜተ ፡ ሕይወቱ ፡ ለተዓሳቢ ፡ አው ፡ እስከ ፡ ዕድሜ ፡ ዘተሰነአወ ፡ ላዕሌሆሙ ፡ ሰብእ ፡ ተሰናእዎ ፡ ዘኢየዐዱ ፡ እም፴ ፡ ዓም ። ወኢይከውኖሙ ፡ ለሥዩማን ፡ ወለእሊአሆሙ ፡ ከመ ፡ ይትዐሰቡ ፡ አው ፡ ከመ ፡ የአንዙ ፡ ምንተኒ ፡ ኢ ፡ ለርእሶሙ ፡ ወኢለካልአን ፡ ዘይትሜየኑ ፡ ቦቱ ፡ ዘእንበለ ፡ በተማይጦ ፡ በምሳሌ ፡ ወይንሥኡ ፡ ዘንተ ፡ እምእደዊሆሙ ፡ ወይፍድዩ ፡ ሤጠ ፡ እምጥንቱ ፡ እስከ ፡ ፍጻሜሁ ።

፩ሺ፩፻፷ ወዘከነኒ ፡ እመካናት ፡ ዐበይት ፡ ኢይደልዎ ፡ ከመ ፡ የሀብ ፡ ጸባሕተ ፡ ዘላዕሌሁ ። ወብዉሕ ፡ ከመ ፡ ይሚጥ ፡ ምንተኒ ፡ እምኀሰበ ፡ ዚአሁ ፡ እምድኅረ ፡ ነገረ ፡ ለሊቀ ፡ ግብር ፡ ለሚጥ ፡ በቅድመ ፡ ኢጲስቆጶሳት ፡ ወዲያቆናት ፡ ወመዓርገ ፡ ካህናት ፡ ወይንብሩ ፡ ወንጉሰ ፡ አምላካዊ ፡ በቅድሜሆሙ ። ወለእመ ፡ ኢተከሥተ ፡ በሀየ ፡ በካልእ ፡ ገጽ ፡ ዘይነሥእ ፡ እምኔሁ ፡ ጸባሕተ ፡ ናሁ ፡ ብዉሕ ፡ ሤጠ ፡ ተዓስቦቱ ፡ በእደ ፡ መላኬ ፡ ዚአሁ ፡ ወእምዝ ፡ የሀብ ፡ ለጸባሕት ፡ ሤጠ ፡ ለዘተማየጦ ፡ ወይኩን ፡ ዝንቱ ፡ ኵሉ ፡ በቅድመ ፡ ሰማዕት ።

ስለ ፡ መንገዶችና ፡ ስለ ፡ ቤት ፡ ሥራ ።

፩ሺ፩፻፶፰ ሰዎች ፡ ቦታ ፡ ቢከራዩ ፡ ከዚያም ፡ በኋላ ፡ እስከ ፡ ብዙ ፡ ዘመን ፡ ዕድሜ ፡ ቢታጡ ፡ ጠፈሩንና ፡ የመሰለውንም ፡ ከመሥራት ፡ ለቦታው ፡ በሚያስፈልገው ፡ ነገር ፡ ባይተጉ ፡ እንዲህ ፡ ያለ ፡ ሥራ ፡ በራሱ ፡ ላይ ፡ ለሚመጣበት ፡ ሰው፡ ደጋግ ፡ ሰዎች ፡ አምጥቶ ፡ ከዚያ ፡ የተደረገውን ፡ በፊታቸው ፡ ሊያጸና ፡ ይገባዋል ። ከዚህም ፡ በኋላ ፡ የወደደውን ፡ ያድርገው ። ከመንቀጥቀጥ የተነሣ ፡ ቦታው ፡ ቢነዋወጥ ፡ ዕዳው ፡ በባለቦታው ፡ ላይ ፡ ነው ።

፩ሺ፩፻፶፱ መከራየትስ ፡ እስከ ፡ ተከራይ ፡ የሕይወት ፡ ፍጻሜ ፡ ድረስ ፡ ወይም ፡ ከ፴ ፡ ዓመት ፡ የማይበልጥ ፡ የውል ፡ ሰዎች ፡ እስከተስማሙበት ፡ ቀጠሮ ፡ ድረስ ፡ ይሆናል ። ለሹማምትና ፡ ለሎሌዎቻቸውም ፡ ሊከራዩ ፡ ወይም ፡ ለራሳቸውና ፡ ለሌሎች ፡ በተመሳሳይ ፡ በመግዛት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ የሚተነኮሉበትን ፡ ማናቸውንም ፡ ሊይዙ ፡ አይገባቸውም ። ይህንንም ፡ ከእጃቸው፡ ይቀበሉ ። ዋጋዉንም ፡ ከመጀመሪያው ፡ እስከ ፡ መጨረሻው ፡ ይክፈሉ ።

፩ሺ፩፻፷ ከታላላቆች ፡ ቦታዎች ፡ የሆነውም ፡ በእርሱ ፡ ላይ ፡ ያለውን ፡ ግብር ፡ ሊሰጥ ፡ አይገባውም ። በኤጲስቆጶሳትና ፡ በዲያቆናት ፡ የክህነትም ፡ መዓርግ ፡ ባላቸው ፡ ሰዎች ፡ ፊት ፡ የዋጋዉን ፡ ሥራ ፡ (ልክ) ፡ ለዳኛ ፡ ከነገረ ፡ በኋላ ፡ ከሰብሉ ፡ ማናቸውንም ፡ ሊሸጥ ፡ መብት ፡ አለው ። አምላካዊ ፡ ወንጌልንም ፡ በፊታቸው ፡ ያስቀምጡ ። በዚያም ፡ በሌላ ፡ ዓይነት ፡ ከእርሱ ፡ ግብርን ፡ የሚቀበሉበት ፡ ባይገለጽ ፡ የመከራየቱ ፡ ዋጋ ፡ እነሆ ፡ ባለ ፡ ሀብቱ ፡ እጅ ፡ ይገባል ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ የሸጠበትን ፡ ዋጋ ፡ ለግብር ፡ ይስጥ ። ይህም፡ ሁሉ ፡ በምስክር ፡ ፊት ፡ ይሁን ።

አንቀጽ ፴ወ፺ቱ ።

በእንተ ፡ ፍናዋት ፡ ወመራኅብት ፡ ወጽጕንት ፡ ወሐድስ ፡ ሕንጻ ፡ ወምሕዋራተ ፡ ማያት ፡ ውስተ ፡ ገራህት ፡ ወአፍላግ ፡ በድው ፡ ዘተነግረ እምአብጥሊስ ።

፩ሺ፩፻፷፩ ጠስ ፡ ፴ወ፰ቱ ፡ ክፍል ፡ በእንተ ፡ ፍትሐ ፡ ሕንጻ ፡ ዘባቲ ፡ ሱቱፋን ። ወኢይደልዎ ፡ ለ፩ዱ ፡

አንቀጽ ፡ ፴፺ ።

ስለ ፡ ጎዳናዎችና ፡ ስለ ፡ አደባባዮች ፡ ስለ ፡ መተላለፊያዎችና ፡ ስለሕንፃ ፡ ማደስ ፡ በእርሻም ፡ ውስጥ ፡ ስለ ፡ ውሀ ፡ መሄጃዎችና ፡ (በየች) ፡ ስለምድረ ፡ በዳ ፡ ወንዞች ፡ ይናገራል ። ከአብጥሊስ ፡ የተነገረ ፡ ነው ።

፩ሺ፩፻፷፩ ጠስ ፡ ፴፰ ። ክፍል ፡ አንድነት ፡ ያላቸው ፡ ሰዎች ፡ ስላሉባት ፡ የሕንፃ ፡ ፍርድ ፡ ይናገራል ።

እምእለ ፡ ይመልክዎሙ ፡ ለአብያተ ፡ ተሳትፎ ፡ ከመ ፡ ይሢም ፡ ላዕሌሃ ፡ ላዕካነ ፡ ዘእንበለ ፡ ምክረ ፡ እሊአሁ ።

፩ሺ፩፻፳፪ ወለሐጹርኒ ፡ ዘተሳትፎ ፡ ኢይደልዎ ፡ ለ፩ዱሂ ከመ ፡ ይንሥቶ ፡ አው ፡ ከመ ፡ ይሕንጾ ፡ ዘእን በለ ፡ በምክረ ፡ ሱታፌሁ ።

፩ሺ፩፻፳፫ ወኢይደልዎ ፡ ለ፩ዱሂ ፡ ከመ ፡ ይግበር ፡ እቶነ ፡ አው ፡ ምንዳደ ፡ ብለኔ ፡ ኀበ ፡ ገቦ ፡ ሐጹር ፡ ዘተሳትፎ ፡ በዘይነክያ ፡ እሳቱ ። ወለ እመ ፡ ገብረ ፡ ፩ዱ ፡ እቶነ ፡ ዘየዐርግ ፡ እምኔሁ ፡ ጢስ ፡ ዘይነክዮሙ ፡ ለእለ ፡ ይነብሩ ፡ ውስተ ፡ ማኅደር ፡ ልዑልዊት ፡ ናሁ ፡ ይኤዝዝ ፡ ሕግ ፡ ከመ ፡ ይትከላእ ፡ እምፈንዎተ ፡ ጢስ ፡ ኀቤ ሆሙ ፡ ዘእንበለ ፡ ለእመ ፡ ይከውን ፡ ሎቱ ፡ ርትዕ ፡ በእንተ ፡ ፈንዎቱ ።

፩ሺ፩፻፳፬ ወከማሁ ፡ ኢይደልዎሙ ፡ ለእለ ፡ ይነብሩ ፡ ውስተ ፡ ማኅደር ፡ ልዑላዊት ፡ ከመ ፡ ይክዐዉ ፡ ማየ ፡ አው ፡ ከመ ፡ ይውግሩ ፡ እዳዋተ ፡ በዘየሐ ሥምዎሙ ፡ ቦቱ ፡ ለእለ ፡ ይነብሩ ፡ ውስተ ፡ ኅዐድ ፡ ታሕታዊት ፡ አላ ፡ ይትከልአ ፡ እምዝ ንቱ ። እስመ ፡ ይደልዎ ፡ ለኵሉ ፡ ሰብእ ፡ ከመ ፡ ይግበር ፡ ውስተ ፡ ማኅደሩ ፡ ዘኢያሐሥም ፡ ቦቱ ፡ አግዋሪሁ ፡ ወበከመ ፡ ዝንቱ ፡ ቃል ፡ ይደሉ ፡ በእንተ ፡ ዓዘቅት ።

፩ሺ፩፻፳፭ ወናሁ ፡ ይደልዎ ፡ ለ፩ዱ ፡ ከመ ፡ ይትክል ፡ ሰዋስወ ፡ በኀበ ፡ ገቦ ፡ አረፍት ፡ እሙር ፡ ለእመ ኮነ ፡ ውእቱ ፡ ዘኢይነኪ ፡ ካልአ ። ወመካንሰ ፡ ዕሩቅ ፡ ኢይደልዎ ፡ ለ፩ዱሂ ፡ ከመ ፡ ይክላእ ፡ እምአንኖቱ ፡ ወኢይሜኒ ፡ ከመ ፡ ይክልአ ፡ ፩ዱሂ ፡ ለኅረ ፡ ዚአሁ ፡ እምአርኅዎ ፡ አንቀጽ ፡ ዘይወስድ ፡ ኀበ ፡ ፍኖት ፡ ውሣጣይ ፡ እምኀበ ፡ ኢይነኪ ፡ ለኀላፍያን ።

፩ሺ፩፻፳፮ ክፍል ፡ በእንተ ፡ ፍትሐ ፡ ምጣኔ ፡ ማእከለ ፡ ሕንፃት ፡ ወአትክልት ። ወለእመ ፡ ፈቀደ ፡ ብእሲ ፡ ከመ ፡ ይሕንጽ ፡ ቅጽረ ፡ ይርኅቅ ፡ እምቢጹ ፡ አሐተ ፡ ምሥጋረ ፡ እግር ። ወለእመ ፡ ኮነ ፡ ቤት ፡ ሰብዓተ ፡ ምሥጋረ ፡ እግር ፡ ወለ እመ ፡ ኮነ ፡ ክርየት ፡ አው ፡ ግብ ፡ ይኩን ፡ በአ ምጣነ ፡ ዕመቆሙ ። ወለእመሰ ፡ ኮነ ፡ ዓዘቅት ፡ ፭ተ ፡ እመተ ፡ ለእመ ፡ ኢኮነ ፡ ዘአግዋሪሁ ፡ እምቀዲሙ ፡ ወይትገኀሥ ፡ እምዘ ፡ ከመዝ ፡ ግብር ።

፩ሺ፩፻፳፯ ወለእመ ፡ ኮነት ፡ ዕፀ ፡ ዘይት ፡ አው ፡ ዕፀ ፡

ስለ ፡ መንገዶችና ፡ ስለ ፡ ቤት ፡ ሥራ ።

ያንድነት ፡ ቤት ፡ ካላቸው ፡ ሰዎች ፡ አንዱ ፡ ያለባልንጀሮቹ ፡ ምክር ፡ ጠባቂዎች ፡ ሊሾም ፡ አይገባውም ።

፩ሺ፩፻፳፪ ያንድነቱንም ፡ አጥር ፡ ያለጓደኛው ፡ (ሸሪኩ) ሊያፈርሰው ፡ ወይም ፡ ሊሠራው ፡ ለአንዱስ ፡ እንኳ ፡ አይገባውም ።

፩ሺ፩፻፳፫ ለአንድ ፡ ሰውስ ፡ እንኳ ፡ በአንድነቱ ፡ አጥር፡ አጠገብ ፡ እሳቱ ፡ በሚነካት ፡ ሁናቴ ፡ የማድ ፡ ቤት ፡ ወይም ፡ የውሽባ ፡ ቤት ፡ ሊሠራ ፡ አይገባ ውም ። አንድ ፡ ሰው ፡ በፎቅ ፡ ቤት ፡ የሚኖሩትን ፡ ሰዎች ፡ የሚነካቸው ፡ ጢስ ፡ ከእርሱ ፡ የሚወጣ፡ ማዕድ ፡ ቤት ፡ ቢሠራ ፡ ወደእነርሱ ፡ ጢስ ፡ ከመ ስደድ ፡ ይከለከል ፡ ዘንድ ፡ እነሆ ፡ ሕግ ፡ ያዝ ዛል ። ጢሱን ፡ ለመስደድ ፡ አግባብ ፡ ያለው ፡ ቢሆን ፡ ነው ፡ እንጂ ።

፩ሺ፩፻፳፬ እንደዚሁም ፡ በፎቅ ፡ ያሉ ፡ ሰዎች ፡ በምድር፡ ቤት ፡ ያሉትን ፡ ሰዎች ፡ በሚያሳዝኗቸው ፡ ገን ዘብ ፡ ውሀ ፡ ሊያፈሱ ፡ ወይም ፡ ጥራጊ ፡ ሊጥሉ ፡ አይገባቸውም ። ከዚህ ፡ ይከልከሉ ፡ እንጂ ። ለሰው ፡ ሁሉ ፡ ጐረቤቱን ፡ የማያሳዝንበትን ፡ በቤቱ ፡ ሊሠራ ፡ ይገባዋልና ። እንደዚሁም ፡ ነገር ፡ ስለጕድጓድ ፡ ይገባል ።

፩ሺ፩፻፳፭ እርሱ ፡ ሌላውን ፡ የማይጐዳ ፡ ከሆነ ፡ በታ ወቀ ፡ ቅጥር ፡ አጠገብ ፡ መሰላል ፡ ሊተክል ፡ ይገ ባዋል ። ቦታው ፡ ባዶ ፡ ቢሆን ፡ ግን ፡ ከማስረ ዘም ፡ ሊከለክል ፡ ለአንዱ ፡ አይገባውም ። አንድ ፡ ሰውስ ፡ እንኳ ፡ ጐረቤቱን ፡ ወደውስ ጠኛው ፡ መንገድ ፡ የሚወስድ ፡ በር ፡ ከመክ ፈት ፡ ሊከለክለው ፡ አይገባውም ። ለመንገደኞ ች ፡ የማይጐዳ ፡ ከሆነ ።

፩ሺ፩፻፳፮ ክፍል ። በሕንፃዎችና ፡ በተክሎች ፡ መካ ከል ፡ ስለመለካት ፡ ፍርድ ፡ ይናገራል ። አንድ ፡ ሰው ፡ ቅጽር ፡ ሊሠራ ፡ ቢወድ ፡ ከባልንጀ ራው ፡ ወሰን ፡ አንድ ፡ እርምጃ ፡ ይራቅ ። ቤት ፡ ቢሆን ፡ ፯ ፡ እርምጃ ፡ የወይን ፡ መጥመቂያ ፡ ወይም ፡ ጕድጓድ ፡ ቢሆን ፡ በጥልቀታቸው ፡ ልክ ፡ ይሁን ። የውሀ ፡ ጕድጓድ ፡ ቢሆን ፡ አስቀድሞ ፡ የጐረቤቱ ፡ ካልሆነ ፡ አምስት ፡ ክንድ ፡ ይሁን ። እንደዚህ ፡ ካለው ፡ ግብርም ፡ ይራቅ ።

፩ሺ፩፻፳፯ የዘይት ፡ ተክል ፡ ወይም ፡ የበለስ ፡ ተክል ፡

በለስ ፡ ፱ተ ፡ ምሥጋረ ፡ ይርኅቅ ፡ እምተክለ ፡ ካልኡ ፡ ወእምገ ፡ ይትክል ። ወለእመሰ ፡ ኮነ ፡ እምካልአን ፡ ዕፀው ፡ ይኩን ፡ ፳ተ ፡ ምሥጋረ ፡ ወለእመ ፡ ኮነት ፡ ፆም ፡ ውስተ ፡ ማእከለ ፡ ዓፀደ ፡ ጎር ፡ ወሰፍሐ ፡ ሥረዊሃ ፡ እስከ ፡ መሠረቱ ፡ ለሐጹረ ፡ ካልኡ ፡ ወአሕሠሞ ፡ ይደልዎ ፡ ለሊቅ ፡ ከመ ፡ የአዝዝ ፡ መተሮታ ።

፩ሺ.፩፻፷፰ ወለእመ ፡ ኮኑ ፡ ፪ቱ ፡ አብያት ፡ ጽፉቃነ ፡ ለይኩን ፡ ማእከሌሆሙ ፡ ተራኅቆ ፡ መጠነ ፡ ፲ወ፪ቱ ፡ ምክያደ ፡ እግር ፡ ዘይትዌጠን ፡ ቦቱ ፡ እመሠረተ ፡ ሕንጻ ፡ እስከ ፡ ላዕሉ ፡ በ፩ዱ ፡ ሀላዌ ፡ ባሕቲቱ ፡ ወለእመ ፡ ኖኀ ፡ ሕንጻ ፡ እስከ ፡ ላዕሉ ፡ ይደልዎ ፡ ለ፩ዱ ፡ ከመ ፡ ያልዕል ፡ እስከ፡ ፍጻሜ ፡ ሕንጻ ፡ ወይግበር ፡ ቦቱ ፡ መስኮተ ፡ ሕንጻ ፡ ሐዲስ ፡ አው ፡ የሐድስ ፡ ዘበልየ ። ወለእመ ፡ ተኃሠሠ ፡ ፩ዱ ፡ ብእሲ ፡ በሰፍሐ ፡ ፲ወ፪ቱ ፡ መከየድ ፡ ኢይደልዎ ፡ ከመ ፡ ይንሣእ ፡ ምሕዋጸ ፡ ጎሩ ፡ ለእመ ፡ ኮነ ፡ ዘይኔጽር ፡ ኀበ ፡ ባሕር እመካነ ፡ ብዉሕ ፡ አላ ፡ ይከውኖ ፡ ለውእቱ ፡ ከመ ፡ ይኅጽር ፡ እንዘ ፡ ውእቱ ፡ ቅዉም ፡ ከመ ፡ ኢይትመየጥ ፡ አው ፡ ንቡር ፡ እስከ ፡ ኢያግብር ፡ ርእሶ ፡ ከመ ፡ ያቅድም ፡ ነጽሮተ ፡ ባሕር ፡ ወለእመ ፡ ኮነ ፡ ማእከለ ፡ ፪ቱ ፡ ማኅደር ፡ ተራኅቆ ፡ መጠነ ፡ ፶ቱ ፡ ምክያድ ፡ ይኩን ፡ ብዉሐ ፡ ዙሉ ፡ ዘይፈቅድ ፡ ከመ ፡ ይንሣእ ፡ ንጻሬ ፡ እምነ ፡ ጎሩ ።

፩ሺ.፩፻፷፱ ወዘየሐንጽ ፡ ማኅደረ ፡ እመ ፡ ኮነ ፡ ማእከሌሁ ፡ ወማእከለ ፡ ቢጹ ፡ ሰኰት ፡ አው ፡ መርኅብ ፡ ወማእከለ ፡ ሰኰት ፡ ወመርኅብ ፡ እመ ፡ ሀሎ ፡ ተራኅቆ ፡ መጠነ ፡ ፲ወ፪ቱ ፡ መከየድ ፡ ኢይደልዎ ፡ ከመ ፡ ይወስኮ ፡ ለ፩ዱሂ ፡ ውስተ ፡ ማኅደሩ ። ወእመሰ ፡ ኮነ ፡ ርኂበ ፡ እምዝንቱ ፡ ኢይጸዓቁ ፡ አላ ፡ ይትዐቀቡ ፡ በበሥርዓታቲሆሙ ።

፩ሺ.፩፻፸ ወለእመ ፡ ኮኑ ፡ ማኅደራት ፡ ፪ቱ ፡ ወኮነ ፡ ማእከሌሆሙ ፡ ፲ወ፪ቱ ፡ መከየድ ፡ ኢይወልጥ ፡ ዘንተ ፡ እምአርአያሁ ፡ ወኢያልዕል ፡ ማኅደሮ ፡ ወኢይግበር ፡ ውስቴቱ ፡ መሳክወ ። ወለእመ ፡ ሀለወ ፡ ማእከለ ፡ ፪ቱ ፡ ማኅደር ፡ ፲ቱ ፡ መከየድ ፡ ወአልቦ ፡ ዘእንበሌሃ ፡ ኢያደልዎ ፡ ለጻማዊ ፡ ከመ ፡ ይግበር ፡ መሳክወ ፡ ለንጻሬ ፡ ለእሙ ፡ ኢኮነ ፡ ሎቱ ፡ ቅድመ ፡ አላ ፡ ይግበር ፡

ብትሆን ፡ ከሌላው ፡ ተክል ፡ ዘጠኝ ፡ እርምጃ ፡ ይራቅ ። ከዚያም ፡ ወዲያ ፡ ይትከል ። ከሌሎች ፡ እንጨቶች ፡ ወገን ፡ ቢሆን ፡ ግን ፡ አምስት ፡ እርምጃ ፡ ይሁን ። ዛፍ ፡ በጎረቤት ፡ ቦታ ፡ መካከል ፡ ውስጥ ፡ ብትሆን ፡ ሥሯም ፡ እስከ ፡ ሌላው ፡ ዐጥር ፡ መሠረት ፡ ድረስ ፡ ቢሰፋ ፡ ቢያሳዝነውም ፡ ዳኛ ፡ እንድትቈረጥ ፡ ሊያዝዝ ፡ ይገባዋል ።

፩ሺ.፩፻፷፰ ሁለቱ ፡ ቤቶች ፡ የተጠጋጉ ፡ ቢሆኑ ፡ በመካከላቸው ፡ በዐሥራ ፡ ሁለት ፡ ጫማ ፡ ልክ ፡ መራራቅ ፡ ይሁን ። ከሕንጻዉ ፡ መሠረት ፡ እስከ ፡ ላዩ ፡ ድረስ ፡ በአንድ ፡ መልክ ፡ የሚኾን መርበት ፡ ነው ። ሕንፃ ፡ እስከ ፡ ላይ ፡ ድረስ ፡ ቢረዝም ፡ ለአንዱም ፡ እስከ ፡ ሕንፃው ፡ መጨረሻ ፡ ድረስ ፡ ሊያስረዝም ፡ አዲስ ፡ የሕንፃ ፡ መስኮት ፡ ሊሠራ ፡ ወይም ፡ ያረጀውን ፡ ሊያድስ ፡ ይገባዋል ። ፩ ፡ ሰው ፡ በ፲፪ ፡ ጫማ ፡ ስፋት ፡ ቢፈላለገው ፡ ከተፈቀደው ፡ ቦታ ፡ ሁኖ ፡ ወደ ፡ ባሕር ፡ የሚያይ ፡ ከሆነ ፡ ጎረቤቱን ፡ መኖብኛ ፡ ሊከለክል ፡ አይገባውም ። እንዳይመለስ ፡ ቁሞ ፡ ይመለከት ፡ ዘንድ ፡ ወይም ፡ ተቀምጦ ፡ ባሕርን ፡ ለማየት ፡ ይጀምር ፡ ዘንድ ፡ ራሱን ፡ እስከማያዘልቅ ፡ ድረስ ፡ ለእርሱ ፡ ይገባዋል ፡ እንጂ ። በሁለቱ ፡ ቤቶች ፡ መካከል ፡ መቶ ፡ ጫማ ፡ ያህል ፡ ርቀት ፡ ቢሆን ፡ ከጎረቤቱ ፡ መተያያ ፡ ሊወስድ ፡ (ሊያወጣ) ፡ የሚወድ ፡ ሁሉ ፡ ባለመብት ፡ ይሁን ።

፩ሺ.፩፻፷፱ ቤት ፡ የሚሠራ ፡ ሰው ፡ በእርሱና ፡ በጎረቤቱ፡ መካከል ፡ ወለል ፡ ወይም ፡ ሜዳ ፡ ቢኖር ፡ በወለሉና ፡ በሜዳው ፡ መካከል ፡ አሥራ ፡ ሁለት ፡ ጫማ ፡ ያህል ፡ ርቀት ፡ ቢኖር ፡ ለአንዱስ ፡ እንኳ ፡ ወደቤቱ ፡ ሊጨምረው ፡ አይገባውም ። ከዚህ ፡ የሰፋ ፡ ቢሆን ፡ ግን ፡ በየወሰናቸው ፡ ይጠባበቁ ፡ እንጂ ፡ አይጨናነቁ ።

፩ሺ.፩፻፸ ቤቶች ፡ ሁለት ፡ ቢሆኑ ፡ በመካከላቸው ፡ ዐሥራ ፡ ሁለት ፡ ጫማ ፡ ቢኖር ፡ ይህን ፡ ከመልኩ ፡ አይለውጥ ። ቤቱንም ፡ ከፍ ፡ ከፍ ፡ አያድርግ ። በውስጡም ፡ መስኮቶች ፡ አያድርግ ። በሁለቱ ፡ ቤቶች ፡ መካከል ፡ ዐሥር ፡ ጫማ ፡ ቢኖር ፡ ከእርስዋም ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ ባይኖር ፡ አስቀድሞ ፡ የነበረው ፡ ካልሆነ ፡ ለሁለተኛው፡ለመተያያ ፡ መስኮቶች ፡ ሊያደርግ ፡ አይገባውም ።

መሳክወ ፡ ለብርሃን ።

፩ሺ፩፻፸፩ ክፍል ፡ በእንተ ፡ ሐድሶ ፡ ሕንጻ ፡ ወግብረ ፡ ተልእኮ ፡ ወዘየሐንጽ ፡ ማኅደረ ፡ ዘወድቀ ፡ እመ ፡ ፈቀደ ፡ ከመ ፡ ያልዕል ፡ ኪያሁ ፡ አው ፡ ከመ ፡ ይሠውር ፡ እምነ ፡ ጎሩ ፡ ብርሃነ ፡ አው ፡ ይግበር ፡ ካልአ ፡ እምዝንቱ ፡ ለአእከዮተ ፡ ጎሩ፡ ይደልዎ ፡ ከመ ፡ ይዕቀብ ፡ ሥርዓተ ፡ ቤቱ ፡ ዘቀዳሚ ፡ ወኢይኅልፍ ፡ እምወሰኑ ።

፩ሺ፩፻፸፪ ወለዘሂ ፡ ኮነት ፡ ማኅደሩ ፡ በጽድቅ ፡ ዘባቲ ፡ መልእክተ ፡ ልዕልና ፡ ሥልጣን ፡ ሎቱ ፡ ከመ ፡ ያልዕላ ፡ ዘከመ ፡ ፈቀደ ፡ ኅበ ፡ ዘኢይነሥት ፡ ማኅደረ ፡ ካልኡ ፡ ዘታሕቴሁ ፡ ዘእንበለ ፡ በመልእክተ ፡ ተሣህሎ ፡ ለኵሉ ፡ አብያት ፡ ለእመ ፡ አልባቲ ፡ መሳክው ፡ ለማኅደር ፡ ኵለንታሃ ። ወለእመ ፡ ኢኮነ ፡ ለከ ፡ ሥልጣን ፡ ከመ ፡ ታልዕል ፡ ማኅደረከ ፡ ከመ ፡ ኢይክላእ ፡ ብርሃነ ፡ ማኅደርየ ፡ ዘኮነ ፡ ይበውእ ፡ እመስኮተ ፡ አረፍትየ ፡ ወእምዝ ፡ ዘጋሕኩ ፡ አነ ፡ አረፍትየ ፡ ወመሳክውየ ፡ ወሊተ ፡ ዝንቱ ፡ መልእክት ፡ ላዕሌከ ። አው ፡ ኅተምክዋ ፡ መጠነ ፡ ፲ቱ ፡ ዓመት ፡ ወናሁ ፡ ተነሥተ ፡ ጽድቀ ፡ ተልእኮ ፡ እምአመ ፡ አልዐልከ ፡ አንተ ፡ ለማኅደርከ ፡ እምድኅረ ፡ ዝንቱ ።

፩ሺ፩፻፸፫ ወለእመሰ ፡ ኢሐደስኮ ፡ አንተ ፡ በምንትኒ ፡ መልእክት ፡ ትተርፍ ፡ ሊተ ፡ በምግባሪ ፡ ወለእመ ፡ አርኀውኩ ፡ አነ ፡ መሳክውየ ፡ እምድኅረ ፡ ፲ቱ ፡ ዓመት ፡ አው ፡ ፳ ፡ ወሶበ ፡ ፈቀድከ ፡ አንተ ፡ ከመ ፡ ትሕንጽ ፡ ይደልወኒ ፡ ከመ ፡ እክላእከ ፡ መካነ ፡ ዘምስሌየ ፡ በእንተ ፡ ዘሀለወኒ ፡ ቃለ፡ ጽድቅ ።

፩ሺ፩፻፸፬ ወእመ ፡ ኅደጋ ፡ ሊተ ፡ ለመልእክት ፡ ወአባሕከኒ ፡ ከመ ፡ እግበር ፡ ዕፀዋትየ ፡ ላዕለ ፡ ቤትከ፡ ወከብዶ ፡ ለአረፍትከ ፡ ወእመ ፡ ገደፍኩ ፡ ዘንተ ወሐነጽኩ ፡ ጽርሐ ፡ ወነሣእኩ ፡ ዓፀድየ ፡ ወነበርኩ ፡ ፲ተ ፡ ዓመተ ፡ ወኢያንበርኩ ፡ ዕፀዋትየ ፡ ውስተ ፡ መካኖሙ ። ወለእመ ፡ ኮንከ ፡ አንተኒ ፡ እምድኅረ ፡ ነሣእኩ ፡ ዓፀድየ ፡ ወኅተምኩ ፡ መሳክውየ ፡ ወሐነጽከ ፡ አንተ ፡ መካነ ፡ ምስሌየ ፡ ወኀለፈ ፡ እምድኅረ ፡ ዝንቱ ፡ ፲ቱ ፡ ዓመት ፡ ወናሁ ፡ ተፈጸመ ፡ ለከ ፡ ግዕዛን ።

፩ሺ፩፻፸፭ ወለእመ ፡ ኢሐደስካ ፡ በምንትኒ ፡ አላ ፡ ኅደጋ ፡ ኅበ ፡ ግብሩ ፡ እስመ ፡ ጽድቀ ፡ ተል

ለብርሃን ፡ መስኮቶች ፡ ያድርግ ፡ እንጂ ።

፩ሺ፩፻፸፩ ክፍል ። ሕንፃን ፡ ስለ ማደስና ፡ ስለ ፡ ተልእኮ ፡ (ቅድምና) ሥራ ፡ ይናገራል ። የወደቀ ፡ ቤት ፡ የሚሠራ ፡ ሰው ፡ ያነኑ ፡ ፎቅ ፡ (ደርብ) ፡ ሊያደርግ ፡ ወይም ፡ ከጎረቤቱ ፡ ብርሃንን ፡ ሊሠውር ፡ ወይም ፡ ጎረቤቱን ፡ ለማሳዘን ፡ ከዚህ ፡ ሌላ ፡ ሊሠራ ፡ ቢወድ ፡ የቀደመ ፡ የቤቱን ፡ ወሰን ፡ ሊጠብቅ ፡ ይገባዋል ። ከወሰኑም አይለፍ ።

፩ሺ፩፻፸፪ ቤቱ ፡ በእውነት ፡ የፎቅነት ፡ መልእክት ፡ (ቅድሚያ) ፡ ያላት ፡ ለሆነ ፡ ሰውም ፡ ከታች ፡ ያለው ፡ የጎረቤቱ ፡ ቤት ፡ እንዳይፈርስ ፡ አድርጎ ፡ እንደ ፡ ወደደ ፡ ሊያስረዝማት ፡ ሥልጣን ፡ አለው ። ይኸውም ፡ ለቤቷ ፡ በሁሉም ፡ በኩል ፡ መስኮት ፡ ከሌላት ፡ ለቤቶች ፡ ሁሉ ፡ ከይቅርታ ፡ አገልግሎት ፡ በቀር ፡ ነው ። ከግድግዳዬ ፡ መስኮት ፡ የሚገባውን ፡ የቤቴን ፡ ብርሃን ፡ እንዳይከለክል ፡ ቤትህን ፡ ልታስረዝም ፡ ሥልጣን ፡ ባይኖርህ ፡ ከዚህም ፡ በኋላ ፡ ደጃፌንና ፡ መስኮቴን ፡ ብዘጋ ፡ ይህ ፡ መልእክት ፡ (ቅድሚያ) ፡ ከአንተ ፡ ይልቅ ፡ ለእኔ ፡ ነው ። ወይም ፡ ዐሥር፡ ዓመት ፡ ያህል ፡ ብዘጋት ፡ ከዚህም ፡ በኋላ ፡ አንተ ፡ ቤትህን ፡ ብታስረዝመው ፡ እነሆ ፡ የተልእኮ ፡ (የቅድሚያ) ፡ ዕውነት ፡ ፈረሰ ።

፩ሺ፩፻፸፫ አንተ ፡ በማናቸውም ፡ ባታድሰው ፡ ውል ፡ (ቅድሚያ) ፡ በሥራዋ ፡ ለእኔ ፡ ትጸናለች ። ከዐሥር ፡ ወይም ፡ ከኻያ ፡ ዓመት ፡ በኋላ ፡ እኔ ፡ መስኮቴን ፡ ብከፍት ፡ አንተም ፡ ሕንፃ ፡ ልትሠራ ፡ ብትወድ ፡ የእውነት ፡ ቃል ፡ ስላለኝ ፡ ከእኔ ፡ ያለውን ፡ ቦታ ፡ ልከለክልህ ፡ ይገባኛል ።

፩ሺ፩፻፸፬ መልእክትን ፡ (ቅድሚያን) ፡ ለእኔ ፡ ብትተዋት ፡ ዕንጨቶቼንም ፡ በቤትህ ፡ ላይ ፡ እንዳደርግ ፡ ብትፈቅድልኝ ፡ ደጃፍህንም ፡ ቢከብደው፡ ይህን ፡ ትቼ ፡ ብሠራ ፡ ዐሥር ፡ ዓመት ፡ ቦታዬን ፡ ተቀብዬ ፡ ብኖር ፡ ዕንጨቶቼንም ፡ በቦታቸው ፡ ባላኖር ፡ አንተም ፡ እንዲህ ፡ ብትሆን ፡ ቦታዬን ፡ ተቀብዬ ፡ መስኮቴን ፡ ከደፈንሁ ፡ በኋላ ፡ አንተም ፡ ከእኔ ፡ ጋራ ፡ ቤት ፡ ብትሠራ ፡ ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ዐሥር ፡ ዓመት ፡ ቢያልፍ ፡ እነሆ ፡ ነፃነት ፡ ላንተ ፡ ተፈጸመልህ ።

፩ሺ፩፻፸፭ በሥራዋ ፡ ተውካት ፡ እንጂ ፡ በማናቸውም ፡ ባታድሳት ፡ የቅድሚያ ፡ (የተልእኮ) ፡ አገባብ

እኮ ፡ ይትርናፍ ፡ ሊተ ፡ እስከ ፡ ለዓለም ። ወለእመ ፡ ፈቀድኩ ፡ እምድኅረ ፡ ፳ ፡ ዓመት ፡ ከመ፡ እሚጥ ፡ ዕፀውየ ፡ ኀበ ፡ ቅጽር ፡ ወእረስዮሙ ፡ ውስተ ፡ መካኖሙ ፡ አልቦ ፡ ዘይክልአኒ ፡ ከላኢ. እምነ ፡ ዝንቱ ። ወውሳኔኒ ፡ ወአድያሞሙ ፡ ኢይሥርዑ ፡ በላዕሌሆሙ ፡ ከመ ፡ ይባእ ፡ ላዕሌሁ ፡ ፍድፋዴ ፡ ዘመን ፡ ነዊኅ ፡ ዘእንበለ ፡ ፴ ፡ ዓመት ።

፩ሺ፩፻፸፮ ወኢይደልዎ ፡ ለ፩ዱሂ ፡ ከመ ፡ ይግድፍ ፡ እዳዊተ ፡ ዲበ ፡ ቅጽር ፡ ዘኢኮነ ፡ ሎቱ ፡ ዳእሙ ፡ ለእመ ፡ ኮነ ፡ በላዕሌሁ ፡ አምሳለ ፡ ዝንቱ ፡ ትእዛዝ ፡ ወከማሁ ፡ ከመ ፡ ኢይዕርግ ፡ ጢስ ፡ እምእቶን ፡ ወእምቤተ ፡ ብለኔ ፡ ወከማሁ ፡ ውእቱ ፡ ጸታ ፡ ተልእኮ ።

፩ሺ፩፻፸፯ ወለእመ ፡ ፈቀዱ ፡ በእንተ ፡ አሠንዮ ፡ ዓዘቅት ፡ ከመ ፡ ይዕርቅዎሙ ፡ ለመስተሳትፋን ፡ እለ ፡ ተበአሱ ፡ ለይውጥን ፡ ኵሉ ፡ ለለ፩ዱ ፡ በእንተ ፡ አሠንዮ ፡ ዝንቱ ፡ እመካኑ ፡ እስከ ፡ ይበጽሕ ፡ ኀበ ፡ መካነ ፡ ኅሩ ። ወለእመኒ ፡ አስተዋዕአ ፡ ፩ዱ ፡ እምሱታፌን ፡ በእንተ ፡ ጥሪተ ፡ ተሳትፎ ፡ ወወሰነ ፡ ኪያሁ ፡ ይደልዎ ፡ ከመ ፡ ይትነሣዕ ፡ ለካልኡ ፡ በዝንቱ ፡ በውእቱ ፡ ንዋይ ፡ ዘተዐውቀ ፡ እስከ ፡ ይነሥእ ፡ እምኔሁ ፡ ዘአስተዋዕአ ፡ እምንዋይ ።

፩ሺ፩፻፸፰ ወለእመ ፡ ጸነ ፡ ሐጹርከ ፡ ላዕለ ፡ ቤትየ ፡ መንፈቀ ፡ ሰኰና ፡ እግር ፡ ይደልወኒ ፡ ከመ ፡ አሀብከ ፡ በዘይሤኒ ፡ ለሐኒጸታ ። ወዘአርኀወ ፡ መስኮተ ፡ በውስተ ፡ ሐጹር ፡ ዘኢኮነ ፡ ሎቱ ፡ ይደልዎ ፡ ከመ ፡ ያስተዋፅእ ፡ ላዕሌሁ ፡ እስከ ፡ ያገብእ ፡ ኀበ ፡ ህላዌሁ ።

፩ሺ፩፻፸፱ ክፍል ፡ በእንተ ፡ ማያት ፡ ወሰብአ ፡ አምዳር ፡ ዘቈላ ፡ ወላዕሌሆሙ ፡ መልእክት ፡ ለአብያጽ ፡ ሉዓላውያን ፡ በግብር ፡ ዘይደልዎሙ ፡ ለአሠንዮተ ፡ ማያቲሆሙ ፡ ወሎሙ ፡ ተውላጥ ፡ ህየንተ ፡ ዝንቱ ፡ በቀኖዔት ፡ በነሚእቶሙ ፡ ተድላ ፡ ምድሮሙ ፡ ለእለ ፡ በላዕሉ ፡ ወሰብሐተ ፡ ዚአሃ ፡ ዘይከውን ።

፩ሺ፩፻፹ ወመልእክተ ፡ ማይሂ ፡ ለእመ ፡ ኮነት ፡ እምጥንታ ፡ ትትገበር ፡ በዘመነ ፡ ሐጋይ ፡ ባሕቲቱ ፡ አው ፡ በ፩ዱ ፡ ወርኀ ፡ አው ፡ በዘይበዝኅ ፡ እምወርኅ ፡ አው ፡ በዘይበዝኅ ፡ እም፩ዱ ፡ ዓመት ፡ ይፀረዕ ፡ ተገብሮቱ ፡ እምድኅረ ፡ ዘመን ፡ ውሱን ወከማሁ ፡ ፍኖትኒ ።

ነውና ፡ እስከ ፡ መጨረሻው ፡ ለእኔ ፡ ይቀራል ፡ (ይጸናል) ። ከኻያ ፡ ዓመት ፡ በኋላ ፡ ዕንጨቶቼን ፡ ወደቅጥር ፡ መልሼ ፡ በስፍራቸው ፡ ላደርጋቸው ፡ ብወድ ፡ ከዚህ ፡ የሚከለክለኝ ፡ ከልካይ ፡ የለም ። በወሰኑና ፡ በዙሪያቸውም ፡ ከ፴ ፡ ዘመን ፡ በቀር ፡ የረጅም ፡ ዘመን ፡ ብዛት ፡ በእርሱ ፡ ላይ ፡ እንዲገባ ፡ በእነርሱ ፡ ላይ ፡ አይወስኑ ።

፩ሺ፩፻፸፮ አንድ ፡ ሰው ፡ እንኳ ፡ የራሱ ፡ ባልሆነ ፡ ቅጥር ፡ ላይ ፡ ጥራጊውን ፡ ሊጥል ፡ አይገባውም። በእርሱ ፡ ላይ ፡ የዚህ ፡ ትእዛዝ ፡ አምሳያ ፡ ቢሆን ነው ፡ እንጂ ። እንደዚሁም ፡ ከማዕድ ፡ ቤትና ፡ ከውሽባ ፡ ቤት ፡ ጢስ ፡ እንዳይወጣ ፡ የአገልግሎትም ፡ (የቅድሚያ) ፡ ዓይነት ፡ እንዲሁ ፡ ነው።

፩ሺ፩፻፸፯ ስለውሀ ፡ ጉድጓድ ፡ የተጣሉትን ፡ አንድነት ፡ ያላቸውን ፡ ሰዎች ፡ ሊያስታርቋቸው ፡ ቢወዱ ፡ ሁሉ ፡ እያንዳንዱ ፡ ከቦታው ፡ አንስቶ ፡ ወደ ፡ ጐረቤቱ ፡ ቦታ ፡ እስኪደርስ ፡ ድረስ ፡ ይህን ፡ ለማሳመር ፡ ይጀምር ። አንድነት ፡ ካላቸው ፡ ሰዎች ፡ አንዱ ፡ ስላአንድነቱ ፡ ገንዘብ ፡ ቢያወጣጣ ፡ እርሱንም ፡ ቢወስን ፡ ከገንዘብ ፡ ያወጣውን ፡ ከእርሱ ፡ እስኪቀበል ፡ ድረስ ፡ በዚህ ፡ የታወቀውን ፡ ገንዘብ ፡ ሌላውን ፡ ሊጠይቀው ፡ ይገባዋል ።

፩ሺ፩፻፸፰ አጥርህ ፡ በቤቴ ፡ ላይ ፡ ቢያዘነብል ፡ ለመሥሪያዋ ፡ በሚገባ ፡ የጫማ ፡ እኩሌታ ፡ ልሰጥህ ፡ ይገባኛል ። የእርሱ ፡ ባልሆነው ፡ አጥር ፡ መስኮት ፡ ያወጣ ፡ ሰው ፡ ወደጥንቱ ፡ እስኪመለስ ፡ ድረስ ፡ ለእርሱ ፡ ሊያወጣጣና ፡ ሊከፍል ፡ ይገባዋል ።

፩ሺ፩፻፸፱ ክፍል ። ስለውሀዎችና ፡ ስለቆላ ፡ ምድር ፡ ሰዎች ፡ ይናገራል ። ለደገኞች ፡ ወንድሞች ፡ ውሀቸውን ፡ በማሳመር ፡ መስደድ ፡ በግድ ፡ የሚገባቸው ፡ ነው ። ለቆለኞችም ፡ የደገኞችን ፡ የምድር ፡ ተድላና ፡ የሆነውን ፡ ድልብዋን ፡ በመቀበላቸው ፡ ስለዚህ ፡ ጥቅም ፡ ፈንታ ፡ ለውጥ ፡ አለባቸው ።

፩ሺ፩፻፹ የውሀም ፡ ሕግ ፡ ከጥንት ፡ ጀምራ ፡ በበጋ ፡ ዘመን ፡ ብቻ ፡ ወይም ፡ ባንድ ፡ ወር ፡ ወይም ፡ ከወር ፡ በሚበዛ ፡ ወይም ፡ ካንድ ፡ ዓመት ፡ በሚበዛ ፡ የምትሠራ ፡ ብትሆን ፡ ከተወሰነው ፡ ዘመን ፡ በኋላ ፡ ሥራው ፡ ይቆማል ። መንገድም፡ እንደዚሁ ፡ ነው ። ይህ ፡ አንድ ፡ ዕለት ፡ ወይም ፡

አንቀጽ ፡ ፴፯ ።

ወለእመ ፡ ኮነ ፡ ዝንቱ ፡ ፩ዶ ፡ ዕለተ ፡ አው ፡ አሐተ ፡ ሰዓተ ፡ አው ፡ ፩ዶ ፡ መዐልተ ፡ አው ፡ አሐተ ፡ ሌሊተ ፡ ወትረ ፡ ይብጥል ፡ ተገብሮቱ ፡ በፍጻሜ ፡ ጊዜ ፡ ዘእሙር ፡ እስከ ፡ ይገብእ ።

፩ሺ፩፻፹፩ ወለእመ ፡ ነጽፈ ፡ ነቅዐ ፡ ማይ ፡ ዘይከውን ፡ ለ፩ዱሂ ፡ ከመ ፡ ይስሐብ ፡ እምኔሁ ፡ ዕድሜ ፡ ዓመታት ፡ ወእምዝ ፡ ገብአ ፡ ነቅዕ ፡ ወውኅዘ ፡ ናሁ ፡ ተሐደሰ ፡ ላዕሌሁ ፡ ከዊነ ፡ ተልእኮ ፡ ወገብአ ፡ ተስሕቦተ ፡ ማይ ፡ እምኔሁ ፡ ውስተ ፡ መካን ፡ ዘኮነ ፡ ቦቱ ፡ ቅድመ ።

፩ሺ፩፻፹፪ ወለእመ ፡ አብሐከ ፡ ፩ዱሂ ፡ ከመ ፡ ታስቲ ፡ እምዕቃለ ፡ ዚአሁ ፡ ይደልዎ ፡ ከመ ፡ የሀብከ ፡ ፍኖተ ፡ በዘ ታስቂ ። ወለእመ ፡ ኢይትከሀለከ ፡ ከመ ፡ ትትገበሮ ፡ በካልእ ፡ ፍና ፡ ወዘቦቱ ፡ ተልእኮት ፡ ከመ ፡ ያስቲ ፡ ወይርዐይ ፡ እንስሳሁ ፡ ውስተ ፡ ዓፀድከ ፡ ይደልዎ ፡ ከመ ፡ ይግበር ፡ ሎቱ ፡ መልእክተ ፡ ካልእተ ፡ ወውእቱኒ ፡ ይግበር ፡ ልገተ ፡ በህየ ።

፩ሺ፩፻፹፫ ወዘቦቱ ፡ ምስቃይ ፡ በውስተ ፡ ምድረ ፡ ካልኡ ፡ ይደልዎ ፡ ለረኪበ ፡ ፍኖት ፡ ኀበ ፡ በዊእ ፡ ዘሎቱ ፡ ወቦነበ ፡ ያነብሩ ፡ መሬተ ፡ ወአእባነ ፡ ወንዋየ ፡ ተግባር ፡ ወኵሎ ፡ ዘይትፈቀድ ፡ ለሰቅየ ፡ ማይ ።

፩ሺ፩፻፹፬ ወለእመኒ ፡ ኮነ ፡ ፈለግ ፡ ዘየነልፍ ፡ ማእከለ ፡ ምድርየ ፡ ወምድርከ ፡ ወነሥአ ፡ እምነ ፡ ምድርከ ፡ በበንስቲት ፡ ወወሰኮ ፡ ውስተ ፡ ምድርየ ፡ እንዘ ፡ ኢተአምር ፡ ወእመ ፡ አኮ ፡ ትርአይ ፡ ሚ ፡ መጠነ ፡ ዘነሥአ ፡ ወበአይ ፡ መዋዕል ፡ ዝንቱ ፡ ዘኮነ ፡ እምነ ፡ ዘውኅዘ ፡ ውኂዝ ። ወለእመ ፡ ሰሐበ ፡ ስሒበ ፡ ማእከሌነ ፡ እምሀገርከ ፡ ወወሰከ ፡ ቦቱ ፡ ውስተ ፡ ሀገርየ ፡ ወዝንቱ ፡ ይነብር ፡ ውስተ ፡ ግዝአትከ ።

፩ሺ፩፻፹፭ ክፍል ፡ በእንተ ፡ ተሣይጦ ፡ ሕንፃ ። ወኵሉ ፡ ዘአኀዘ ፡ ወተሣየጠ ፡ ምድረ ፡ ወሐነፀ ፡ ውስቴታ ፡ እምድኅረ ፡ አእመረ ፡ ኪያሃ ፡ ከመ ፡ ይእቲ ፡ ኢኮነት ፡ ለዘይሠይጣ ፡ ሎቱ ፡ ኢይደልዎ ፡ ከመ ፡ ይትነሠሥ ፡ በእንተ ፡ ሃእፃእ ፡ አላ ፡ ያብሕዎ ፡ ለውእቱ ፡ ከመ ፡ ይንሥት ፡ ኪያሁ ፡ እምነ ፡ ምድር ፡ ወኢይንሥእዎ ፡ ለበዓለ ፡ ዚአሃ ፡ ምንተኒ ።

፩ሺ፩፻፹፮ ወለእመ ፡ ጸንዐ ፡ ፩ዱሂ ፡ ወተሣየጠ ፡ ዓፀደ ፡ እንተ ፡ ኢኮነት ፡ ለሠያጢሃ ፡ ወዘርአ ፡ ወሐነጸ ፡ በውስቴታ ፡ ይደልዎ ፡ ለመኰንን ፡ ከመ ፡

ስለ ፡ መንገዶችና ፡ ስለ ፡ ቤት ፡ ሥራ ።

፩ ፡ ሰዓት ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ መዓልት ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ ሌሊት ፡ ቢሆን ፡ በታወቀ ፡ የጊዜ ፡ ፍጻሜ ፡ እስኪመለስ ፡ ድረስ ፡ ዘወትር ፡ ሥራው ፡ ይቅር ።

፩ሺ፩፻፹፩ ከእርሱ ፡ ይስብ ፡ ዘንድ ፡ ለአንዱ ፡ የሚሆነው ፡ የውሀ ፡ ምንጭ ፡ ዓመት ፡ ሙሉ ፡ ቢደርቅ ፣ ከዚያም ፡ በኋላ ፡ ምንጩ ፡ ተመልሶ ፡ ቢፈስ ፣ እነሆ ፡ የአገልግሎት ፡ (የቅድሚያ) ፡ ሁኔታ ፡ ታደሰ ። የውሀውም ፡ ቦይ ፡ ከእርሱ ፡ ቀድሞ ፡ ወደነበረበት ፡ ቦታ ፡ ተመለሰ ።

፩ሺ፩፻፹፪ አንድ ፡ ሰው ፡ ከምንጩ ፡ እንድትጠጣ ፡ ቢፈቅድልህ ፡ በምታጠጣ ፡ ገንዘብ ፡ መንገድ ፡ ሊሰጥህ ፡ ይገባዋል ። በሌላ ፡ መንገድ ፡ ልታጠጣ ባይቻልህ ፡ በአንተ ፡ ቦታ ፡ እንስሳውን ፡ ሊያጠጣና ፡ ሊያሰማራ ፡ መብት ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ ለእርሱ ፡ ሌላ ፡ ሥራ ፡ ይሠራ ፡ ዘንድ ፡ ይገባዋል ። ይኸውም ፡ ከዚያ ፡ ጎጆ ፡ (ቅልስ) ፡ ይሠራ ፡ ዘንድ ፡ ነው ።

፩ሺ፩፻፹፫ በሌላው ፡ ምድር ፡ የውሀ ፡ ማጠጫ ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ የእርሱ ፡ ወደ ፡ ሆነው ፡ መሬትና ፡ ድንጋይ ፡ የሥራ ፡ ዕቃም ፡ ውሀ ፡ ለማጠጣት ፡ የሚሻውን ፡ ሁሉ ፡ ወደሚያስቀምጡበት ፡ ለመግባት ፡ መንገድ ፡ ማግኘት ፡ ይገባዋል ።

፩ሺ፩፻፹፬ በምድሬና ፡ በምድርህ ፡ መካከል ፡ የሚያልፍ ፡ ወንዝ ፡ ቢሆን ፡ ከምድርህ ፡ በየጥቂቱ ፡ ወስዶ ፡ ሳታውቅ ፡ ወደኔ ፡ ምድር ፡ ቢጨምር ፡ ያም ፡ ባይሆን ፡ የወሰደው ፡ ምን ፡ ያህል ፡ እንደሆነ ፡ ወይም ፡ ከወረደው ፡ ጎርፍ ፡ የተነሣ ፡ ይህ ፡ የሆነው ፡ በመቼ ፡ ቀን ፡ እንደሆነ ፡ ብታውቅ ፡ በመካከላችን ፡ ያለው ፡ ውሀ ፡ ከአገርህ ፡ መሳብን ፡ ስቦ ፡ በአገሬ ፡ ውስጥ ፡ ቢጨምርበት ፡ ይህ ፡ በአንተ ፡ ግዛት ፡ ይኖራል ።

፩ሺ፩፻፹፭ ክፍል ። ሕንፃን ፡ ስለመግዛት ፡ ይናገራል ። ምድር ፡ ገዝቶ ፡ የያዘ ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ እርሷ ፡ ለሸጠለት ፡ ሰው ፡ እንዳልሆነች ፡ እርሷን ፡ ካወቀ ፡ በኋላ ፡ ቤት ፡ ቢሠራባት ፡ ስለገነዘቡ ፡ ሊፈላለግ ፡ አይገባውም ። ከምድር ፡ እርሱን ፡ ያፈርስ ፡ ዘንድ ፡ ያሰናብቱት ፡ እንጂ ። ባለቤቷንም ፡ አንዳች ፡ አይከልክሉት ።

፩ሺ፩፻፹፮ አንድ ፡ ሰው ፡ የሻጭ ፡ ገንዘብ ፡ ያልሆነውን ፡ ቦታ ፡ ጨክኖ ፡ ቢገዛ ፡ በውስጧም ፡ ቢዘራና ፡ ቤት ፡ ቢሠራ ፡ ለባለቦታው ፡ በውነት ፡ የሚ

ኢይምትር ፡ ፍትሐ ፡ እስከ ፡ ይኤጽር ፡ ለእመ ፡ ኮነ ፡ ለበዓለ ፡ ዓፀድ ፡ ዘበአማን ፡ ይደልዎ ፡ ወዘኮነ ፡ ዘሀለዎ ፡ ከመ ፡ ይሕንጽ ፡ ውስቴታ ፡ ይእተ ፡ ሕንጻ ፡ ይደልዎ ፡ ከመ ፡ የሀብ ፡ ሤጠ ፡ ዘተሐደሰ ፡ ቦቱ ፡ ሕንጻ ፡ ወእምዝ ፡ ይንሥእ ፡ ለዓፀዱ ፡ ወዘተወሰከ ፡ ውስቴታ ። ወለእመ ፡ ኮነ ፡ ንዳየ ፡ ዘኢነረየ ፡ ከመ ፡ ይግበር ፡ ዘተገብረ ፡ ለይንሣእ ፡ ዘተአመነ ፡ ወዘሐንጸ ፡ ሕንጻሁ ፡ ወባሕቱ ፡ ያቅልል ፡ ለበዓለ ፡ ዓፀድ ፡ ከመ ፡ የሀቦ ፡ እምሤጡ ፡ በእንተ ፡ ዘተሐደሰ ፡ በዘ ተሰነአወ ፡ ቦቱ ፡ ወይንሣእ ፡ ኪዮሁ ።

፩ሺ.፩፻፹፪ ወእመኒ ፡ በዓለ ፡ ዓፀድ ፡ አርአየ ፡ ቅድመ ፡ ከዊነ ፡ ተማየጦታ ፡ ኢይደልዎ ፡ ከመ ፡ ያግብእ ፡ በግብር ፡ እመኒ ፡ ኮነ ፡ ንዳየ ፡ አላ ፡ ይደልዎ ፡ ከመ ፡ ይንሣእ ፡ ሤጠ ፡ ዘአሃ ፡ እምድኅረ ፡ ተሐድሶታ ፡ ወይትኀለቍ ፡ ላዕሌሁ ፡ ኵሉ ፡ ሤጣ ፡ ዘተሐደሰ ፡ ቦቱ ።

፩ሺ.፩፻፹፫ ወለእመ ፡ ነበረ ፡ ፩ዱሂ ፡ ማኅፀንተ ፡ ዘአሁ ፡ ዘአማኅፀንዎ ፡ ወሚጠ ፡ አው ፡ ወሀበ ፡ ኪዳነ ፡ ወአእመረ ፡ ዘንተ ፡ ለበዓለ ፡ ማኅፀንት ፡ ፍቁሩ ፡ ወኢነገሮ ፡ ለዘተማየጠ ፡ ወወሀበ ፡ ሎቱ ። አው ፡ ወሀበ ፡ ፍኖተ ፡ ካልእተ ፡ በዕድሜ ፡ ፲ቱ ፡ ዓመት ፡ ለዘሀለወ ፡ ወለዘኢሀሎ ፡ እስከ ፡ ይመጽእ ፡ እምንግደቱ ፡ ፳ ፡ ዓመት ፡ ናሁ ፡ ይጸንዕ ፡ ምልክናሁ ፡ ለዘኮነ ፡ ኀቤሁ ፡ እምድኅረ ፡ ፴ ፡ ዓመት ፡ ወመላኪሁሰ ፡ ዘበአማን ፡ ለእመ ፡ ኢየአመረ ፡ ዘንተ ፡ ኢይጸንዕ ፡ ለዘኮነ ፡ ኀቤሁ ፡ ዘእንበለ ፡ እምድኅረ ፡ ፴ ፡ ዓመት ። ለእመ ፡ አጠየቀ ፡ ወይብል ፡ ዘዚአየ ፡ በ፲ቱ ፡ ዓመት ፡ አው ፡ በ፳ ፡ አው ፡ እስከ ፡ ፴ ፡ ድልው ፡ ሎቱ ፡ አንሥኦ ፡ በምንትኒ ፡ ሀገር ፡ ዘቦ ንቱ ፡ አው ፡ ገራህቶ ፡ አው ፡ ርስቶ ፡ ይደልዎሙ ፡ ከመ ፡ ኢይክልእዎ ፡ ኀበ ፡ ገቢአ ፡ ርስቱ ፡ ዘሂ ፡ ተማየጠ ፡ ኢይክልእ ።

፩ሺ.፩፻፹፬ ወንዋይ ፡ ዘይትወሐስ ፡ ለእመ ፡ ነበረ ፡ ውስተ ፡ እደ ፡ አሐዱ ፡ ፴ ፡ ዓመተ ፡ ወኢሰበኩ ፡ በእንቲአሁ ፡ በምንትኒ ፡ እስመኬ ፡ ንዋ ፡ መለኮ ። ወለእመ ፡ ሚጥኮ ፡ መክፈልተ ፡ ሀገርየ ፡ ወተኃየድኩ ፡ ከመ ፡ ይሑር ፡ ውስቴታ ፡ ማይ ፡ ወቦአ ፡ ዕለተ ፡ ዕድሜ ፡ ዘይዌስና ፡

ገባው ፡ እንደሆነ ፡ እስኪያይ ፡ ድረስ ፡ ፍርድ ፡ እንዳይቆርጥ ፡ ለዳኛ ፡ ይገባዋል ። ይችን ፡ ሕንፃ ፡ በውስጧ ፡ ሊሠራ ፡ ፈቃድ ፡ ያለው ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ሕንፃው ፡ የታደሰበትን ፡ ገንዘብ ፡ ሊሰጥ ፡ ይገባዋል ። ከዚህም ፡ በኋላ ፡ ቦታውንና ፡ በውስጧም ፡ የተጨመረውን ፡ ይውሰድ ። የተገመተውን ፡ ለማድረግ ፡ የማይወድ ፡ ድሀ ፡ ቢሆን ፡ ግን ፡ የታመነውንና ፡ የሥራውን ፡ ሕንፃ ፡ ይውሰድ ። ነገር ፡ ግን ፡ ስለማደሻው ፡ በተስማማበት ፡ ገንዘብ ፡ ከገንዘቡ ፡ ይሰጠው ፡ ዘንድ ፡ ለባለቦታው ፡ ያቅልል ። እርሱንም ፡ ይቀበል ።

፩ሺ.፩፻፹፪ ባለቦታው ፡ አስቀድሞ ፡ የመሸጥን ፡ ሁኔታ ፡ ቢያሳይ ፡ ምንም ፡ ድሀ ፡ ቢሆን ፡ በግድ ፡ ሊመልስበት ፡ አይገባውም ። ከመታደሷ ፡ በኋላ ፡ ዋጋዋን ፡ ሊቀበል ፡ ይገባዋል ፡ እንጂ ። የታደሰበትንም ፡ ገንዘብ ፡ ሁሉ ፡ በእርሱ ፡ ላይ ፡ ይቍጠር ።

፩ሺ.፩፻፹፫ አንዱም ፡ ያስጠበቁትን ፡ አደራውን ፡ ሰውሮ ፡ ቢሸጣት ፡ ወይም ፡ እርሷን ፡ አሳልፎ ፡ ቢሰጣት ፡ የባለአደራ ፡ ወዳጁም ፡ ይህን ፡ ቢያውቅና ፡ ለገዥው ፡ ባይነግረው ፡ ለእርሱም ፡ ቢሰጠው ፡ ለአለ ፡ ሰው ፡ በዓሥር ፡ ዓመት ፡ ለሌለም ፡ ከመንገዱ ፡ እስኪመለስ ፡ ድረስ ፡ በኻያ ፡ ዓመት ፡ ቀጠሮ ፡ ሌላ ፡ መንገድ ፡ (ምክንያት) ፡ ቢሰጠው ፡ ከ፴ ፡ ዓመት ፡ በኋላ ፡ በእርሱ ፡ ዘንድ ፡ የሆነው ፡ እጅነቱ ፡ እነሆ ፡ ይጸናል ። ዕውነተኛ ፡ ባለቤቱ ፡ ግን ፡ ይህን ፡ ባያውቅ ፡ ከ፴ዘመን ፡ በኋላ ፡ ካልሆነው ፡ በቀር ፡ በእርሱ ፡ ዘንድ ፡ ለሆነው ፡ አይጸናለትም ። በ፲ ፡ ዓመት ፡ ወይም ፡ በኻያ ፡ ዓመት ፡ ወይም ፡ እስከ ፡ ፴ ፡ ዘመን ፡ ድረስ ፡ የእኔ ፡ ገንዘብ ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ ቢናገር ፡ ይገባዋል ። በማናቸውም ፡ ምክንያት ፡ የጥንት ፡ ሀገሩን ፡ ወይም ፡ እርሻውን ፡ ወይም ፡ ርስቱን ፡ አይውሰዱበት ። ወደርስቱ ፡ ከመግባት ፡ እንዳይከለክሉት ፡ ይገባቸዋል ። የገዛም ፡ አይከልክለው ።

፩ሺ.፩፻፹፬ በውሰት ፡ የሄደ ፡ ገንዘብ ፡ በአንድ ፡ ሰው ፡ እጅ ፡ ፴ ፡ ዓመት ፡ ቢኖር ፡ በማናቸውም ፡ ስለ እርሱ ፡ ባይናገር ፡ እነሆ ፡ ገንዘቡ ፡ ነው ፡ እኮ ። ከሀገሬ ፡ ድርሻዬን ፡ ብሸጥ ፡ በውስጧም ፡ ውሀ ፡ እንዲሄድ ፡ ብዋዋል ፡ ማጠጣቷን ፡ ከማድረጌ ፡ አስቀድሞ ፡ ሕግ ፡ የወሰነው ፡ የቀጠሮ ፡

ሕግ ፡ እምቅድመ ፡ ገቢሮትየ ፡ ሰቅዮታ ፡ እስመ ድሉት ፡ ሊተ ፡ እምድኅረ ፡ ቀዊም ፡ ወለእመ ፡ ገበርክዋ ፡ ወኢአኀለፍክዋ ፡ ውስቴታ ፡ ማየ ፡ ተዐርዐ ። ወለእመ ፡ ኮነ ፡ መላኪ ፡ ቀዳሚ ፡ ኢይከውኖ ፡ ከመ ፡ ይክላእ ፡ እምኀሊፈ ፡ ማይ ፡ ወከማሁ ፡ ተማየጠ ፡ ኢይከውኖ ፡ ከመ ፡ ይክላእ ፡ እስመ ፡ ተማየጠ ፡ ወሠምረ ፡ በዛቲ ፡ ክበዳት ።

ቀን ፡ ቢደርስ ፡ ከጸና ፡ በኋላ ፡ ለእኔ ፡ ነውና ፡ ይገባኛል ። ብሠራት ፡ በውስጧም ፡ ውሀ ፡ ባስ ተላልፍባት ፡ ውሉ ፡ ተሻረ ። ባለቤቱ ፡ ቀዳሚ ፡ ቢሆን ፡ ውሀ ፡ ከማሳለፍ ፡ ሊከለክል ፡ አይገባ ውም ። በዚች ፡ ውል ፡ ወድዶ ፡ ገዝቷልና ።

፩ሺ.፩፻ ፺ ክፍል ፡ በእንተ ፡ ፍና ፡ ሕጸራ ፡ ለፍኖት ፡ ሕሰሮት ፡ እምነ ፡ ቀኖናት ፡ ኵሉ ፡ ዘንበሩ ፡ ውስቱ ፡ ዝንቱ ፡ አንቀጽ ። ኢየሐድስ ፡ ፩፮ሂ ፡ ምንተኒ ፡ ዘይመጽእ ፡ እምኔሁ ፡ ንከየተ ፡ ካልኡ ወኵሉ ፡ ድልወት ፡ ዘኢይትገበር ፡ ዘይደልዎ ፡ መጠነ ፡ ፲ቱ ፡ ዓመት ፡ ወዝንቱ ፡ ለሀልዋን ፡ ወ፳ ፡ ዓመት ፡ ለነጋድያን ፡ ተዐርዐ ፡ ዘእንበለ ፡ ፍኖተ መቃብር ፡ እስመ ፡ ለዮእቱ ፡ ኢየዐርጎ ፡ ርሕቅና ፡ ዘመን ። ወዝንቱ ፡ ዕድሜ ፡ ተራክቦቱ ፡ ለሙቱሕ ፡ እስከ ፡ ግብአቱ ፡ ወለአብድኒ ፡ አው ፡ ለዘየዐርዮ ፡ ደዌ ፡ እስከ ፡ ተፈውሶቱ ፡ ወዘበጽሐ ፡ ላዕለ ፡ አበሳ ፡ ኢየገኍንድዮ ፡ ዘመን ፡ እምዘ ፡ ይደልዎ ። ወዘለሙቱ ፡ ድልወት ፡ ለሙቱ ፡ ኵሉ ፡ ዘኢይትፌጸም ፡ ዝንቱ ፡ ድልወት ፡ ዘእን በሊሁ ።

፩ሺ.፩፻ ፺ ክፍል ። ስለታጠረች ፡ መንገድ ፡ ስለአጥሯ ፡ ዓይነት ፡ ይናገራል ። ከመጻሕፍት ፡ ሁሉ ፡ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ የተጻፈ ፡ ነው ። አንዱም ፡ ከእ ርሱ ፡ የተነሣ ፡ የጎረቤቱ ፡ መጎዳት ፡ የሚመጣ በትን ፡ ማናቸውንም ፡ አያድስ ። የሚገባውን ፡ የማይሠራበት ፡ አግባብ ፡ ሁሉ ፡ ዐሥር ፡ ዓመት ያህል ፡ ነው ። ይህም ፡ ለአሉት ፡ ነው ። ለመንገ ደኞችም ፡ አሩቅ ፡ አገር ፡ ለሄዱት ፡ ግን ፡ ኻያ ፡ ዓመት ፡ ነው ። ከመቃብር ፡ መንገድ ፡ በቀር ፡ ይቀራል። ይችን ፡ የዘመን ፡ ርህቀት ፡ አያስቀራ ትምና ። ይኸውም ፡ የታሰረ ፡ ሰው ፡ እስኪመ ለስ ፡ ድረስ ፡ የመገናኛ ፡ ጊዜ ፡ ነው ። አእምሮ ውን ፡ ያጣ ፡ ወይም ፡ ደዌ ፡ ሥራ ፡ ፈት ፡ ያደረ ገው ፡ እስኪድን ፡ ድረስ ፡ ነው ። ከበደል ፡ ላይ ፡ የደረሰውን ፡ ሰው ፡ ከሚገባው ፡ ዘመን ፡ አያዘ ገየውም ። አግባብ ፡ ለእርሱ ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ ይህ ፡ አግባብ ፡ ያለእርሱ ፡ የማይፈጸም ለት ፡ ነው ።

፩ሺ.፩፻ ፺፩ ወኢይደልዎ ፡ ለመኑሂ ፡ ከመ ፡ ያማስን ፡ መርኅበ ፡ ሀገር ፡ ወጽጕንቲሃ ፡ ወዘገብረ ፡ ዘንተ ይደልዎ ፡ አግብአቶሙ ። ወይኩን ፡ ስፋሐ ፡ ምጣኔ ፡ ማእከለ ፡ ቤት ፡ ወቤት ፡ ፲ወ፱ቱ ፡ መክ የድ ፡ እምላዕል ፡ እስከ ፡ መትሕት ፡ ወኢይደ ልዎ ፡ ለ፩፮ሂ ፡ ከመ ፡ ይክላእ ፡ ለጎሩ ፡ ሐው ጾተ ፡ ባሕር ፡ በአዕይንቲሁ ፡ ዘእንበለ ፡ ይኩን ፡ ማእከለ ፡ ፪ቱ ፡ አብያት ፡ መጠነ ፡ ፪ት ፡ ምክ ያድ ።

፩ሺ.፩፻ ፺፩ የአገሩን ፡ ሜዳና ፡ መተላለፊያዎቹን ፡ ሊያ ጠፉ ፡ ለማንም ፡ አይገባውም ፡ ይህን ፡ ያደረ ገም ፡ ሊመልሳቸው ፡ ይገባዋል ። በቤትና ፡ በቤ ት ፡ መካከል ፡ የልኩ ፡ ስፋት ፡ ከላይ ፡ እስከ ፡ ታች ፡ ፲፱ ፡ ክንድ ፡ ይሁን ። ባሕሩን ፡ በዓይኑ ፡ ከማየት ፡ ጎረቤቱን ፡ ይከለክለው ፡ ዘንድ ፡ ለአ ንድ ፡ ሰው ፡ እንኳ ፡ አይገባውም ። በሁለት ፡ ቤቶች ፡ መካከል ፡ መቶ ፡ ክንድ ፡ ያህል ፡ ቢኖር ነው ፡ እንጂ ።

፩ሺ.፩፻ ፺፪ ወኵሉ ፡ ዘፈቀደ ፡ ከመ ፡ ይሕንጽ ፡ ሐጹረ ፡ ይርሐቅ ፡ እምቢጹ ፡ ፩ደ ፡ ምሥጋረ ፡ ወእመሰ ፡ ኮነት ፡ ቤት ፡ ፪ተ ፡ ምሥጋረ ፡ ወእመ ፡ ኮነ ፡ ምክያድ ፡ አው ፡ ግብ ፡ ይኩን ፡ በአምጣነ ፡ ዕመ ቆሙ ። ወለእመ ፡ ኮነ ፡ ፫ቱ ፡ እመት ፡ ወማእ ከለ ፡ ዘይትሰ ፡ ወበለስ ፡ ፱ቱ ፡ ምሥጋር ፡ ወዘ ተርፋሰ ፡ ዕፀዋት ፡ ፫ቱ ፡ ምሥጋር ።

፩ሺ.፩፻ ፺፪ አጥር ፡ ሊያጥር ፡ የወደደ ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ ከባ ልንጀራው ፡ አንድ ፡ እርምጃ ፡ ይራቅ ። ቤት ፡ ብትሆን ፡ ግን ፡ ሰባት ፡ እርምጃ ፡ የወይን ፡ መጥ መቂያ ፡ ወይም ፡ ጉድጓድ ፡ ቢሆን ፡ ግን ፡ በጥ ልቀታቸው ፡ ልክ ፡ ይሁን ። የውሀ ፡ ጉድጓድ ፡ ቢሆንም ፡ ፫ ፡ ክንድ ፡ በዘይትና ፡ በበለስ ፡ መካ ከል ፡ ግን ፡ ፱ ፡ እርምጃ ፡ ይሁን ። በቀሩት ፡ እን ጨቶች ፡ ግን ፡ ፫ ፡ እርምጃ ።

፩ሺ.፩፻ ፺፫ ወተንሥኦተ ፡ ውሳኔያት ፡ ይደልዎሙ ፡ ለፈታሕያን ፡ ከመ ፡ ይሕትቱ ፡ መጽሐፈ ፡ ታሪኮሙ ወእምነ ፡ ዘሀሎ ፡ ክሡተ ፡ ወዘልማድ ። ወእመሰ ፡ ፍኖት ፡ እምርት ፡ እምጽአተ ፡ ድልቅልቅ ፡ አው ፡ እምርደተ ፡ ማይ ፡ አው ፡ ዘይመስሎ ፡ ለዝንቱ ፡ ይደልዎ ፡ ለገዛኢ ፡ ቅሩብ ፡ ከመ ፡ ያሚጣ ፡ ኀበ ፡ ዘኮነት ፡ ቦቱ ፡ ውስተ ፡ ምድሩ ። ወለዓዘቅተ ፡ ተሳትፎስ ፡ ይደልዎ ፡ ለኵሉ ፡ ለለ ፩ዱ ፡ አሠንዮታ ፡ በዘይደሉ ፡ ወዘየሐንጽ ፡ ማኅደረ ፡ ብሊተ ፡ ኢይትዐዶ ፡ እምወሰና ፡ ዘቀዳሚ ፡ ወኢይክላእ ፡ እምጎሩ ፡ ነጽሮ ፡ ብርሃን ፡ ወኢነጽሮተ ፡ ባሕር ፡ ዘእንበለ ፡ በተሰናእዎ ።

፩ሺ.፩፻ ፺፬ ክፍል ፡ ዘተወሰከ ፡ እምዘተነግረ ፡ በአብጥሊስ ፡ ዘፍትሐ ፡ ምጣኔ ። ዘያነብር ፡ በፍኖት ፡ ምንተኒ ፡ ዘይከውን ፡ ለአሕሥሞ ፡ ይደሉ ፡ ዕዳ ፡ ላዕሌሁ ፡ በዘገብረ ፡ ወፈድየ ፡ ኵሉ ፡ ዕዳ ፡ ለእመ ፡ ኮነ ፡ ግብር ፡ ኵለንታሁ ፡ ባሕቲቱ ፡ ዘገብረ ። ወእመሰ ፡ ኮነ ፡ መንፈቀ ፡ ገቢር ፡ ይኩን ፡ ዕዳሁ ፡ በመንፈቁ ፡ ወለእመ ፡ ኮነ ፡ ካልእ ፡ ዘአገበሮ ፡ ለገቢረ ፡ ዝንቱ ፡ ግብር ፡ ኢይደልዎ ፡ ዕዳ ። ወከማሁ ፡ ለእመ ፡ ኮነ ፡ ዘአገብሮ ፡ ገባሬሁ ፡ ለአሕሥሞ ፡ ወተካየደ ፡ በህየ ፡ ወእምዝ ፡ ተከልአ ፡ ኢይደልዎ ፡ ዕዳ ፡ ወከማሁ ፡ ለእመ ፡ ኮነ ፡ ገብረ ፡ ዘንተ ፡ በምልክና ፡ ዚአሁ ።

፩ሺ.፩፻ ፺፭ ወለእመ ፡ ጸነ ፡ አረፍት ፡ መንገለ ፡ ፍኖት ፡ ወሰአልዎ ፡ ለበዓለ ፡ ዚአሁ ፡ ከመ ፡ ይንሥቶ ፡ ወአስምዑ ፡ ላዕሌሁ ፡ ወኢነሠቶ ፡ በብዙኅ ፡ ዕድሜ ፡ እንዘ ፡ ይትከሀሎ ፡ ለነሚቶቱ ፡ ይደልዎ ፡ ዕዳሁ ፡ ለዘጠፍአ ፡ በድቀቱ ፡ ዚአሁ ፡ እመሂ ፡ ነፍስ ፡ ወእመሂ ፡ ንዋይ ፡ ወእመሂ ፡ ኮነ ፡ ጽንነቱ ፡ መንገለ ፡ ሐጹር ፡ ይትኀሠሥ ፡ በነሚቶቱ ፡ መላኬ ፡ ሐጹር ። ወለእመ ፡ ኮነ ፡ አረፍት ፡ ዘተሳትፎ ፡ ማእከለ ፡ ፫ቱ ፡ ይደልዎ ፡ ፈድዮ ፡ ሣልስተ ፡ እደዊሁ ፡ ለዘጠፍአ ፡ ወዝንቱ ፡ ኵሉ ፡ ለእመ ፡ ኢተከልአ ፡ እምዘ ፡ ሥሉጥ ፡ ከመ ፡ ኢይንሥትዎ ።

፩ሺ.፩፻ ፺፮ ክፍል ፡ ዘይተልዎ ፤ ለዘተነግረ ፡ በዝንቱ ፡ አንቀጽ ። ወምድርኒ ፡ እንተ ፡ ኢትበቍዕ ፡ በእንተ ፡ ተከልአተ ፡ ማይ ፡ እምኔሃ ፡ አው ፡ ተኀይሎተ ፡ ማይ ፡ ላዕሌሃ ፡ ወኢይሰማዕ ፡ እምኔሁ ፡ ቃል ፡ በእንተ ፡ ተሐንጾታ ፡ እለ ፡ ውስተ ፡

፩ሺ፩፻ ፺፫ ስለውሳኔዎች ፡ ምርመራም ፡ የታሪካቸውን ፡ መጽሐፍ ፡ በግልጽ ፡ ካለውና ፡ ከልማድም ፡ ይመረምሩ ፡ ዘንድ ፡ ለዳኞች ፡ ይገባቸዋል ። የታወቀችው ፡ ጐዳና ፡ ከመነዋወጥ ፡ መምጣት፡ ወይም ፡ ከውሀ ፡ መውረድ ፡ ወይም ፡ ይህን ፡ ከመሰለው ፡ የተነሣ ፡ ከተበላሸ ፡ በምድሩ ፡ ውስጥ ፡ ወደነበረችበት ፡ ሊመልሳት ፡ በቅርብ ፡ ላለው ፡ ባለቤት ፡ ይገባዋል ። ያንድነቱን ፡ የውሀ ፡ ጉድጓድ ፡ ሁሉም ፡ ለእያንዳንዱ ፡ በሚገባ ፡ ሊያሳምራት ፡ ይገባዋል ። ያረጀችውን ፡ ቤት ፡ የሚሠራ ፡ ሰው ፡ ከጥንት ፡ ወሰኗ ፡ አይለፍ ፡ በመስማማት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ብርሃን ፡ ከማየት ፡ ጐረቤቱን ፡ አይከልክል ።

፩ሺ፩፻ ፺፬ ክፍል ። የልኩ ፡ ፍርድ ፡ በአብጥሊስ ፡ ከተነገረው ፡ የተጨመረ ፡ ነው ። ለጉዳት ፡ የሚሆነውን ፡ ማናቸውንም ፡ በጎዳና ፡ የሚያኖር ፡ ሰው ፡ ባደረገው ፡ ላይ ፡ ዕዳ ፡ ይገባዋል ፤ ሥራውን ፡ ሁሉ ፡ ብቻውን ፡ የሠራው ፡ ቢሆን ፡ ዕዳውን ፡ ሁሉ ፡ መክፈል ፡ ይገባዋል ። እኩሌታውን ፡ የሠራው ፡ ቢሆን ፡ ግን ፡ ዕዳው ፡ በግማሽ ይሁን ። ይህን ፡ ሥራ ፡ ለመሥራት ፡ ያስገደደው ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ ቢሆን ፡ ዕዳ ፡ አይገባውም ። እንደዚሁም ፡ ጥፋት ፡ አድራጊው ፡ ያስገደደው፡ ቢሆን ፡ በዚያም ፡ ቢማማል ፡ ከዚያ ፡ በኋላ ፡ ቢከለክል ፡ ዕዳ ፡ አይገባውም ። ይህንም ፡ በግዛቱ ፡ ቢያደርግ ፡ እንደዚሁ ፡ ነው ።

፩ሺ፩፻ ፺፭ ዐጥር ፡ ወደጎዳና ፡ ቢያዘነብል ፡ ባለአጥሩን ፡ እንዲያፈርሰው ፡ ቢለምኑት ፡ ቢያዳኙበትም ፡ ማፍረስ ፡ እየተቻለው ፡ በብዙ ፡ ቀን ፡ ባያፈርሰው ፡ በእርሱ ፡ መውደቅ ፡ በጠፋው ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ዕዳ ፡ ይገባዋል ። ነፍስም ፡ ቢሆን ፡ ገንዘብም ፡ ቢሆን ፡ ማዘንበሉ ፡ ወደሌላው ፡ አጥር ፡ ቢሆን ፡ ያጥሩ ፡ ባለቤት ፡ እንዲያፈርሰው ፡ ይጠይቀው ። ያንድነቱ፡ አጥር ፡ በሦስት ፡ ሰዎች ፡ መካከል ፡ ቢሆን ፡ የጠፋውን ፡ ሦስተኛውን ፡ እጅ ፡ ሊከፍል ፡ ይገባዋል ። ይህ ፡ ሁሉ ፡ እንዳያፈርሱት ፡ ሥልጣን ፡ ሲኖረው ፡ ባይከለክል ፡ ነው ።

፩ሺ፩፻ ፺፮ ክፍል ። በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ የተነገረውን ፡ የሚከተል ፡ ነው ። ውሀ ፡ ከእርሷ ፡ ስለተከለከለ ፡ ወይም ፡ ውሀ ፡ በእርሷ ፡ ላይ ፡ ስለተበረታታባት ፡ የማትጠቀም ፡ ምድርም ፡ ከዚህም ፡ የተነሣ ፡ ከእርሱ ፡ ይልቅ ፡ በቀረበች ፡ አገር ፡ ካሉ ፡

አንቀጽ ፡ ፴፯ ።

ሀገር ፡ ዘቅርብት ፡ እምኔሁ ፡ ወዘኢየአምሩ ሎቱ ፡ መላኪ ፡ ዘይመልክ ፡ ይደልዎ ፡ ለብእሲ ከመ ፡ ይትገበር ፡ ቦቱ ፡ ወይምልክ ። ወዘሰ ቦቱ ፡ አሰረ ፡ ሥርዓት ፡ ሕንጻ ፡ ይሕንጻ ፡ ወየ ሁኒ ፡ ጠፈረ ፡ ወዘሰ ፡ አልቦቱ ፡ አሰረ ግብር ፡ የሁኒ ፡ ሐጹረ ፡ ላዕሌሁ ፡ ወይግበር ፡ ሎቱ ፡ አን ቀጸ ። ወለገራህትሰ ፡ የውዕአ ፡ ወየስተማኒ መሬታ ፡ ወየውኅዝ ፡ ማየ ፡ ኀቤሃ ፡ ወምዕቀላ ትኒ ፡ ወአንቅዕታት ፡ ይክርዩ ፡ ኪየሆን ፡ ወለመ ዛግብትኒ ፡ ሥጡራት ፡ ከመ ፡ የውዕአን ።

፩ሺ፩፻፺፯ ክፍል ፡ ወዘኢይትከፈል ፡ እምአብያተ ፡ ዚአሁ ፡ ወይበጥል ፡ በተከፍሎቱ ፡ በቀኖናት ፡ እንተ ፡ ገብርዋ ፡ በእንቲአሃ ፡ ዘከመ ፡ ቤተ ብለኔ ፡ ወእቶን ፡ ወማሕረፅ ፡ ወዓዘቅት ፡ ለእመ ፡ ፈቀደ ፡ ፩ዱ ፡ እምተሳታፍያን ፡ ውስ ቴቱ ፡ ከመ ፡ ይሢጥ ፡ ክፍለ ፡ ዚአሁ ፡ ዘእሙር ፡ አው ፡ የስተፀስቦ ፡ ይደልዎ ፡ ለተሳታፊ ፡ በተ ማይጦተ ፡ ዚአሁ ፡ አው ፡ በተዓስቦቱ ፡ በዘይ ደልዎ ። ወውሳኔሰ ፡ እንተ ፡ ተሰነአወ ፡ ላዕ ሌሃ ፡ በተማይጦ ፡ አው ፡ በተዓስቦ ፡ ምስለ ካልእ ።

፩ሺ፩፻፺፰ ወለእመ ፡ አእመረ ፡ ውኅደገ ፡ ይደልዎ ፡ ለጎሩ ፡ ዘይትላጸቅ ፡ ከመ ፡ ይንሣእ ፡ ወዘተማየ ጠሂ ፡ ከመ ፡ ያቅም ፡ ለጽኑሳን ፡ ሎቱ ፡ ይደሉ ፡ ወእለሰ ፡ ኢዘከርናሆሙ ፡ ይትዐረዩ ። ወዘይደ ልዎ ፡ እምሱቱፋን ፡ በአምጣነ ፡ ክፍሎሙ ፡ ወእምገዘ ፡ ለአግዋር ፡ እለ ፡ ልጹቃን ፡ በአም ጣነ ፡ መፍቅዶሙ ፡ ዘይፈቅዱ ።

፩ሺ፩፻፺፱ ወለእመ ፡ ተሰነአወ ፡ መላኪ ፡ ምስለ ፡ ካልእ እምቀዳማዊ ፡ ወእመ ፡ ኮነ ፡ ቀዳማዊ ፡ ዘአስምዐ በተማይጦቱ ፡ ላዕለ ፡ ፩ዱ ፡ እምተሰነአውያን ፡ በፈቃዶሙ ፡ በእንተ ፡ ተሰናእዎተ ፡ ሢጥ ፡ ወውሳኔያት ፡ አው ፡ አቀመ ፡ ከመ ፡ ውእቱ ፡ ኢይሁብ ፡ እምቅድመ ፡ ተሰናእዎ ፡ ለካልኡ ፡ በጠለት ፡ ተሰናእዎቱ ፡ ዘምስለ ፡ ካልእ ፡ ወይ ለዎ ፡ ሎቱ ። ወለእመ ፡ ኢተጠየቀ ፡ ስምዐ ፡ ቃልኒ ፡ ቃለ ፡ ቀዳማዊ ፡ ዘተማየጠ ፡ ምስለ ፡ መሐላሁ ።

፩ሺ፪፻ ወለእመ ፡ ተድኅረ ፡ ተሰናእዎቱ ፡ ለቀዳማዊ ፡ እምድኅረ ፡ አእምሮቱ ፡ ዘእንበለ ፡ ምክንያት ፡ ከሠተ ፡ ተዐርዐ ፡ ቅድምናሁ ፡ ወከማሁ ፡ ተኀ

ስለ ፡ መንገዶችና ፡ ስለ ፡ ቤት ፡ ሥራ ።

ሰዎች ፡ ስለመሠራቷ ፡ ቃል ፡ የማይስማማባ ትን ፡ ገንዘብ ፡ የሚያደርገው ፡ ባለቤቱን ፡ የማ ይአውቁለት ፡ መሬትን ፡ ለሰው ፡ ሊያርሰው ፡ ገንዘብ ፡ ሊያደርገው ፡ ይገባዋል ። የሕንፃ ፡ ሥር ዓት ፡ ፍሊጋ ፡ (ባድማ) ፡ ያለበትን ፡ ግን ፡ ይሥ ራው ። ጠፈሩንም ፡ ያሳምር ። የሥራ ፡ ፍሊጋ ፡ (የጥንት ፡ ባድማ) ፡ የሌለውን ፡ ግን ፡ አጥሩን ፡ ያሳምር ። በርም ፡ ያውጣለት ። እርሻዋን ፡ ግን ፡ ያውጣት ። (ይጥጋት) ። መሬቷንም ፡ ያሳምር ። (ያለስልስ) ፡ ውሀ ፡ ያግባለት ። ረግረጎችና ፡ ምን ጮች ፡ ቢሆኑ ፡ እነርሱን ፡ ይቆፍሩ ። የተሠወ ሩ ፡ ድልቦችንም ፡ እንዲያወጧቸው ፡ ይሁን ።

፩ሺ፩፻፺፯ ክፍል ። ከቤቶቹ ፡ የማይከፈለውን ፡ ይናገ ራል ። ስለመከፈሉ ፡ በእርሷ ፡ ያደረጉት ፡ ጥቅ ም ፡ ይቀራል ። ይኸውም ፡ እንደ ፡ ውሽባ ፡ ቤት ፡ እንደ ፡ ማድቤት ፡ እንደ ፡ ወፍጮ ፡ እንደ ፡ ውሀ ፡ ጉድጓድ ፡ ያለ ፡ ነው ። ከሽሪኮቹ ፡ አንዱ፡ የታወቀ ፡ ድርሻውን ፡ ሊሸጥ ፡ ወይም ፡ ሊያከራ የው ፡ ቢወድ ፡ መግዛቱ ፡ ወይም ፡ በሚገባ ፡ መከራየቱ ፡ ለሽሪኩ ፡ ይገባዋል ። ውሳኔስ ፡ በመ ግዛት ፡ ወይም ፡ በመከራየት ፡ ከሌላ ፡ ጋር ፡ በእ ርሷ ፡ ላይ ፡ የሚስማሙት ፡ ነው ።

፩ሺ፩፻፺፰ አውቆ ፡ ቢተው ፡ በቅርብ ፡ ላለ ፡ ጎረቤቱ ፡ ሊወስድ ፡ ይገባዋል ። የገዛውም ፡ ሰው ፡ ለችግ ረኞች ፡ ሊሰጥ ፡ ይገባዋል ። ያልጠቀስናቸው ፡ ግን ፡ ይተካከሉ ። የሚገባውም ፡ ከሽሪኮች ፡ በየ ድርሻቸው ፡ ልክ ፡ ነው ። ከዚህም ፡ በኋላ ፡ በቅርብ ፡ ላሉ ፡ ጎረቤቶች ፡ በሚሹት ፡ መፍ ቅዳቸው ፡ ልክ ፡ ነው ።

፩ሺ፩፻፺፱ ባለገንዘብ ፡ የፊተኛዉን ፡ ትቶ ፡ ከሌላ ፡ ጋራ ፡ ቢስማማ ፡ የመጀመሪያው ፡ ስለዋጋውና ፡ ስለ ፡ ውሉ ፡ በፈቃዳቸው ፡ ከተስማሙት ፡ በአ ንዱ ፡ ላይ ፡ መግዛቱን ፡ ቢያሰማ ፡ ወይም ፡ ከሌ ላው ፡ ጋር ፡ ከመስማማቱ ፡ በፊት ፡ እርሱ ፡ እን ደማይሰጥ ፡ ቢወስን ፡ ከሌላው ፡ ጋር ፡ መስማ ማቱ ፡ ቀረች ። ለእርሱም ፡ ተገባው ። ምስክሩ ፡ ባያረጋግጥ ፡ ቃሉ ፡ ከመሐላው ፡ ጋራ ፡ የገዛው፡ የመጀመሪያው ፡ ሰው ፡ ቃል ፡ ነው ።

፩ሺ፪፻ ካወቀ ፡ በኋላ ፡ ያለ ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ የመጀመ ሪያው ፡ ሰው ፡ ስምምነት ፡ ወደኋላ ፡ ቢል ፡ ቀዳ ሚነቱ ፡ ቀረ ። ከስም ፡ ያለ ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡

ንኖሂ ፡ ለእመ ፡ ተድኅረ ፡ ዘእንበለ ፡ ምክንያት ፡ ክሡት ፡ ወለእመ ፡ ሞተ ፡ ቀዳማዊ ፡ በጠለ ፡ ቅድምናሁ ፡ ወ፩ዱ ፡ እምተሰነአውያን ፡ ለእመ ፡ ሞተ ፡ አኮ ፡ ዘትበጥል ።

ወደኋላ ፡ ቢል ፡ እንደዚሁ ፡ ነው ። መጀመሪያው ሰው ፡ ቢሞትም ፡ ቀዳሚነቱ ፡ ይቀራል ። ከተስማሙት ፡ አንዱ ፡ ቢሞት ፡ የምትቀር ፡ አይደለችም ።

አንቀጽ ፡ ፴ወ፰ቱ ።

በእንተ ፡ ልቃሕ ።

፩ሺ.፪፻፩ ተሰናእዎስ ፡ ዘልቃሕ ፡ ይደሉ ፡ ማእከለ ፡ ብዉሓን ፡ በአስተዋፅኦ ፡ ዝኩ ፡ ንዋይ ፡ ወኢትክውን ፡ አማን ፡ ዘእንበለ ፡ በላዕለ ፡ ንዋይ ፡ እሙር ፡ በመድሎት ፡ ቅዉም ፡ ወበምጣኔ ፡ እምረባኅ ፡ እሙር ፡ እመሂ ፡ በዲናራት ፡ አው ፡ በካልእ ፡ እምዝንቱ ።

፩ሺ.፪፻፪ ወጽሉእ ፡ ውእቱ ፡ ሠሪዐ ፡ ረባኅ ፡ ለ፩ዱ ፡ በመንፈቀ ፡ ፆታ ፡ ወረባሕ ፡ መንፈቀ ፡ ፆታ ፡ ለካልእ ፡ ፈሪሆሙ ፡ እምተጋእዞ ።

፩ሺ.፪፻፫ ወኢይደሉ ፡ ሥርዓተ ፡ ተሰናእዎ ፡ በዕድሜ ፡ ዘኢይሠይጥ ፡ ገባሪ ፡ እምድኅሬሃ ፡ ወይከውን ፡ ሥርዓተ ፡ ተሰናእዎ ፡ በዕድሜ ፡ ዘይሠይጡ ፡ እምድኅሬሁ ።

፩ሺ.፪፻፬ ወይደልዎ ፡ ለተገባሪ ፡ ከመ ፡ ያስተጋብእ ፡ ወያስተዋፅእ ፡ ከመ ፡ መጋቢ ፡ ወኢይሣየጥ ፡ በዘይፈደፍድ ፡ እምሣጠ ፡ ምሳሌ ፡ ዘልማደ ፡ ሠይጥ ፡ ወኢይሢጥ ፡ በዘየሐጽጽ ፡ እምኔሃ ፡ በከመ ፡ ልማደ ፡ ንግድ ፡ ወኢ ፡ በሣጠ ፡ ዕድሜ ፡ ዘእንበለ ፡ ትሕቢት ፡ ወአኀዝ ፡ እንተ ፡ ትትረከብ ፡ ፅበጠቱ ፡ አምሳለ ፡ ውእቱ ፡ ወኢ ፡ ዘእንበለ ፡ ሤጥ ፡ ክሡት ። ወኢይንሣእ ፡ ቦቱ ፡ ለነፍሱ ፡ በሤጥ ፡ ወበተማይጦ ፡ ወኢይትለቃሕ ፡ እምኔሁ ፡ ወኢይማየጥ ፡ ቦቱ ፡ በዘ ይፈደፍድ ፡ እምጥንተ ፡ ንዋየ ፡ ልቃሑ ፡ ወዝንቱ ፡ ኵሉ ፡ ይደሉ ፡ በትእዛዘ ፡ እግዚአ ፡ ንዋይ ።

፩ሺ.፪፻፭ ወዘሂ ፡ አስተዋፅኡ ፡ ኪያሁ ፡ በውስተ ፡ ነጊድ ፡ በከመ ፡ ተሰነአዉ ፡ በበይናቲሆሙ ፡ ወእመሰ ፡ ኢቀደመ ፡ ከዊነ ፡ ውሳኔ ፡ ይኩን ፡ በአምጣነ ፡ ተከፍሎቱ ፡ ለረባኅ ፡ ወለእመ ፡ አልቦቱ ፡ ረባኅ ፡ ይኩን ፡ እምንዋይ ።

፩ሺ.፪፻፮ ወመስተገብርሰ ፡ ምእመን ፡ እግዚአ ፡ ንዋይ ፡ ውእቱ ፡ ከመ ፡ መጋቢ ፡ ወቃልኒ ፡ ዚአሁ ፡

አንቀጽ ፡ ፴፰ ።

ስለ ፡ ብድር ፡ ይናገራል ።

፩ሺ.፪፻፩ የብድር ፡ ስምምነት ፡ ግን ፡ ያንን ፡ ገንዘብ ፡ በማወጣጣት ፡ መብት ፡ ባላቸው ፡ ሰዎች ፡ መካከል ፡ ይገባል ። በታወቀ ፡ ገንዘብ ፡ ላይ ፡ በቀዋሚ ፡ ሚዛን ፡ ከታወቀ ፡ ትርፉም ፡ በልክ ፡ ካልሆነ ፡ ወይም ፡ ከዚህ ፡ በሌላ ፡ ቢሆን ፡ እውነተኛ ፡ አይሆንም ።

፩ሺ.፪፻፪ ከክርክር ፡ የተነሣ ፡ ፈርተው ፡ በዓይነቱ ፡ እኩሌታ ፡ ለአንዱ ፡ ትርፍ ፡ መሥራት ፡ ለሌላውም የዓይነቱን ፡ እኩሌታ ፡ ትርፍ ፡ መሥራት ፡ የተጠላ ፡ ነው ።

፩ሺ.፪፻፫ ከእርሷ ፡ በኋላም ፡ ነጋዴ ፡ በማይሸጥባት ፡ ቀን ፡ የስምምነት ፡ ደንብ ፡ ማድረግ ፡ አይገባም ። ከእርሱ ፡ በኋላ ፡ በሚሸጡበት ፡ ቀን ፡ ግን ፡ የስምምነት ፡ ደንብ ፡ ማድረግ ፡ ይሆናል ።

፩ሺ.፪፻፬ ለሠራተኛው ፡ (ለነጋዴ) ፡ ሹም ፡ እንደመሆኑ ፡ ሊያወጣጣ ፡ ሊሰበስብም ፡ ይገባዋል ። በመሸጥ፡ ልማድ ፡ ከምሳሌ ፡ ዋጋ ፡ በሚበልጥ ፡ አይግዛ ። እንደ ፡ ንግድ ፡ ልማድ ፡ ከእርሷ ፡ በሚያንስ ፡ በዚህም ፡ አምሳል ፡ በዋስትናና ፡ ይዞታው ፡ በሚገኝ ፡ መያዣ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ወይም ፡ በታወቀ ፡ ዋጋ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ በቀጠሮ ፡ (በዱቤ) ፡ ዋጋ ፡ አይሽጥ ። በመሸጥና ፡ በመግዛት ፡ ለራሱ ፡ አይጠቀምበት ። ከእርሱም ፡ አይበደር ። ከብድሩ ፡ ገንዘብ ፡ ተቀማጭ ፡ በሚበልጥ ፡ አይግዛበት ። ይህ ፡ ሁሉ ፡ በባለገንዘቡ ፡ ትእዛዝ ፡ ሊሆን ፡ ይገባል ።

፩ሺ.፪፻፭ በንግድ ፡ ጊዜ ፡ ያወጣጡት ፡ ገንዘብም ፡ እርስ ፡ በእርሳቸው ፡ እንደተስማሙ ፡ ይሁን ። የውል ፡ ሁኔታ ፡ ባይቀድም ፡ ግን ፡ በትርፍ ፡ አከፋፈል ፡ ልክ ፡ ይሁን ። ትርፍ ፡ ባይኖርም ፡ ከገንዘቡ ፡ (ከዓይነቱ) ፡ ይሁን ።

፩ሺ.፪፻፮ የታመነ ፡ ሠራተኛስ ፡ (ነጋዴስ) ፡ አስተዳዳሪ ፡ እንደመሆኑ ፡ የገንዘብ ፡ ጌታ ፡ ነው ። ከመሸ

ውእቱ ፡ በዘፈቀደ ፡ እምነ ፡ ሚጥ ፡ ወተማይጦ ፡ ወእምነ ፡ ረባኅ ፡ ወአኅጕሎ ፡ ወምጣኔ ፡ ረባኅሰ ፡ ወሥርወ ፡ ንዋይ ፡ ለእመ ፡ ኢቆመ ፡ ስምዐ ፡ ጥዩቀ ፡ ዘያበጥል ፡ ቃሎ ። ወቀዳሚኒ ፡ በአጽሕፎ ፡ ስምዕ ፡ በሥርወ ፡ ንዋይ ፡ ወከፈለ ፡ ረባሕ ፡ ወሥርዓተ ፡ ውሳኔ ።

፩ሺ፪፻፺፪ ወለበዓለ ፡ ንዋይ ፡ ይደልዎ ፡ ከመ ፡ ይሥዐር ፡ በጊዜ ፡ ፈቀደ ፡ ወከማሁ ፡ ተገባሪኒ ፡ ለእመ ፡ ተክህሎ ፡ ለበዓለ ፡ ንዋይ ፡ ከመ ፡ ያስተዋፅእ ፡ በንዋዩ ፡ አው ፡ ከመ ፡ ይሚም ፡ ላዕሌሁ ፡ ተገባሬ ፡ ካልአ ። ወለእመ ፡ ሞተ ፡ ፩ዱ ፡ እምኔሆሙ ፡ አው ፡ ኀጥአ ፡ ልበ ፡ ተሥዕረ ፡ ተሰናእዎ ።

፩ሺ፪፻፺፫ ወይደሉ ፡ ተከፍሎተ ፡ ንዋይ ፡ ዘበበዖታሁ ፡ ወለእመ ፡ ኀሠሠ ፡ ፩ዱ ፡ እምኔሆሙ ፡ ሠይጠ ፡ እምቅድመ ፡ ይትካፈሉ ፡ ይለወ ፡ ሠይጥ ። ወእመኒ ፡ ኮነ ፡ እምንዋየ ፡ ሊቀሕ ፡ ዕዳ ፡ ይለዎ ፡ ለተገባሪ ፡ ከመ ፡ ይፍዲ ፡ ወለእመ ፡ ሀሎ ፡ ላዕለ ፡ ሊቀሒ ፡ ከዊነ ፡ ሊቀሕ ፡ ይደልዎ ፡ ከመ ፡ ይፍዲ ፡ እምቅድመ ፡ ኵሉ ።

ጥና ፡ ከመግዛት ፡ ከትርፍና ፡ ኪሣራ ፡ በወደደ ፡ ገንዘብ ፡ የትርፉ ፡ ልክና ፡ የንገንዘቡ ፡ ዓይነትም ቃሉን ፡ የሚያፈርስ ፡ የማስረጃ ፡ ምስክር ፡ ካላስመሰከረ ፡ ነገሩ ፡ የእርሱ ፡ ነው ። መጀመሪያም ፡ በገንዘቡ ፡ ዓይነትና ፡ በትርፉ ፡ አከፋፈል ፡ በውሉም ፡ ደንብ ፡ ምስክር ፡ በማጻፍ ፡ ነው ።

፩ሺ፪፻፺፪ ባለገንዘብም ፡ በወደደ ፡ ጊዜ ፡ ሊሽር ፡ ይገባዋል ። ሠራተኛም ፡ (ነጋዴ) ፡ ለባለገንዘብ ፡ በገንዘቡ ፡ ሊያወጣጣ ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ሠራተኛ ፡ ሊሾም ፡ ቢቻለው ፡ እንደዚሁ ፡ ነው ። ከእነርሱ ፡ አንዱ ፡ ቢሞት ፡ ወይም ፡ አእምሮውን ፡ ቢያጣ ፡ ስምምነት ፡ ፈረሰ ።

፩ሺ፪፻፺፫ የገንዘቡም ፡ አከፋፈል ፡ በያይነቱ ፡ ሊሆን ፡ ይገባል ። ከእነርሱ ፡ አንዱ ፡ ከመካፈላቸው ፡ አስቀድሞ ፡ ሊሽጥ ፡ ቢፈልግ ፡ መሸጥ ፡ ተገባው ። ከብድሩም ፡ ገንዘብ ፡ ቢሆን ፡ ለሠራተኛው ፡ (ለነጋዴው) ፡ ዕዳ ፡ ተገባው ። ባበዳሪ ፡ ላይ ፡ የብድር ፡ ሁኔታ ፡ ቢኖርበት ፡ ከሁሉ ፡ አስቀድሞ ፡ ሊከፍል ፡ ይገባዋል ።